

Märkuste arvestamise või mitteamarvestamise tabel

Märkuse esitaja/märkuse sisu	Märkusega arvestamine/mitteamarvestamine
Siseministeerium	
<p>1. Eelnõu § 2 lg 2 punkt 2 sätestab, et seadust kohaldatakse riigikaitse ja julgeoleku ning salastatud teabe valdkonnas, arvestades riigikaitset ja julgeolekut ning salastatud teavet reguleerivates õigusaktides sätestatud erisusi.</p> <p>Antud erisus peab olema sõnastatud selliselt, et üheselt oleks arusaadav ja teadvustatav asjaolu, et riigisaladuse käitlemine viisil, mis ei vasta seadustes märgitud nõudmistele, on rikkumine ja võib kaasa tuua süüteo menetluse ning karistamise. Seetõttu riigisaladust sisaldava rikkumise avalikustamist üldsusele (eelnõu § 4 lg 3 ja § 12) ei tohiks eelnõu üles kutsuda ning see vajaks selgitamist täiendavalt ka seletuskirjas. Juhime tähelepanu, et õigusaktides on kasutusel mõiste riigisaladus ja salastatud välisteave (vt nt riigisaladuse ja salastatud välisteabe seadus (edaspidi <i>RSVS</i>), karistusseadustik).</p> <p>Teeme ettepaneku sõnastada eelnõu § 2 lõike 2 punkti 2 sisu järgmiselt:</p> <p>„2) seadust kohaldatakse riigikaitse, julgeoleku ning riigisaladuse ja salastatud välisteabe valdkonnas, arvestades riigikaitset, julgeolekut ning riigisaladust ja salastatud välisteavet reguleerivates õigusaktides sätestatud erisusi;“.</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu vastavalt täiendatud ning § 2 lg 2 p 2 järgenvalt „2) riigikaitse, julgeoleku ning riigisaladuse ja salastatud välisteabe valdkonnas, kui see on vastuolus riigikaitset, julgeolekut ning riigisaladust ja salastatud välisteavet reguleerivates õigusaktides sätestatud erisustega“</p>
<p>2. Eelnõu § 8 lõikes 1 on sätestatud: „(1) Asutusesisene teavituskanal on asutuse sees rikkumisteadete vastuvõtmiseks loodud kanal, mis võimaldab konfidentsiaalsust tagavalt teavitada selleks otstarbeks loodud elektronpostiaadressil, telefoninumbri, tavapostkasti kaudu või vahetul kohtumisel.“</p> <p>Antud sõnastus „...selleks otstarbeks loodud elektronpostiaadressil, telefoninumbri, tavapostkasti kaudu või vahetul kohtumisel“ annab võimaluse tõlgendamiseks, et kasutusele tuleb võtta 1 neljast mainitud kanalitest. Kuna aga mainitud kõik neli kanalit tuleks kasutusele võtta, et võimaldada teavitajale sobiv teatamisviis, siis tuleks lõike 1 sõnastust täiendada. Samuti tuleks täpsustada seletuskirjas lõike olemuse selgitust, millest oleks</p>	<p>Arvestatud osaliselt. Eelnõu muudetud.</p> <p>Asutusesisese kanali puhul tuleb selleks kohustatud juriidilisel isikul valida teavituste vastuvõtmiseks vähemalt üks sobiv kanal, mis võimaldab konfidentsiaalselt teavitada.</p> <p>§ 8 lg 1 sõnastatud järgmiselt: „(1) Asutusesisene teavituskanal on asutuse sees rikkumisteadete</p>

	<p>üheselt võimalik välja lugeda, et kõik neli teavitamiskanalit tuleb asutusel või ettevõttel kasutusele võtta.</p> <p>Teeme ettepaneku sõnastada eelnõu § 8 lõike 1 sisu järgmiselt:</p> <p>„(1) Asutusesisene teavituskanal on asutuse sees rikkumisteade vastuvõtmiseks loodud kanal, mis võimaldab konfidentsiaalsust tagavalt teavitada selleks otstarbeks loodud elektronpostiaadressil, telefoninumbri, tavapostkasti kaudu ja vahetul kohtumisel;“</p> <p>Palume sarnane muudatus viia sisse ka § 9 lõike 1 sõnastuses, mis käsitleb asutusevälist teavituskanalit.</p>	<p>vastuvõtmiseks loodud kanal, mis võimaldab konfidentsiaalselt teavitada kirjalikult, suuliselt või mõlemal viisil.“</p>
3.	<p>Eelnõu § 8 lõige 2 sätestab asutusesiseste kanalite loomise kohustuse ja punkti 2 kohaselt on kohustus see luua kohalikus omavalitsuses, kus on 50 või rohkem töötajat või omavalitsusüksuses, kus on 10 000 või rohkem elanikku, ning kohaliku omavalitsuse hallataval asutusel.</p> <p>Juhime tähelepanu, et rikkumisest teavitaja kaitse puudutab valdkonda, mis annab võimaluse senisest enam kutsuda inimesi üles märkama ja rikkumistest teavitama. See on üks paljudest meetmetest, mis ühiskonda ausama ja eetilise lähenemise ning praktiseerimise suunale kaasa aitab. Aastakümneid on avalik sektor vajanud täiendavat tähelepanu pettuse ja korrupsiooni vältimisel, kus suureks abiks on olnud kaasaegne õigusraamistik, läbipaistev avalik sektor, õiguskaitseasutuste tõhus töö, teadlikkuse tõstmisega seotud meetmete kasutuselevõtt ja ennetavate meetmete rakendamine. Ennetustegevusest kaasnev mõju, ausama kultuuri ning mõtteviisi loomine võtab aega ja toob kaasa olulised muudatused pikemas perspektiivis. Avalikust sektorist on ebaseadusliku tegevusega seotud juhtumitega enim silma paistnud kohalikud omavalitsused ja seda olenemata omavalitsuse suurusest, asukohast või seal töötavate inimeste arvust. Korrupsioonirisk on olnud aastakümneid kohalikes omavalitsustes kõrge. Mõnevõrra maandas tavapäraseid pettuse riske hiljutine omavalitsuste reform, mille käigus nende arvukus oluliselt vähenes, kuid teisalt tõi juurde uusi riske, mille suhtes ei tohiks töötajaskonnalt võtta võimalust väiksemates omavalitsustes rikkumisest teavitaja kaitset pakkuva keskkonna loomiseks ja samuti nendes kasutada kõiki vajalikke meetmeid kohaliku elu ausama edendamiseks ja kultuuri</p>	<p>Mittearvestatud. Eelnõus on selles küsimuses lähtunud teavitaja kaitse direktiivis ette nähtud miinimumnõuetest ning asutusesisese teavituskanalite loomise kohustust ei ole peetud põhjendatuks laiendada.</p>

	<p>loomiseks. Lisaks ei ole praeguses sõnastuses piirangut kohalike omavalitsuse hallatavate asutuse puhul ning see loetelu asutusi on kohustatud kanalid sisse seadma hoolimata nende suurusest ja töötajate arvust. Seetõttu teeme ettepaneku teavitamiskanalite loomise kõikidele omavalitsustele, olenemata nende suurusest.</p> <p>Teeme ettepaneku sõnastada eelnõu § 8 lõike 2 punkt 2 järgmiselt: „2) kohalikel omavalitsustel, kohaliku omavalitsuse hallataval asutusel;“</p>	
4.	<p>Eelnõu § 8 lõige 2 toodud loetelust on välja jäänud riigi osalusega ettevõtted, olgugi, et seletuskirja punktis 6.4 leiavad need eraldi ära märkimist, et plaanitav muudatus puudutab kõiki avaliku sektori asutusi ja lisatud, et avalikus sektoris töötab kokku 132 225 inimest, sealjuures 53 358 keskvalitsuses (riigiametid ja hallatavad asutused, riigi sihtasutused, avalik-õiguslikud asutused, riigi äriühingud, riigi mittetulundusühingud (riigi MTÜ), 61 820 kohalikes omavalitsustes, 1002 sotsiaalkindlustusfondides ning 16 045 muus avalikus sektoris (avalik-õiguslikud juriidilised isikud, sihtasutused, riigi MTÜ-d, äriühingud ja tulundusasutused). Muudatus mõjutab kõikide asutuste töökoormust, sest kaasneb nõue luua asutusesisene teavituskanal, mis nõuab nii personaliressurssi kui ka tehnilise võimekuse loomist. Leiame, et selliste ettevõtete puhul on teavitamiste juures teavitajale kaitse pakkumise reeglistiku võimaldamine igati kohane.</p> <p>Teeme ettepaneku sõnastada eelnõu § 8 lõike 2 punkt 3 järgmiselt: „3) avalik-õiguslikul juriidilisel isikul ning riigi osalusega juriidilisel isikul;“</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu on täiendatud.</p> <p>Eelnõu on muudetud nii, et kõik juriidilised isikud, olenemata omandivormist, on toodud ühes punktis (§ 8 lg 2 p 3), kuna neile kehtivad ühesugused nõuded. Eelnõu § 8 lg 2 p 2 sätestab asutusesisese teavituskanali loomise kohustuse omavalitsusüksuse ametiasutustele või ametiasutuse hallatavale asutusele, kus on 50 või enam teenistujat, või kohalikule omavalitsusele, kus elab 10 000 või enam elanikku.</p>
5.	<p>Eelnõu § 9 sätestab asutusevälise teavituskanaliga seonduva, kus muu hulgas lõike 3 kohaselt asutusevälist rikkumisest teavitamise kanalit haldab käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud asutuse määratud isik või üksus, kes vastutab ka järelmeetmete rakendamise eest.</p> <p>Kui väikeses ettevõttes määratud isik tõenäoliselt menetlebki rikkumisteateid, siis Politsei- ja Piirivalveametis asutusevälise rikkumisteate korral ei ole see reaalne. Kui järelmeetmeks on süüteo menetlus, siis edastatakse see sisust lähtuvalt menetlemiseks vastavale Keskkriminaalpolitsei või prefektuuri struktuuriüksusele. Sellisel juhul suhtleb teavitajaga juba menetleja, kes küsib menetluse</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu täiendatud ning nii § 8 lg 3 p 3 kui ka § 8 lg 3 p 3 kohaselt vastutab lõikes 3 nimetatud isik järelmeetmete rakendamisest teavitamise eest.</p>

	<p>raames temalt ka täiendavat teavet. Sellisel juhul ei saa rikkumiste registreerimise eest vastutav isik vastutada ka järelmeetme rakendamise eest.</p> <p>Nagu nähtub eelnõu § 8 lõikest 3 ja § 9 lõikest 3 võib vastavat kanalit hallata ka üksus. Samas on § 8 lõike 4 ja § 9 lõike 4 kohaselt kanalile ligipääs vaid isikul. Seetõttu palume § 8 ja § 9 juures arvestada võimalusi, mis järelmeetmete rakendamise rolli täitmist võimaldaks asutuse või ettevõtte poolt määratud isikutel või üksustel.</p>	
6.	<p>Samuti juhime tähelepanu, et õigusaktides (vt avaliku teabe seadus, RSVS jne) kasutatakse teabele juurdepääsu kontekstis mõistet „juurdepääs“, mitte „ligipääs“. Seetõttu palume kaaluda eelnõu § 8 ja 9 sõnastuses mõiste „juurdepääs“ kasutamist.</p>	<p>Arvestatud. Eelnõus on täiendatud ning § 8 lg-s 4 ning § 9 lg-s 4 kasutatakse mõistet „juurdepääs“.</p>
7.	<p>Eelnõus kasutatakse läbivalt mõisteid „asutusesisene teavituskanal“ ja „asutuseväline teavituskanal“. Samas kasutatakse § 8 lõikes 3 nimetus „asutusesisest rikkumisest teavitamise kanal“ ja § 9 lõikes 3 „asutusevälisest rikkumisest teavitamise kanal“ võiks olla selgitav seletuskirjas ja eelnõu teksti jääks vaid üks mõiste.</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu § 8 lg 3 ning § 9 lg 3 sõnastust on vastavalt muudetud.</p>
8.	<p>Eelnõu § 9 lõige 7 sätestab, et rikkumisteate vastuvõtmise ning järelmeetmete võtmise korra vaatab pädev asutus läbi vähemalt iga kolme aasta järel, hinnates nende muutmise vajadust.</p> <p>Eelnõust ei nähtu aga vastava korra koostamise kohustust. Palume korra osas täpsustavat sõnastust.</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu muudetud ning § 8 lg 5 on sätestatud järgmises sõnastuses: „(5) Pädev asutus kehtestab rikkumisteate vastuvõtmise ning järelmeetmete võtmise nõuded, mille avaldab oma veebilehel. Nimetatud nõuete muutmise vajadust hindab pädev asutus vähemalt iga kolme aasta järel.“</p>
9.	<p>Seletuskirjas on eelnõu § 9 lõike 7 kohta selgitus toodud ekslikult lõike 6 selgituses. Sama paragrahvi lõike 6 selgitus aga lõike 5 selgituses. Eelnõu § 9 lõike 5 kohta puuduvad seletuskirjas selgitused. Palume selles osas seletuskirja täpsustada.</p>	<p>Arvestatud. Seletuskirja on selliselt muudetud, et selgitused vastavad eelnõu § 9 vastavatele lõigetele..</p>
10.	<p>Eelnõu § 10 lõike 1 kohaselt tuleb rikkumisteatest teavitajale seitsme päeva jooksul saata kinnitus rikkumisteate kättesaamise kohta.</p> <p>Seletuskiri võiks soovitada selgesõnaliselt teate edastamist turvalisel viisil (nt kasutades krüpteerimist). Jättes kinnituse krüpteerimata, võib see ekslikult jõuda nt vale adressaadini, mis</p>	<p>Mittearvestatud. Ettepanekuga ei ole arvestatud, kuna kõigil teavitajatel ei pruugi olla ligipääsu krüpteerimist võimaldavale tarkvarale.</p>

	<p>omakorda võib oluliselt kahjustada rikkumisest teavitajat. Võttes arvesse seaduse kohaldumisala, siis võiks aga see selgemini kirjas olla, kuna kõik asutused/ettevõtted, keda see puudutab ei pruugi teadvustada riske, mis kaasnevad tundliku info saatmisega e-kirja teel krüpteerimata kujul. Kuigi seletuskirjas § 15 all on seda teemat kaudselt puudutatud, ei tule see otsesõnu välja.</p>	
11.	<p>Sama tähelepanek ka eelnõu § 14 kohta.</p>	<p>Mittearvestatud. Ettepanekuga ei ole arvestatud, kuna kõigil teavitajatel ei pruugi olla ligipääsu krüpteerimist võimaldavale tarkvarale.</p>
12.	<p>Eelnõu § 11 reguleerib järelmeetmete rakendamist ja tagasiside andmist. Lõikes 1 on sätestatud, et käesoleva seaduse §-des 8 ja 9 nimetatud asutused ja ettevõtted rakendavad rikkumise väljaselgitamiseks, kõrvaldamiseks ja ärahoidmiseks asjakohaseid järelmeetmeid või edastavad rikkumisteate menetlemiseks pädevale asutusele. Seletuskirja kohaselt paragrahv 11 sõnastab põhimõtted rikkumisteadele järelmeetmete rakendamiseks ja tagasiside andmiseks. Lõike 1 kohaselt peavad asutused ja ettevõtted, kellel on asutusesisese või asutusevälise teavituskanali loomise kohustus, tagama rikkumise väljaselgitamise, vajadusel teavituse sisuks oleva rikkumise kohta menetluse alustamise ja muude järelmeetmete rakendamise. See tähendab, et neil on kohustus rikkumisteadele reageerida ja vajadusel kas ise alustada teavituse sisuks oleva rikkumise menetlust või siis see edastada asjakohasele menetlejale. Näiteks ei saa eraettevõtte ise alustada kriminaalmenetlust ja kui teavituse sisuks oleva rikkumise puhul kerkib kuriteokahtlus, edastab teavituse saanud ettevõtte kuriteoteate prokuratuuri või PPA-le. Paragrahvi 11 pealkirjast (Järelmeetmed ja tagasiside) tulenevalt on ettevõtte poolt rikkumisteate pädevale asutusele menetlemiseks edastamine järelmeede, mille rakendamisest tuleb teavitajat teavitada. Sellest tingituna on tekkinud järgmised küsimused, millele palume seletuskirjas anda selgitus:</p> <p>a) Kui rikkumise sisuks on süüteo teade ja ettevõtte edastab selle Politsei- ja Piirivalveametile, kas seda tuleb käsitleda tavalise süüteo teatena, millele kohaldub menetlusseadustik ehk politsei ei pea</p>	<p>Antud selgitus. Kui süüteo teade esitatakse RtKSi alusel, siis tuleb anda teavitajale tagasisidet RtKS alusel, v.a KrMSis sätestatud erisused, st kriminaalmenetluses on rikkumisest teavitaja konfidentsiaalsuse tagamine võimalik ainult KrMSis sätestatud juhtudel.</p>

	teavitajale enam andma tagasisidet eelnõus sätestatud korras?	
13.	b) Kas ettevõtte peab selle rikkumisteatest tuleneva süüteo teate edastama nõo tavakorras või asutusevälise rikkumiskanali kaudu?	Antud selgitus. Ettevõtte edastab süüteo teate tavakorras.
14.	c) Kui teavitaja esitab Politsei- ja Piirivalveametile rikkumisteate asutusevälise teavituskanali kaudu ning selle sisu on süüteo teade, kas sellisel juhul tuleb teavitajale anda tagasisidet käeolevas seaduses sätestatud korras või menetlusseadustikes sätestatud korras?	Antud selgitus. Kui süüteo teade esitatakse RtKSi alusel, siis tuleb anda teavitajale tagasisidet RtKS ning süüteomenetluse erisätete alusel, kuivõrd need ei ole vastuolus RtKSist tulenevate nõuetega. Erisus on sätestatud kriminaalmenetluses, kus rikkumisest teavitaja konfidentsiaalsuse tagamine on võimalik ainult KrMSis sätestatud juhtudel.
15.	Seletuskirjas vajaks selgitamist, miks kuriteo teade tuleb esitada prokuratuurile või Politsei- ja Piirivalveametile. Palume kaaluda võimalust antud sõnastuse muutmiseks nii eelnõus kui seletuskirjas, kus kuriteo teade tuleks esitada prokuratuurile või vastavalt uurimisalluvusele uurimisasutusele, nt maksualase kuriteo korral Maksu- ja Tolliametile, konkurentsialase kuriteo korral Konkurentsiametile, keskkonna ja loodusvarade kaitse ning kasutamise nõuete rikkumise kuriteo korral Keskkonnaametile.	Arvestatud. Seletuskirja on vastavalt täiendatud.
16.	Eelnõu § 11 lõike 2 kohaselt tuleb rikkumisest teavitajale anda tagasisidet järeelmeetmete rakendamise kohta esimesel võimalusel, kuid mitte hiljemalt kolme kuu möödumisel rikkumisteate kättesaamisest. Soovime siinkohal märkida, et eluliselt usutav on keeruliste rikkumiste esinemine, milles selguse saamine ning muudatuste rakendamine võib olla aeganõudvam kui eelnõus märgitud 3 kuud. Seetõttu teeme ettepaneku lisada lõikes 2 lause tagasiside andmise võimalusest ka peale 3 kuu möödumist, kui lahendatavas kaasuses pole jõutud vajalike meetmete rakendamiseni.	Arvestatud. Eelnõu ja seletuskirja täiendatud. § 11 lg 2 on sõnastatud järgmiselt: „(2) Rikkumisest teavitajale tuleb anda tagasisidet järeelmeetmete rakendamise kohta esimesel võimalusel, kuid hiljemalt kolme kuu või asutusevälise teavituskanali kaudu rikkumisest teavitamise korral põhjendatud juhul kuue kuu möödumisel rikkumisteate kättesaamisest. Tagasisidet ei tule anda,

		kui teavitaja on tagasiside saatmise otsesõnu keelanud või on põhjust arvata, et see seaks ohtu teavitaja konfidentsiaalsuse.“
17.	Eelnõu § 12 sõnastab üldsusele avalikustamise korral kaitse saamise tingimused. Sellise meetme kehtivus julgeolekuasutuste tegevuse suhtes on kaheldav. Nimelt näitlikustatud olukorras, kus üldsusele avalikustamise meede (eelnõu § 4 lg 3 p 3 ja § 12) ei saaks olla õigustuseks, mis seadustaks riigisaladust sisaldava teabe avalikustamise, mille põhjenduseks oleks see, et riigisaladust näiteks ei käidelda julgeolekuasutuses vastavalt regulatsioonidele ja kuna julgeolekuasutuse töötaja tegevus on seotud tema tööandja ehk asutusega, siis oleks nagu põhjendatud kahtlus eelnõu kohaselt rikkumise mittenõuetekohaseks menetlemiseks. Hilisemate segaduste vältimiseks palume seletuskirjas eraldi välja tuua julgeolekuasutuste ja riigisaladuse ja salastatud välisteabe valdkonda jääva erisuse ka selles eelnõu punktis.	Arvestatud. Seletuskirja vastavalt täiendatud.
18.	Eelnõu § 16 lg 1 punkt 1 kohaselt on ühe survemeetmena välja toodud keeld lõpetada tööleping rikkumisest teavitaja suhtes. Eelnõu § 3 lg 1 punkti 2 kohaselt saab rikkumisest teavitaja kaitse seaduse alusel kaitse ka tööalase rikkumisega teatavaks saanud rikkumisest teavitanud ametnik. Kuigi eelnõu §-s 16 ei ole esitatud ammendav loetelu ja ühe keelatud survemeetmena on välja toodud töölepingu lõpetamine, siis teenistusest vabastamine on jäänud eraldi kajastamata. Palume eelnõus hinnata ka teenistusest vabastamise lisamist § 16 lg 1 p 1 sõnastusse.	Arvestatud. Näitlik loetelu on eelnõu §-st 16 välja võetud, kuid seletuskirjas on näitlikku loetelu vastavalt täiendatud.
19.	Eelnõu §-des 18-21 sätestatakse uued vääртеокооссеisud. Seletuskirjas antakse järgmine selgitus: Paragrahvi 22 lõikega 1 nähakse ette, et §-des 18–21 sätestatud vääртегusid menetleb kohtuväliselt Politsei- ja Piirivalveamet. Lõige 2 loob siia erandi ning selle kohaselt on nende vääртегude kohtuväline menetleja Kaitsepolitseiamet juhtudel, kus ta avastab §-des 18–21 rikkumised süüteomenetluse käigus. Sellega tagatakse menetluse ökonoomsus, kui kriminaal- või vääртеomenetluse käigus tuvastatakse vääртео tunnustega teod. Sellisel juhul ei pea Kaitsepolitseiamet edastama neid materjale	Arvestatud osaliselt. Seletuskirjas kasutatud termini „politseiprefektuur“ asemel terminit „PPA“. Ettepanekuga anda kõnealuste vääртегude menetluspädevus ka teistele süüteomenetlust läbiviivatele asutustele ei ole arvestatud. Tegemist on §-des 18-21 sätestatud vääртегude

	<p>politseile, vaid saab neid menetleda ise. Ülejäänud juhtudel menetleb väärtegusid politseiprefektuur.</p> <p>Teeme ettepaneku kasutada politseiprefektuuri asemel sõna PPA. Samuti võiks menetluse ökonoomsuse huvides kaaluda analoogselt Kaitsepolitseiametiga anda kõnealuste väärtegade menetluspädevus ka teistele süüteomenetlusi läbiviivatele asutustele nt Maksu- ja Tolliametile või Keskkonnaametile, kui need nende kriminaal- või väärtemenetluse käigus tuvastatakse.</p>	<p>menetlemisega, mille puhul ei ole põhjendatud menetluspädevuse andmine lisaks PPA-le ning Kaitsepolitseiametile ka teistele süüteomenetlust läbiviivatele asutustele.</p>
20.	<p>Seletuskirjas punktides 6.3 (erasektor) ja 6.4 (avalik sektor) on toodud Läti kogemus neile laekunud 75 teavitusega.</p> <p>Seoses võimaliku ebatäpsuse või selgitust vajava tähelepanekuga jääb küsimus, et kas on võimalik, et mõlemas osas (asutusesisene ja asutuseväline) oli teateid sama palju või oli neid kokku 75? Palume seletuskirjas tähelepanekut hinnata ja vajadusel sõnastust täiendada.</p>	<p>Mitte arvestatud.</p> <p>Asutusesiselt laekunud rikkumisteadete kohta ei koguta andmeid.</p>
21.	<p>Seletuskirja punkti 7 juures peame vajalikuks märkida järgmist.</p> <p>Kui väiksematel ettevõtetel ja ka asutustel asutusesisese kanali loomisega kaasnevad kulud võivad olla 270 eurot ühes kalendrikuus (so 10 % ühe töötaja tööajast, nagu seletuskirjas on välja toodud), siis Politsei- ja Piirivalveametile kaasneb kindlasti suurem töökoormus. Arvestatud ei ole eelnõus toodud lisanduvate koosseisudega, kus täiendava tööjõukuluga kaasneb ka koolitusvajadus. Arvestades asjaolu, et Politsei- ja Piirivalveameti riikliku järelevalve ja menetluspädevus/uurimisalluvus on kõige laiem, siis tõenäoliselt edastatakse nii erinevate ettevõtete/asutuste poolt kui ka otse asutusevälise kanali kaudu kõige rohkem rikkumisteadeteid just Politsei- ja Piirivalveametile, kes peab need läbi analüüsima, menetlema või ka pädevale asutusele edastama. Kuivõrd võimalike rikkumisteadete ja nendega seonduvate süüteomenetlustega kaasneb täiendav ressursikulu, siis tuleb seda kindlasti arvestada tänases kärpeprotsessis.</p>	<p>Teadmiseks võetud.</p> <p>Seletuskirja on täiendatud viitega selles osas, et lisandub neil uut väärtekoosseisu.</p>
Kaitseministeerium		
22.	<p>Eelnõu § 2 lg 2 p 2 – eelnõu aluseks oleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi nr (EL) 2019/1937 artikli 3 punkti 2 ja punkti 3 alapunkti a järgi ei kohaldu direktiiv riigikaitse ja julgeoleku ning salastatud teabe kaitsega seotud rikkumistele. Seevastu eelnõu § 2 lõike 2 punkti 2 järgi soovitakse seadust kohaldada ka riigikaitse ja julgeoleku ning</p>	<p>Arvestatud. Seletuskirja vastavalt väljapakutule täiendatud.</p>

<p>salastatud teabe valdkonnas, arvestades neid valdkondi reguleerivates õigusaktides sätestatud erisusi. Julgeolekuasutuste valdkonda reguleerib eelkõige julgeolekuasutuste seadus. Oluline osa julgeolekuasutuste ülesandeid käsitlevast teabest on salastatud teave (riigisaladus või salastatud välisteave), mistõttu on asjakohane ka riigisaladuse ja salastatud välisteabe seadus (RSVS). Samas ei sisalda eelnõu nende seaduste vastavaid muutmissätteid ning ka seletuskirjas ei ole kirjeldatud, milliseid erisusi silmas peetakse. Kui uusi erandeid ei ole plaanis luua, tuleb arvestada muu hulgas RSVSist tulenevaid salastatud teabe töötlemise ja kaitse üldisi põhimõtteid, sh teadmismisvajaduse, juurdepääsuvajaduse ja juurdepääsuõiguse nõudeid. Palume eelnõu seletuskirjas kõnealust üld- ja erinormi vahekorda põhjalikumalt selgitada. Pakume seletuskirja täiendamiseks välja allolevad selgitused. „Punktid 2 ja 3 sisaldavad samuti välistavaid täpsustusi. Nende järgi kohaldatakse rikkumisest teavitaja kaitse seadust riigikaitse, riigi julgeoleku tagamise, riigisaladuse ja salastatud välisteabe kaitse ning kriminaalmenetluse valdkonnas neid valdkondi reguleerivates õigusaktides sätestatud erisustega. See tähendab, et kui mõnest asjaomasest eriseadusest tuleneb kas sõnaselgelt või sätete koosmõjus teistsugune rikkumistest teavitamise kord, ei kohaldata rikkumisest teavitaja kaitse seaduse üldregulatsiooni. Erandid võivad puudutada teavituskanalite olemasolu või nende omavahelist järjekorda, teavituse adressaate, edastatavat teavet jms. Erandite hulka kuulub näiteks Kaitseväe korralduse seaduse §-des 33 ja 34 sätestatud tühisest ja keelatud käsust teavitamise kord. Samuti on erandlik kõigist sellistest rikkumistest teavitamine, mille puhul on rikkumist puudutav info kas riigisaladus või salastatud välisteave. Selliseks infoks on näiteks valdav osa julgeolekuasutuste ülesandeid, tegevust, koosseisu ja vara puudutavast teabest, mis salastatakse Vabariigi Valitsuse 20.12.2007 määruse nr 262 „Riigisaladuse ja salastatud välisteabe kaitse kord“ § 7 erinevate lõigete alusel. Sellisel juhul tuleb arvestada, et riigisaladusega saab tutvuda üksnes selline isik, kellel on julgeolekukontrolli tulemusena antud riigisaladusele juurdepääsu luba ning sellele lisaks teadmismisvajadus. Teadmismisvajadust tuleb eraldi</p>	
---	--

<p>hinnata ka juhul, kui üldnormidest tulenevalt on isik määratud asutusesisese või asutusevälise kanali kaudu saabuvate teavituste vastuvõtjaks. Ka infosüsteem, milles töödeldakse riigisaladust, peab vastava rangetele nõuetele ja olema Välisluureameti poolt akrediteeritud. Seetõttu ei ole lubatud näiteks riigisaladuse edastamine tavalise e-kirja või telefonikõne kaudu, sest sellega pandaks toime süütegu ehk omakorda rikkumine. Eelnevalt tulenevalt on täielikult välistatud avalikkuse teavitamine julgeolekuasutustega seotud rikkumistest.</p> <p>Vahetult riigisaladuse ja salastatud välisteabega töötlemise nõuete rikkumistest teavitamise erikord tuleneb riigisaladuse ja salastatud välisteabe seadusest (RSVS), mille § 19 lõike 1 punkti 4 järgi peab riigisaladusele juurdepääsu õigust või töötlemisluba omav isik on teavitama samaaegselt nii oma asutust kui ka Kaitsepolitsei ametit kohe igast temale teatavaks saanud RSVS või selle alusel antud õigusakti nõuete rikkumisest. Sellega teavitamise süsteem ka piirdub ning nendele kanalitele ei järgne avalikkuse teavitamist. Julgeolekuasutuste ülesannete täitmine on sageli seotud isikute põhiõiguste ja -vabaduste piiramisega. Seda tehakse julgeolekuasutuste seaduses (JAS) sätestatud ulatuses ja korras. Ka selle valdkonna rikkumistega seotud teavitused sisaldavad üldjuhul riigisaladust. Siin tuleb aga silmas pidada veel seda, et põhiõiguste ja -vabaduste piiramise üle toimub kolmetasandiline järelevalve: ministriumini teenistuslik järelevalve, õiguskantsleri järelevalve ning Riigikogu julgeolekuasutuste järelevalve komisjon. Asutusevälised teavitused selliste rikkumiste üle tuleks esitada asjaomastele järelevalveorganitele ning taaskord ei saa sellele üldjuhul järgneda avalikkuse teavitamist.</p> <p>Ka eelnimetatud valdkondades on vaja rikkumisest teavitamist soodustada ja rikkumisest teavitajat kaitsta, et vältida juhtumeid, kus riigisaladusega kaitstud või kriminaalmenetlust puudutav info saab avalikuks, sest teavitajal ei olnud võimalik muul viisil rikkumisest teada anda või ei võetud tema teavitust menetlusse või seda ei menetletud asjakohaselt. Seega on riigikaitse ja riigi julgeoleku seisukohast väga oluline luua sobiv teavitaja kaitse ka neis valdkondades. Eelnevalt kirjeldatud piirangute tõttu on õiguspärane ja mõistlik määrata</p>	
---	--

	Kaitseväes, julgeolekuasutustes, uurimisasutustes jt viidatud valdkondade asutustes nende eripära arvestav asutusesisene teavituskanal ning hoolitseda selle eest, et potentsiaalsed teavitajad oleksid teadlikud asutusevälise kanali ja avalikkuse teavitamisega seotud piirangutest	
23.	Eelnõu § 3 lg 1 esitab loetelu isikutest, kelle suhtes seadust kohaldatakse. Kuivõrd tegevteenistus on avaliku teenistuse eriliik (kaitseväeteenistuse seaduse § 7), siis on tegevväelased eelnõuga hõlmatud (eelnõu § 3 lg 1 p 2). Ajateenijad aga loetelusse ei kuulu. Ajateenija täidab kaitseväeteenistuskohustust, st on kaitseväega teenistussuhtes. Ka ajateenija võib märgata rikkumist, millest tuleks teavitada, ning vajaks eelnõuga ette nähtavat kaitset võimaliku ebasoodsa või ebaõiglase kohtlemise eest. Seetõttu palume eelnõu § 3 lg 1 loetelu täiendada punktiga, mis sõnaselgelt hõlmab ka ajateenijad.	Mittearvestatud. Eelnõus ei ole ajateenijaid isikuliselt kohaldamisalasse lisatud, kuna pärast kooskõlastamist andis Kaitseministeerium teada, et ei pea siiski ajateenijate hõlmamist vajalikuks.
24.	Eelnõu § 8 lg 1 ja § 9 lg 1 nimetavad viisid, kuidas peab olema võimalik teavitust esitada – need on selleks otstarbeks loodud elektronpostiaadress, telefoninumber, tavapostkast ja vahetu kohtumine. Seletuskirja kohaselt on silmas peetud ka muid teavitamise viise, nt veebiplatvorm, sisevõrk, internet, selleks otstarbeks loodud rakendus, häälsõnumivahetuse süsteem. Normi praegune sõnastus neid seletuskirjas nimetatud teavitamise viise ei hõlma, sest loetelu on esitatud ammendavalt. Leiame, et seaduse tekstis ei ole otstarbekas esitada võimalike tehnoloogiliste lahenduste ammendavat loetelu. Palume eelnõu § 8 lg 1 ja § 9 lg 1 sõnastus üle vaadata ja esitada teavitamise viiside loetelu tehnoloogianeutraalselt. Seaduse tekst peaks hõlmama ka niisugused tehnilised lahendused, mida täna veel ei ole või mis on alles arendusjärgus ega ole veel jõudnud laiemasse kasutusse.	Arvestatud osaliselt. Eelnõu muudetud. Asutusesisese kanali puhul (§ 8 lg 1) tuleb selleks kohustatud juriidilisel isikul valida teavituste vastuvõtmiseks vähemalt üks sobiv kanal, mis võimaldab konfidentsiaalselt teavitada. § 9 lg 1 on lubab teateid esitada suuliselt häälsõnumiga ja vahetul kohtumisel ning kirjalikult, jättes tehnoloogilise lahenduste valikud kanali pidajale.
25.	Eelnõu § 8 lg 2 määratleb, millised asutused ja muud institutsioonid peavad sisse seadma asutusesised teavituskanalid. Sama paragrahvi lõikes 3 nimetatakse neid üldmõistega „asutus või ettevõte“. Märgime, et see üldmõiste on kitsas ja ebatäpne. Ettevõtte on tsiviilseadustiku üldosa seaduse § 661 kohaselt majandusüksus, mille kaudu isik tegutseb, mitte aga isik, kellele panna seadusega kohustusi. Äriseadustik kasutab terminit ettevõtja (äriseadustiku § 1), kuid see eelnõu konteksti ei sobi, sest esiteks hõlmab lisaks äriühingutele ka	Arvestatud. Eelnõu ja seletuskirja muudetud ning sõnad „asutus ja ettevõtte“ on läbivalt parandatud „juriidiline isikuks“.

	<p>füüsilisest isikust ettevõtjad, keda aga § 8 lg 2 loetelu ei nimeta. Eelnõu § 8 lg 2 järgi kuuluvad kohustatud isikute hulka kohalikud omavalitsused ja muud avalik-õiguslikud juriidilised isikud (§ 8 lg 2 p 2 ja 3), kes üldmõistega „asutus või ettevõtte“ hõlmatud ei ole. Eelnõu § 8 lg 3 ja 5 ei pea samuti silmas üksnes äriühinguid, vaid ka muid juriidilisi isikuid, sealhulgas mittetulundusühinguid ja sihtasutusi, kes praegusel juhul jääksid üldmõistega katmata. Kohustatud isikute üldmõistena võiks kaaluda väljendit „asutused ja isikud“ – terminiga „isikud“ oleksid hõlmatud nii äriühingud, muud eraõiguslikud juriidilised isikud nagu mittetulundusühingud ja sihtasutused, samuti avalik-õiguslikud juriidilised isikud. Sellest aspektist tuleks üle vaadata ja parandada eelnõu tervikuna, eelkõige § 3 lg 1 p 7 ja 10, § 8 lg 3 ning § 11.</p>	
26.	<p>Eelnõu § 8 lg 5 annab võimaluse asutusesiseseid teavituskanaaleid jagada või ühiselt hallata juhul, kui töötajaid on vähem kui 250, kuid piirab selle võimaluse üksnes kohalike omavalitsuse ja erasektori juriidiliste isikutega (kas silmas on peetud eraõiguslikke juriidilisi isikuid?). Analüüsis Kaitseministeeriumi valitsemisala struktuuriüksusi, mille juurde luua asutusesisene teavituskanal, oleme ühe variandina kaalunud võimalust luua valitsemisala asutuste jaoks ühine teavituskanal näiteks Kaitseressursside Ametisse. Selline lahendus võimaldaks ressursse otstarbekamalt kasutada. Praegune eelnõu tekst seda võimalust ei toeta. Seetõttu palume kaaluda lahendust, mis laiendaks ühise asutusesisese teavituskanaali loomise võimaluse ka valitsusasutustele näiteks ministeeriumi valitsemisala piires.</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu § 8 lgt 5 on täiendatud võimalusega valitsus- ja riigiasutuste hallatavatel asutustel jagada sisemisi teavituskanaaleid</p>
27.	<p>Eelnõu § 23 lg 1 järgi soovitakse seadus jõustada 17.12.2021. Märgime, et riigieelarvest rahastatavatel avalik-õiguslikel juriidilistel isikutel ei pruugi olla piisavalt rahalisi vahendeid, et luua jooksva eelarveaasta sees asutusesisese teavituskanaali tehniline lahendus, mis tagaks rikkumisest teavitaja konfidentsiaalsuse. Seetõttu palume kaaluda pikema üleminekuaja kehtestamist.</p>	<p>Arvestatud. Eelnõuga nähakse kõigile kohustatud isikutele ette üleminekuage ning seadus jõustub neil 1. juunil 2022.</p>
28.	<p>Palume üle vaadata seletuskirja selgitused § 9 lõigete 5-7 kohta – lõike 5 selgitus näib olevat puudu ning lõigete 6-7 numeratsioon on nihkes.</p>	<p>Arvestatud. Seletuskirja täiendatud ning numeratsioon on parandatud.</p>
Sotsiaalministeerium		

29.	<p>RtKS § 2 lg 2 punkti 1 järgi kohaldatakse seadust tööõiguse rikkumisele juhul, kui tegemist ei ole kahepoolse vaidlusega. Seletuskirja järgi on sätte eesmärk välistada RtKS kaitse alt rikkumised, mis tulenevad kahepoolsete lepingute või muude kahepoolsetelt kokkulepitud töötingimuste rikkumisest ja mis kuuluvad kehtiva õiguse kohaselt töövaidluskomisjoni pädevusse. Seletuskirjas selgitatakse, et selliste rikkumiste puhul ei ole võimalik tagada vajalikku kaitset, näiteks konfidentsiaalsust, sest tegemist on individuaalsete õiguste rikkumisega, kus osapooled on selgelt tuvastatavad. Samuti on selliste vaidluste lahendamiseks olemas piisavad õiguslikud meetmed, kuivõrd töötaja saab pöörduda töövaidluskomisjoni või vajadusel kohtu poole. Üldjuhul pöördub töötaja esimesena tööandja poole ning teisena töövaidluskomisjoni või kohtusse. Juhime tähelepanu, et hetkel ei selgu eelnõu ja seletuskirja sõnastusest ühemõtteliselt, millised töövaldkonda puudutavad rikkumisest teavitused on seaduse kohaldamisalast välistatud ja millised kuuluvad seaduse kohaldamisalasse.</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu ja seletuskirja täpsustatud. § 2 lg 2 p 1 on täiendatud järgmiselt: „1) töösuhteid reguleerivate ja teiste töö tegemist reguleerivate õigusnormide rikkumise korral juhul, kui tegemist on kahepoolse vaidlusega;“</p>
30.	<p>Palume selgitada ja eelnõus täpsustada, kas RtKS alusel välistab kaitse töösuhtest tulenevast rikkumisest teavitamisel see, kui töölepingust tuleneva nõudega on pöördutud vaidlust lahendava organi poole (nt töövaidluskomisjoni või kohtusse on esitatud saamata jäänud töötasu nõue)? Täpsustamist vajab samuti, kas olukorras, mil töölepingust tuleneva nõudega ei ole veel vaidlusorgani poole pöördutud, võib kõigist töösuhtest tulenevatest rikkumistest teavitada? Peame oluliseks täpsustada, mis hetkest loetakse kahepoolne vaidlus alanuks (näiteks kas hetkest, mil üks pool on vaidlust lahendava organi poole pöördunud või mil vaidlust lahendav organ on kinnitanud asja menetlusse võtmise)? Toome näited praktikast ette tulevatest olukordadest, et kohaldamisala välistuse sätte eesmärki ja sisu edukamalt mõista. Praktikast võib ette tulla olukord, kus töötaja tervis on kahjustunud ettevõttes käideldavate ohtlike kemikaalide tõttu, mistõttu on töötaja pöördunud kohtusse ja esitanud tööandja vastu kahju hüvitamise nõude. Palume selgitada, kas kohtusse pöördunud töötaja võib sellegi poolest esitada vaidlusaluse nõude osas rikkumisteate (nt teatada, et tööandja ei täida ohtlike kemikaalide käitlemisel seaduse nõudeid) ning kas kohtusse</p>	<p>Selgitus antud. Paralleelseid menetlusi võib ette tulla, kui ühel juhul kaitseb inimene oma personaalseid õiguseid ja teisel juhul on esitatud rikkumisteate RtKS-i alusel.</p>

	<p>pöördunud töötaja võib esitada muu pooltevahelise töösuhtega seotud rikkumise kohta rikkumisteate (näiteks teatada, et tööandja ei pea kinni töö- ja puhkeaja nõuetest)? Ka jääb selgusetuks, kas rikkumisteate võivad neil alustel (nt ohtlike kemikaalide käitlemise nõuete rikkumine, mille üle käib vaidlus) esitada kohtusse pöördunud töötaja töökaaslased?</p> <p>Samuti võib praktilise näitena tuua olukorrad, kus tööandja viivitab töötasu maksmisega või ei hüvitata töötajale ületunnitööd. Kas ja mis ajahetkeni on töötajal võimalik sellisel juhul rikkumisest teavitada ja RtKS alusel kaitse saada? Kas ka sellisel juhul võivad rikkumisteate esitada töötaja kolleegid?</p> <p>Rõhutame, et seaduse kohaldamisala osas selguse kujundamine on Sotsiaalministeeriumi hinnangul mõõdapääsmatult oluline, et eelnõuga edasiliikumine võimalik oleks. Seetõttu palume vastuseid eelnevatele küsimustele ja põhjalikku selgitust sellele, mis on olnud eelnõu koostajate nägemus ja eesmärk RtKS § 2 lg 2 punkti 1 sõnastamisel. Selleks, et tagada sätte parim arusaadavus ja ühemõtteline tõlgendamine, oleme pärast eelnevate küsimuste osas selguse saamist vajadusel valmis sätte täpsemad sõnastused koostöös Justiitsministeeriumi esindajatega läbi rääkima. Juhime tähelepanu, et ka Tööinspeksioon on eelnõule esitatud kooskõlastuses tõstatanud kohaldamisala vaatest olulised küsimused, millele selgituste saamist oluliseks peame</p>	
31.	<p>RtKS § 6 järgi on pädev asutus RtKS tähenduses valitsusasutus, millele on seadusega antud pädevus eelnõu § 4 lõikes 1 nimetatud rikkumise suhtes riikliku, haldus- või teenistusliku järelevalve teostamiseks või süüteo menetlemiseks. Juhime tähelepanu, et eelnõu praeguse sõnastuse kohaselt ei pruugi alati selguda rikkumisteate menetlemiseks pädevat asutust.</p> <p>Tööinspeksioon ei teosta riiklikku ja haldusjärelevalvet kogu töölepingu seaduse (TLS) üle, vaid TLS §-s 115 välja toodud paragrahvides sätestatud nõuete täitmise üle. Näiteks teostab Tööinspeksioon järelevalvet TLS § 29 lõike 6 ja TLS § 33 lõike 1 üle. See tähendab, et Tööinspeksioonil on pädevus menetleda rikkumisteateid olukordades, mil töötajale makstakse Vabariigi Valitsuse kehtestatud alammäärast madalamat töötasu või makstakse töötasu vähem kui kord kuus. Samuti on</p>	<p>Selgitus antud.</p> <p>Näidetes toodud olukordade puhul on tegemist kahepoolsete töövaidlustega, mille suhtes käesolev seadus ei kohaldu ning töötaja peab sellises situatsioonis kasutama olemasolevaid õiguskaitsevahendeid.</p>

	<p>Tööinspeksioonil pädevus menetleda TLS §-des 51-52 toodud töö- ja puhkeaja nõuete rikkumisi, seega näiteks olukordi, kus tööandja ei pea kinni igapäevase või iganädalase puhkeaja piirangutest.</p> <p>Samal ajal ei teosta Tööinspeksioon järelevalvet näiteks TLS § 54 lõike 1 üle, mis tähendab, et kui töötaja esitab Tööinspeksioonile rikkumisteate, et tööandja ei võimalda töötajale põhipuhkust, ei ole Tööinspeksioon pädev asutus RtKS § 6 mõttes.</p> <p>Samuti ei teosta Tööinspeksioon järelevalvet TLS § 59 jj üle ehk näiteks olukordades, mil tööandja ei võimalda töötajale isapuhkust, lapsepuhkust või õppepuhkust. Samuti ei ole Tööinspeksioon pädev asutus RtKS § 6 kontekstis näiteks olukorras, mil töötaja teavitab TLS § 78 lõike 1 rikkumisest ehk kui tööandja on töötaja töötasu nõudeid tasaarvestanud ilma töötaja nõusolekuta. Tööinspeksioon ei teosta järelevalvet ka mitmete nende sätete osas, mis käsitlevad töölepingu ülesütlemise nõudeid või korda, näiteks kui tööandja ütleb töölepingu üles muus kui kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis (TLS § 95 lg 1) või etteteatamistähtaegu järgimata (TLS § 97). Seega teostab Tööinspeksioon järelevalvet vaid teatud TLS rikkumiste üle, välistades Tööinspeksiooni pädevuse mitmete rikkumisteade menetlemisel.</p> <p>Palume selgitada, kes on pädev asutus olukordades, mil rikkumise suhtes riiklikku või haldusjärelevalvet ei teostata. Seonduvalt esimese märkusega vajab selget arusaama, kas selliste rikkumiste korral on RtKS alusel võimalik rikkumisest teavitada. Täpsustada tuleb, kas kirjeldatud olukordades on RtKS §-i 6 korrektne ja eesmärgipärane tõlgendada viisil, et pädeva asutuse puudumisel ei ole rikkumisest teavitamine asutusevälise kanali kaudu võimalik ning rikkumisest on võimalik teavitada kasutades asutusesisest teavituskanalit või avalikustada teave üldsusele.</p>	
32.	<p>RtKS § 9 lõiked 3-4 reguleerivad asutusevälise teavituskanali haldamist ja ligipääsu teavituskanalile, RtKS § 10 lg 1 sätestab tähtaja rikkumisteate kättesaamise kinnitamisele ning RtKS § 14 reguleerib konfidentsiaalsuse tagamise nõudeid. Selgitame, et hetkel on Tööinspeksioonile töövaldkonna rikkumisest võimalik teavitada e-kirja teel aadressil vihje@ti.ee, helistades infotelefonil või esitades küsimus Tööinspeksiooni juristile inspeksiooni ametlikul veebilehel. E-kirja kaudu pöördudes saadetakse välja automaatkiri</p>	<p>Selgitus antud. Olemasolevaid teavituskanaleid saab kasutada, kui need vastavad RtKSis toodud nõuetele, näiteks peavad need tagama konfidentsiaalsust ning kanalile on ligipääs üksnes selleks määratud isikutel.</p>

	<p>pöördumise kättesaamise kohta (RtKS § 10 lg 1 nõuab rikkumisteate kättesaamise kinnituse edastamist seitsme päeva jooksul). Infotelefonile helistades ja inspeksiooni juristile kirjutades vastavad küsimustele ennetusosakonna nõustamisjuristid (RtKS § 9 lõike 3 kohaselt peab asutusevälist teavituskanalit haldama asutuse määratud isik või üksus). Meile teadaolevalt ei pea Tööinspeksioon koostatava eelnõu nõuetega vastavuses olemiseks looma uusi rikkumisest teavitamise kanaleid, näiteks looma eraldiseisvat e-posti või telefoninumbrit, sest senisel kujul on võimalik kasutada praegu kasutusel olevaid kanaleid. Ka on inspeksioonil asutusesiseselt määratud isikud, kes infotelefonile ja kirjalikele pöördumistele vastamisega tegelevad. Senisel viisil teadete vastuvõtmine aitab vältida paralleelsete teavituskanalite loomist, mis võivad ka inspeksiooni pöördujate hulgas arusaamatust põhjustada (nt kui RtKS alusel kaitse saamiseks oleks võimalik teavitada vaid selleks spetsiaalselt loodud telefoninumbri või e-posti teel, kuid mitte üldise telefoninumbri või e-posti kaudu). Seega on meie hinnangul praegu Tööinspeksiooni loodud võimalused rikkumisteade vastu võtmiseks piisavad, et täita RtKS-ist tulenevaid asutusevälise kanali nõudeid. Juhul, kui eelnõu koostajate hinnangul tuleks seaduse nõuetega kooskõlas olemiseks ja seaduse eesmärgi täitmiseks luua siiski lisakanal või võtta kasutusele muid meetmeid (nt muuta teate kättesaamisest teavitamise korda), palume seda selgitada.</p>	
33.	<p>RtKS § 3 lg 1 punkti 8 järgi saab RtKS alusel kaitse tööalase tegevusega teatavaks saanud rikkumisest teavitanud töösuhte sõlmimise protsessis või lepingueelses läbirääkimises olev või töösuhte lõpetanud isik. Teeme ettepaneku viidatud punkt ümber sõnastada järgmiselt: „lepingueelsetes läbirääkimistes olev või lepingut muul viisil ette valmistav isik või isik, kelle töösuhe on lõppenud“. Alternatiivselt teeme ettepaneku sätestada käesolev punkt kahe erineva punktina, millest üks käsitleb töösuhte ettevalmistamist ja teine lõppemist. Lisame ettepaneku selgituseks, et töövaldkonna seadustes ei kasutata mõisteid töösuhte sõlmimise protsess ja töösuhte lõpetanud isik. Töösuhte ettevalmistamisele viidates peame mõistlikuks kasutada sarnast sõnastust, mis on toodud TLS § 11 lõikes 1. Sõnastus „töösuhte lõpetanud isik“ viitab</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu § 3 lg 1 p 8 on täiendatud järgmiselt: „8) lepingueelsetes läbirääkimistes olev või lepingut muul viisil ette valmistav isik või isik, kelle töösuhe on lõppenud;“</p>

	isikule, kellelt on tulnud töösuhte lõpetamise initsiatiiv, näiteks kes on teinud töölepingu ülesütlemisavalduse. See võib anda eksliku arusaama, et töötaja, kellega tööandja töölepingu üles ütles, ei kuulu seaduse isikulisse kohaldamisalasse.	
34.	Näeme, et välistatud ei ole olukord, kus ühe rikkumisega seotult kulgevad mitu paralleelset menetlust. Näiteks teavitab töötaja Tööinspektsiooni, et tööandja ei võimalda temale tervisekontrolli läbimist, seejärel alustab Politsei- ja Piirivalveamet väärteomenetlust põhjusel, et töötaja osas on rakendatud survemeetmeid ning lühike aeg hiljem pöördub töötaja saamata jäänud töötasu nõudega kohtusse. Palume selgitada, kas sellisel juhul kulgevad kõik menetlused paralleelselt, peatub väärteomenetlus kuni otsuse jõustumiseni või kulgevad menetlused mõnel muul viisil.	Antud selgitus. Kui tööandja ei võimalda konkreetsele töötajale tervisekontrolli läbimist, siis on tegemist kahepoolse vaidlusega ning olukord ei kuulu käesoleva seaduse kohaldamisalasse. Juhul, kui tegemist on süsteemse ja laiema rikkumisega, siis Tööinspektsiooni ülesanne on tagada teavitaja konfidentsiaalsus, kui see ei õnnestu ning survemeetmeid siiski kasutatakse, siis võib tõesti juhtuda, et mitu erinevat menetlust käib paralleelselt.
35.	RtKS § 3 lõikes 2 on sätestatud, et kaitsemeetmeid kohaldatakse ka teavitajaga seotud füüsiliste ja juriidiliste isikute suhtes. Seletuskirjas on välja toodud, et nendeks on näiteks abistavad isikud ja teavitajaga ühes asutuses või ettevõttes töötavad pereliikmed, kuid ka kolleegid, kelle vastu saab survemeetmeid kasutada. Selgusetuks jääb aga see, kuidas teavituse saanud asutus seotud isikutest teadlikuks saab. Teeme ettepaneku selles osas eelnõu täpsustada, vastavalt kas teavituse saanud asutust peab seotud isikutest teavitama rikkumisest teavitaja ise või saavad kaitse üksnes need teavitajaga seotud isikud, kes on teavituse saanud asutusele niigi teadaolevad või on eelnõu § 3 lõikes 2 silmas peetud seotud isikute tuvastamiseks mõni muu viis.	Mitte arvestada. Seotud isik vajab kaitset üksnes juhtudel, kui nendest on teadlikuks saadud. Juhul, kui seotud isikust ei ole teavitatud, siis puudub ka kaitsevajadus. Seega ei ole kohustust seotud isikutest teavitada ning puudub ka vajadus seletuskirja täiendada.
36.	RtKS § 4 lõike 2 järgi loetakse rikkumisest teavitajaks füüsilist isikut, kes teavitab tööalase tegevusega teatavaks saadud rikkumisest ja kellel on põhjendatud alus arvata, et rikkumine on <i>toime pandud</i> . Selgitamist vajab, millisest hetkest saab	Arvestatud. Eelnõu §-i 4 lg 3 (varem 2) täiendatud ja § 13 lg 1 p 1 terminid on ühtlustatud

	<p>lageda rikkumise toime panduks ning kuidas säte haakub eelnõu §-s 13 lg 1 punktis 1 toodud kaitse saamise eeldusega. Nimelt on RtKS § 13 lg 1 punktis 1 sätestatud, et rikkumisest teavitaja saab eelnõu alusel kaitse ka siis kui täidetud on kahest eeldusest muuhulgas asjaolu, et teavitajal on rikkumisest teavitamise ajal põhjendatud alus arvata, et rikkumist on <i>vahetult alustatud</i>. Peame vajalikuks kahe viidatud sätte terminite „toime pandud“ ja „vahetult alustatud“ ühtlustamist, et paremini selguks kaitse saamise eelduste kogum.</p>	<p>ning kasutatakse „vahetult alustatud“..</p>
37.	<p>RtKS § 4 lõike 4 kohaselt võib rikkumisest teavitaja valida asutusevälise teavituskani rikkumisest teavitamiseks ka ilma asutusesisest kanalit eelnevalt kasutamata. Samas ei ole eelnõu tekstis sõnaselgelt välja toodud, et rikkumisest teavitaja võib teavitamiseks valida ka üldsusele avalikustamise ning seda nii asutusesisest kui asutusevälist teavituskani kasutamata. See selgub üksnes eelnõu seletuskirjast, milles märgitakse, et otsuse teavituskani valiku üle teeb rikkumisest teavitaja, kusjuures talle ei nähta otsustamiseks ette valiku tegemise kriteeriume. Teeme ettepaneku teavituskani valiku õigus seaduses täpsemalt välja tuua.</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu § 12 lg 1 kohaselt saab üldsusele avalikustades kaitse siis, kui eelnevalt on teavitatud vähemalt asutusevälise kanali kaudu ning rikkumisteadet ei menetletud RtKSi §-de 10 ja 11 kohaselt.</p>
38.	<p>RtKS § 8 lõike 1 kohaselt on asutusesisene teavituskani asutuse sees rikkumisteadete vastuvõtmiseks loodud kanal, mis võimaldab konfidentsiaalsust tagavalt teavitada selleks otstarbeks loodud elektronpostiaadressil, telefoninumbri, tavapostkasti kaudu või vahetult kohtumisel. Samasisuline teavitusteede kirjeldav säte asutusevälise teavituskani kontekstis on RtKS § 9 lg 1. Palume seletuskirjas täpsustada, kas asutusesisene ja asutuseväline kanal peavad looma võimaluse rikkumisteadet esitada nii elektronpostiaadressil, telefoninumbri, tavapostkasti kaudu kui ka vahetult kohtumisel või piisab seaduse nõuete täitmiseks sellest, kui teavituskani võimaldab rikkumisteadet esitada näiteks elektronpostiaadressi ja telefoninumbri teel.</p>	<p>Arvestatud osaliselt. Eelnõu ja seletuskirja muudetud. § 8 lg 1 kohaselt tuleb asutusesisese kanali puhul selleks kohustatud juriidilisel isikul valida teavitusteede vastuvõtmiseks vähemalt üks sobiv kanal, mis võimaldab konfidentsiaalselt teavitada.</p>
39.	<p>RtKS § 8 lõike 3 sõnastus on järgmine: „<i>Asutusesisest rikkumisest</i> teavitamise kanalit haldab käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud asutuse või ettevõtte määratud isik või üksus või asutuseväline kolmas isik [...]“. Teeme ettepaneku sõnastada osundatud sätte algus teisiti: „Rikkumisest teavitamise asutusesisest kanalit haldab [...]“. Seeläbi on selgem, et räägime</p>	<p>Mitte arvestatud. Oluline on sätte alguses kindlaks määrata, millist kanalit sättes käsitletakse.²³</p>

	asutusesisese teavituskanali haldamisest, mitte asutusesisese rikkumise teavitamise kanali haldamisest.	
40.	RtKS § 9 lõike 5 järgi avaldab pädev asutus teabe teadete vastuvõtmise ja nende suhtes rakendatavate järelmeetmete kohta veebilehel. RtKS § 9 lg 6 täpsustab, et sama paragrahvi lõikes 5 nimetatud teabe esitamise korra kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega. RtKS § 9 lõike 7 järgi vaatab rikkumisteate vastuvõtmise ja järelmeetmete võtmise korra pädev asutus läbi vähemalt iga kolme aasta järel, hinnates nende muutmise vajadust. Meie hinnangul on viidatud paragrahvi lõiked 6 ja 7 vastuolulised. Olukorras, kus Vabariigi Valitsus kehtestab teadete vastuvõtmise ja järelmeetmete võtmise korra, puudub pädevatel asutustel pädevus Vabariigi Valitsuse kehtestatud korda iga kolme aasta järel üle vaadata. Palume eelnõu muuta viisil, et nähtuks selgelt eri osapoolte pädevus ning kohustused teadete vastuvõtmise ja nende suhtes rakendatavate järelmeetmete korra üle vaatamisel ning muutmisel.	Arvestatud. Eelnõu muudetud ning § 9 lg-d 5 ja 6 on täpsustatud..
41.	RtKS § 10 lõike 2 kohaselt peab asutus, kes on vastu võtnud rikkumisteate, kuid kellel puudub pädevus teate menetlemiseks, teate edastama viivitamata rikkumise menetlemiseks pädevale asutusele. Palume täpsustada, mida peab tegema rikkumisteate menetlemise pädevuseta asutus, kes on rikkumisteate vastu võtnud, kui teate menetlemiseks pädev asutus puudub (näiteks võtab Tööinspeksioon vastu rikkumisteate TLS § 21 lõike 3 rikkumise kohta ehk teate rikkumise kohta, millele TLS §-s 115 ei viidata ja mis Tööinspeksiooni pädevuse RtKS § 6 alusel välistab). Samuti vajab täpsustamist, kas ja kuidas tuleb sellises olukorras rikkumisest teavitajat informeerida.	Arvestatud ning antud selgitus. Eelnõu ja seletuskirja muudetud. RtKSi alusel teatatud rikkumise puhul peab olema pädev asutus, kes sellega tegeleb, viidatud TLS § 21 lg 3 rikkumine ei ole RtKS kohaldamisalas. Seletuskirja on täpsustatud selles osas, kuidas peab teavitaat informeerima.
42.	RtKS § 16 sätestab survemeetmete rakendamise keelu ja toob mitteamendava loetelu survemeetmetest. Survemeetmete näidisloetelus kasutatakse segamini töölepingu seaduse ja avaliku teenistuse seaduse termineid. Näiteks punkti 1 järgi on keelatud töölepingu lõpetamine, kuigi seaduse eesmärk on sätestada kaitse ka muu võlaõigusliku lepingu lõpetamise või avalikust teenistusest vabastamise eest. Punkt 2 seevastu kasutab kitsalt avaliku teenistuse seaduse terminoloogiat, viidates ametikoha muutmisele. Punktis 3 kasutatakse segamini nii töölepingu seaduse kui avaliku teenistuse seaduse termineid, viidates	Arvestatud. Näitlik loetelu on eelnõu §-st 16 välja võetud, kuid seletuskirjas on näitlikku loetelu vastavalt täiendatud.

	tööülesannetele (mitte teenistusülesannetele) ja palgale (mitte töötasule). Kuigi tegemist on mitteammendava loeteluga, peaks loetelust nähtuma teatav terminoloogiline ühtsus. Seetõttu palume survemeetmete näidisloetelu sõnastust läbivalt ühtlustada.	
43.	Lisaks palume analüüsida, kas survemeetmete loetelu on võimalik ja asjakohane lihtsustada. Leiame, et Eesti kontekstis ei pruugi olla asjakohane seaduses survemeetmena välja tuua näiteks tööstusharu musta nimekirja kandmist (Sotsiaalministeeriumile teadaolevalt selliseid nimekirju ei koostata), kuid võib olla asjakohane tuua välja näiteks hoiatuse esitamist.	Arvestatud. Näitlik loetelu on eelnõu §-st 16 välja võetud, kuid seletuskirjas on näitlikku loetelu vastavalt täiendatud.
44.	Täiendavalt teeme survemeetmete loetelu osas järgmised ettepanekud sõnastusmuudatusteks: a) punktis 3 viidatakse töötamise koha muutmisele. Selgitame, et TLS kasutab mõistet töö tegemist koht (vt TLS § 5 lg 1 p 8 ja § 20). Samas punktis viidatakse ka tööülesannete ära võtmisele. Selgitame, et TLS kasutab mõistet tööülesannete muutmine (hõlmates nii tööülesannete vähendamist kui juurde andmist, st mistahes ühepoolset muudatust). Palume punkti 3 sõnastust vastavalt parandada;	Arvestatud. Näitlik loetelu on eelnõu §-st 16 välja võetud, kuid seletuskirjas on näitlikku loetelu vastavalt täiendatud.
45.	b) punktis 9 kasutatakse mõistet ajutine tööleping. Selgitame, et korrektne on kasutada terminit tähtajaline tööleping (vt TLS § 9). Samas punktis kasutatakse mõistet alaline töökoht, kuid korrektne on kasutada terminit tähtajatu tööleping. Palume punkti 9 sõnastust parandada;	Arvestatud. Näitlik loetelu on eelnõu §-st 16 välja võetud, kuid seletuskirjas on näitlikku loetelu vastavalt täiendatud.
46.	c) punkti 10 järgi käsitletakse survemeetmetena ajutise töölepingu pikendamata jätmist või ennetähtaegset lõpetamist. Juhime tähelepanu, et TLS ei anna alust, et tähtajalise töölepingu pikendamist nõuda. Seetõttu ei ole põhjendatud selle eraldi survemeetmena välja toomine. Samuti reguleerib ülesütlemist (ennetähtaegset lõpetamist) survemeetmete loetelu punkt 1. Seetõttu teeme ettepaneku punkt 10 loetelust välja arvata.	Arvestatud. Näitlik loetelu on eelnõu §-st 16 välja võetud, kuid seletuskirjas on näitlikku loetelu vastavalt muudetud.
Rahandusministeerium		
47.	Eelnõu reguleerimisala on piiritlemata, mistõttu tekivad järgmised probleemid: 1) eelnõuga tutvudes jääb mulje, et kõik uurimisasutused, sealhulgas Maksu- ja Tolliamet peaksid käsitlema kõiki õigusrikkumistest teavitamisi kui rikkumisest teavitamist eelnõu tähenduses. Arvestades, et eelnõu võimaldab ka anonüümset teavitamist (§ 13 lõike 2 kohaselt saab	Teadmiseks võetud. Tegemist on horisontaalse õigusaktiga, mis kehtib arvestades §-s 2 toodud erisusi kõikides sektorites ja valdkondades. Samas tuleb arvestada, et seaduse kohaldamisalasse lähevad

	<p>kaitse ka anonüümne teavitaja), siis paistab selline järelendus olevat vältimatu. See võib pädevatele asutustele tähendada aga ulatuslikku töökoormust ja ressursikulu;</p>	<p>teavitamised rikkumistest, mis on teada saadud tööalases tegevuses.</p>
<p>48.</p>	<p>2) meie hinnangul määratleb eelnõu rikkumist liiga laialt, seejuures on ka seletuskirjas selgitatud eelnõu mõjuulatus kohati oluliselt kitsam võrreldes eelnõu endaga. Toome järgmise näite: eelnõu § 4 lõike 1 kohaselt on rikkumine seadusega vastuolus olev tegevus või tegevusetus. Eelnõu § 2 lõike 2 punkt 1 aga sätestab, et seadust kohaldatakse tööõiguse rikkumisele juhul, kui tegemist ei ole kahepoolse vaidlusega. Seletuskirjas on selgitatud, et eelnõu § 2 lõike 2 punkti 1 eesmärgiks on välistada seaduse kohaldamisalast selline tööalane rikkumine, mille vastu töötajal on võimalik otsida õiguskaitsset läbi kohtu, töövaidluskomisjoni või muu asjaomase vaidluse lahendamise instantsi kaudu. Sellest ilmneb, et rikkumisest teavitaja kaitse peaks aktualiseeruma küsimustes, kus rikkumine on nõ suurem teavitaja enda vahetutest subjektiivsetest õigustest, vabadustest ning huvidest. Sellest lähtuvalt tuleks „rikkumine“ määratleda oluliselt kitsamalt ning viisil, et sinna alla ei asetuks kohtulikus (või muus sarnases) korras kaitstavad huvid sõltumata sellest, kas tegemist on tööalase või muu õigusala kontekstiga.</p> <p>Maksuõiguse kontekstis võiks rikkumised seega piiritleda samuti suurema mastaabiga õigusrikkumistega, st piiriüleste maksuõigusrikkumistega. Ka direktiivi enda kohaselt ei ole selle direktiivi otseseks eesmärgiks tõhustada konkreetselt riigisiseseid maksuõigusnorme, vaid suurendada õiguskuulekust laiema ühisturu kontekstis – „Samas ei ühtlustata käesoleva direktiiviga maksudega seotud sätteid, olgu need siis materiaalsoigusnormid või menetlusnormid, ega tõhustata siseriiklikke äriühingu tulumaksu norme, piiramata seejuures liikmesriikide võimalust kasutada teavitatud andmeid sel eesmärgil“ (direktiivi põhjenduspunkt 18).</p> <p>Direktiivis endas on viidatud äriühingu tulumaksuga seotud rikkumistele ning olemuslikult võiksid direktiivi eesmärgiga sobida ka käibemaksupettused, kuna käibemaks on teatud ulatuses ka EL vahendite allikas (käibemaksupettus vähendab EL sissetulekut).</p>	<p>Teadmiseks võetud.</p> <p>Tegemist on horisontaalse õigusaktiga, mis kehtib arvestades §-s 2 toodud erisusi kõikides sektorites ja valdkondades. Samuti on rikkumise määratlemisel lähtutud direktiivi artikkel 5 punktist 1, mille kohaselt on rikkumine tegevus või tegevusetus, mis on ebaseaduslik või vastuolus õigusnormi eesmärgiga.</p>

	Rikkumiste direktiivist lähtuvalt kitsamalt sihitud mõiste määratlemine võimaldaks hoida ettevõtjate halduskoormust mõõdukana ja hoiaks ära uurimisasutuste plahvatusliku töökoormuse kasvu vihjete menetlemisel.	
49.	3) direktiivi artikli 5 punkti 2 kohaselt hõlmab teave rikkumise kohta ka põhjendatud kahtlust tegeliku või potentsiaalse rikkumise kohta, mis on toime pandud või mis väga tõenäoliselt pannakse toime. Eelnõu § 4 lõike 1 kohaselt on rikkumine käesoleva seadusega vastuolus olev tegevus või tegevusetus ning sama sätte lõike 3 kohaselt on rikkumisest teavitamine käesolevas seaduses sätestatud alustel rikkumisest teavitamine. Selgusetuks jääb, kuidas on või ei ole eelnõuga hõlmatud ka juhtumid, kus rikkumist alles kavandatakse või valmistatakse ette ehk tegemist on potentsiaalse rikkumise juhtumiga. Eeltoodust tulenevalt teeme ettepaneku eelnõud täpsustada.	Arvestatud. Eelnõu § 4 lg 3 muudetud järgmises sõnastuses: „(3) Rikkumisest teavitaja käesoleva seaduse tähenduses on füüsiline isik, kes teavitab töölase tegevusega teatavaks saanud rikkumisest ja kellel on põhjendatud alus arvata, et rikkumist on vahetult alustatud või see on lõpule viidud.“
50.	Eelnõu § 11 lõike 2 kohaselt tuleb rikkumisest teavitajale anda tagasisidet järelemeetmete rakendamise kohta ning seletuskirjas täpsustatakse, et see tagasiside hõlmab näiteks teavet selle kohta, et milliseid järelemeetmeid on rakendatud, millisel õiguslikul alusel jne. Toome välja, et võimalikud järelemeetmed ei pruugi olla avalik info. Näiteks maksuõiguse kontekstis oleks sellise teabe avaldamine rikkumisest teavitajale problemaatiline, sest maksumenetluse alustamine ning samuti sellega seonduvad järelevalvemeetmed ja toimingud on käsitletavad maksusaladusena. Eelnõu § 11 lõige 2 praegusel kujul justkui kohustaks Maksu- ja Tolliametit (edaspidi <i>MTA</i>) avaldama rikkumisest teavitajale (st kolmandale isikule) selle isiku maksusaladust (rakendatud järelemeetmeid), kelle kohta ta rikkumisteate on esitanud, kuigi selline kohustus <i>MTA</i> -le saab tulla ainult maksukorralduse seadusest.	Antud selgitus. Info andmisel järelemeetmete rakendamise kohta tuleb arvestada eriseadustes toodud ning ei ole kohustust anda detailset infot konkreetsete tegevuste kohta. Järelemeetmetest teavitamine võib ära hoida rikkumisest avalikkuse teavitamise.
51.	Juhul, kui teie hinnangul oleks direktiiviga kooskõlas, eelistaksime lahendust, kus <i>MTA</i> ei peaks rikkumisest teavitajale järelemeetmete kohta üksikasjalikku teavet andma, kui see tähendaks maksusaladuse avaldamist. Sellekohane täpsustus võiks olla eelnõu §-s 11. Direktiiv paistab võimaldavalt teha erandeid ärisaladuse kaitseks (direktiivi art 16 lg 4). Lisaks ei luba halduskoostöö direktiiv (2011/16, millele direktiiv ka viitab põhjenduspunktides) jagada teavet selle kohta, kas või mis teavet on jagatud teise riigi maksuhalduriga.	Antud selgitus. Pädeval asutusel ei ole <i>RtKSi</i> ega direktiivi kohaselt kohustust järelemeetmete kohta üksikasjalikku teave anda.

	<p>Seos on asjakohane, kuna direktiiv sihib just rahvusvahelisi maksuküsimusi.</p> <p>Peame võimalikuks jagada rikkumisest teavitajale infot selle kohta, kas esitatud teabe pinnalt oli põhjust alustada maksukontrolli või mitte. Seda saaks teha ilma maksukorralduse seadust muutmata.</p>	
52.	<p>Eelnõu § 1 lõige 1 sätestab seaduse eesmärgiks „[...] tagada tööalase tegevusega teatavaks saanud rikkumisest teavitajale kaitse.“ Seletuskirja lugedes jääb aga mulje, et eelnõu peamiseks eesmärgiks on siiski tagada parem ning tulemuslikum reageerimine õigusrikkumistele selleks, et kaitsta avalikke huve ning õiguskorra toimimist – rikkumisest teavitaja kaitsmine on instrument, st meede selle eesmärgi saavutamiseks, mitte tingimata eesmärk iseeneses.</p> <p>Seaduse eesmärki käsitlevas sättes (eelnõu § 1 lõikes 1) võiks lisaks rikkumisest teavitaja kaitsele mainida ka seletuskirjas osundatud laiemat eesmärki, ehk [...] tagada õiguskorra toimimine ja avalike huvide kaitsmine.“</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Seletuskirja on vastavalt kommentaarile täiendatud ning selgitatud põhjalikumalt seaduse eesmärki.</p>
53.	<p>On küsitav, kas eelnõuga on võimalik panna Euroopa Liidu institutsioonile, organile või asutusele kohustusi nagu sätestab näiteks eelnõu § 9 lõige 2, 3, 5 ja 7 ning §-d 10 ja 11.</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Eelnõu § 6 lg-t 2 on täiendatud järgmiselt: „(2) Pädeva asutuse teavitamiseks käesoleva seaduse tähenduses loetakse ka Euroopa Liidu institutsiooni, organi või asutuse teavitamist.“</p>
54.	<p>Eelnõu ja seletuskirjaga ei ole kaasas eelnõu § 9 punkti 6 ja § 10 lõike 3 alusel kehtestatavate määruste kavandeid, mille kohaselt peaks üle võetama suur osa direktiivist. Samuti ei ole eelnõus ega seletuskirjas kajastatud volitusnormide arv ning reguleerimisalad omavahel vastavuses. HÕNTE § 48 lõike 2 kohaselt tuleb Vabariigi Valitsuse algatatava seaduseelnõu seletuskirjale olenevalt volitusnormi sisust lisada Vabariigi Valitsuse või ministri määruse eelnõu kavand, mis sisaldab eelnõu esialgset sõnastust. Lisatava määruse eelnõu kavand tuleb ette valmistada sellise täpsusega, et oleks võimalik hinnata rakendusakti vajalikkust, volitusnormi ulatust, kohast tasandit ja muid asjaolusid, mis on vajalikud volitusnormi sõnastuse ja rakendusakti vastavuse hindamiseks.</p>	<p>Võetud teadmiseks.</p> <p>Rakendusaktid on lisatud eelnõule.</p>

	<p>Erinevad huvipooled peavad seadust rakendama hakkama 17. detsembrist 2021, kuid ilma rakendusaktideta on keeruline vastavaid ettevalmistusi teha.</p> <p>Määrustes tuleks jätta pädevatele asutustele, sh MTA-le õigus kehtestada oma vastutusvaldkonna eripäradest tingitud erisusi, näiteks eelpool käsitletud rikkumisest teavitajale tagasiside andmise küsimus, kui tagasiside sisaldab maksusaladust jne. Oluline on see, et pädevatel asutustel ei tekiks ebaproportsionaaselt koormavat aruandluskohustust rikkumisest teavitajate ees.</p>	
55.	<p>Tekib ka küsimus, kui kaugele peab rikkumisest teavitaja anonüümsusega minema direktiivi mõttes. Väärteomenetluses anonüümsust ei tagata, kuna süüdistataval ei ole muidu võimalik ennast süüdistuste vastu kaitsta. Kriminaalajades tagatakse tunnistaja anonüümsus erandlikel asjaoludel. Eelnõust ei selgu, kuidas rikkumisest teavitaja anonüümsuse tagamine peaks haakuma rikkumismenetlustega.</p>	<p>Esitatud selgitus.</p> <p>Rikkumisest teavitaja konfidentsiaalsus tuleb tagada, välja arvatud seaduses sätestatud juhtudel. Eelnõu § 14 lg 2 kohaselt tagatakse kriminaalmenetluses teavitaja konfidentsiaalsuse ainult KrMS-is sätestatud juhtudel.</p> <p>Väärteomenetluse puhul sellist erisust ette ei nähta ning väärteomenetluses tuleb teavitaja konfidentsiaalsus tagada.</p>
56.	<p>Eelnõu ja seletuskirja kohaselt luuakse üldregulatsioon, millega tagatakse kaitse isikule, kes teatab tööalase tegevusega teatavaks saanud rikkumisest. Eelnõu § 2 sätestab sisulise kohaldamisala. Seletuskirja kohaselt saavad seaduse alusel kaitse kõik inimesed, kes teavitavad tööalases kontekstis teada saanud õigusrikkumisest või tegemata jätmisest. Eelnõu § 2 lõikes 2 tuuakse aga erandid, millele üldregulatsioon ei kehti. Eelnõu § 2 lõike 2 punktiga 4 välistatakse seaduse kohaldamisalast teave, mis on advokaadile teatavaks saanud õigusteenu osutades.</p> <p>Kutsesaladuse hoidmise kohustust ei pea järgima ainult advokaadid. Ka audiitorettevõtja ja seaduse alusel audiitorühingut esindav vandeaudiitor on kohustatud hoidma saladuses talle vandeaudiitori kutsetegevuse käigus teatavaks saanud infot ja dokumente. Selline kohustus tuleb audiitortegevuse seaduse §-st 48.</p>	<p>Mitte arvestatud.</p> <p>Audiitoritele ei ole erandi tegemine põhjendatud, kuna nende kutsesaaduse hoidmise kohustuse eesmärk ning sisu erineb oluliselt advokaadi kutsesaladusest. Lisaks ei näe teavitaja kaitse direktiiv sellise erandi tegemist ette. Direktiiv näeb ette valdkonnad, kus saab erandid ette näha ning loetletud valdkondades direktiiv selliseid erandeid ei võimalda.</p> <p>Direktiiv selgitab veel üsna otse, et teiste</p>

	<p>Tekib küsimus, kuidas suhestuvad omavahel eelnõuga sätestatud üldregulatsioon ning audiitori kutsealaduse hoidmise kohustus. Vandeaudiitori kutsealaduse nõue on üheks kliendi ja vandeaudiitori usaldusliku suhte loomise eeldustest, mis omakorda tagab, et klient edastaks vandeaudiitorile tõest informatsiooni ja vandeaudiitori töö tulemused oleksid võimalikult täpsed. Seetõttu on oluline võimalikult täpselt piiritleda, mis tingimustel käesolevas seaduses olev raamistik kohalduks ja kuidas see suhestub erinevate kutsete saladuse hoidmise kohustustesse, mis on kehtestatud seadusega. Kui vandeaudiitor saab teada oma tööd tehes õigusrikkumisest või tegemata jätmisest, siis kas loodav üldregulatsioon kaitseb vandeaudiitorit või pigem kohaldub audiitori kutsealaduse hoidmise kohustus ning audiitorile ei kohaldu rikkumisest teavitaja kaitse seadus? Sellele küsimusele võiks leida vastuse seletuskirjast. Hetkel jääb mulje, et sellises olukorras vandeaudiitori klienti ei pruugi kaitsta kutsealaduse hoidmise kohustus. Kas seaduse eelnõuga soovitaksegi sellist olukorda tekitada? Kui see on seaduse eelnõu mõte, siis oleme mures tulevikus tekkida võiva olukorra pärast. Selline muudatus toob kaasa vandeaudiitorite usalduse kadumise. Äriühingud ei pruugi usaldada enam audiitoreid ning ei pruugi esitada audiitoritele vajalikku infot ning materjale. Sarnane mure võib tekkida ka notaritel, kuna notariaadiseaduse § 3 kehtestab notarile saladuse hoidmise kohustuse. Kuigi tundub, et eelnõu puudutab audiitoreid, ei nähtu seletuskirjast, et oleks audiitoreid kaasatud ning nendelt arvamust küsitud. Edastasime ise Audiitorkogule eelnõu ning seletuskirja. Kui saame audiitoritelt olulist tagasisidet, edastame nende seisukohad esimesel võimalusel.</p>	<p>kutsealade esindajatel, kes ei ole juristid ega tervishoiuteenuse osutajad, peaks olema võimalik saada käesoleva direktiivi kohast kaitset, kui nad esitavad kohaldatavate kutseeeskirjadega kaitstud teavet ning kui selle teabe edastamine on vajalik rikkumise paljastamise eesmärgil.</p>
57.	<p>Kohaliku omavalitsuse üksustele (KOV-d) on eelnõu § 8 lõike 2 punktis 3 ette nähtud kohustus asutusesisese teavituskanali loomiseks, kui KOV-s töötab enam kui 50 töötajat. Palume eelnõus üheselt sätestada, kas seatav 50 töötaja piir on omavalitsusüksuse või omavalitsuse ühe ametiasutuse põhine. Seejuures palume lause ülesehitus üle vaadata, et oleks arusaadav, kas ka hallatavatele asutustele kehtib 50 töötaja piir. Praeguses sõnastuses kehtiks asutusesisese teavituskanali loomise kohustus kõigile omavalitsuse hallatavatele asutustele olenemata</p>	<p>Võetud arvesse. Eelnõu § 8 lg 2 p-i 2 on täiendatud vastavalt Rahandusministeeriumi poolt välja pakutud sõnastusega.</p>

	<p>töötajate arvust. Lisaks juhime tähelepanu, et KOV ametiasutustes eristatakse ametnikke ja töötajaid ning peaks täpsustama, et antud seaduse käsitluses mõistetakse töötajate all kõiki asutuses töötavaid teenistujaid.</p>	
58.	<p>Eelnõu § 16 lõike 1 punkti 12 kohaselt on keelatud isikut kanda sektori/tööstusharu põhisesse n-ö musta nimekirja, mis võib kaasa tuua selle, et isik ei leia enam sektoris või tööstusharus tööd. Lisaks sektori või tööstusharu põhisusele ei tohiks olla isiku töö leidmise võimalused piiratud ka teistes sektorites.</p>	<p>Esitatud selgitus. Eelnõu § 16 lg 1 nimekiri on näitlik ning ei anna kõikehõlmavat loetelu võimalikest survemeetmetest. Seetõttu ei pea täiendamist vajalikuks.</p>
59.	<p>Eelnõu § 8 lõike 2 punkt 4 näeb ette, et asutusesiseste teavituskanalite loomise kohustus on finantsvaldkonna juriidilisel isikul, arvestades vastavatest eriseadustest tulenevaid nõudeid. Esiteks on määratlemata õigusmõiste „finantsvaldkonna juriidiline isik“. Teiseks, palume eriseaduste asemel kasutada laiemat terminit, kuivõrd finantssektoris on rikkumisest teavitamise sätted reguleeritud mh EL otsekohalduvates määrustes.</p>	<p>Arvestatud. Eelnõus on finantsvaldkonna juriidiliste isikute, kellel on asutusesisese teavituskanalite loomise kohustus, mõistet täpsustatud. Eelnõu § 8 lõike 2 punkti 4 kohaselt on selline kohustus finantsinspektsiooni seaduse § 2 lg-s 2 nimetatud riiklikul finantsjärelevalve subjektil.</p>
60.	<p>Lisaks, eelnõu § 8 lõike 2 punkti 4 kohaselt ei kohaldata 50 töötaja piirmäära finantsvaldkonna juriidilistele isikutele. Direktiivi artikli 8 lõike 4 kohaselt ei kohaldata sama artikli lõikes 3 sätestatud künnist juriidiliste isikute suhtes, mis kuuluvad lisa I osa B osas ja II osas osutatud liidu õigusaktide kohaldamisalasse. Kas see eelnõu sõnastuse lauseosa „arvestades vastavatest eriseadustest tulenevaid nõudeid“ peaks ära defineerima, et see 50 töötaja piirmäär kohaldub ainult reguleeritud finantsvaldkonna juriidilistele isikutele (ehk nendele, kellele on direktiivi artikli 8 lõikes 4 viidatud)? Finantssektori eriseadustest on hetkel ainult ühes seaduses rikkumisest teavitamise võimaldamise säte (investeeringufondide seadus). Siit jõuame tagasi teemani, et kas finantsvaldkonna juriidilised isikud ei peaks olema selgemalt defineeritud? Kui eriseadustes ei ole sõnagi rikkumisest teavitamise kohta, siis loodetavasti ei saa järeldada, et selline viide justkui nulliks ära ka rikkumisest teavitaja kaitse seaduse regulatsiooni.</p>	<p>Arvestatud. Eelnõus on § 8 lõike 2 punkti 4 sõnastust täpsustatud selliselt, et lisa I osa B ja II osas osutatud EL õigusaktides osutatud juriidilised isikud oleksid hõlmatud.</p>

61.	<p>Seoses asutusesisese teavituskannali jõustumissättega on meil tekkinud küsimus, millele sooviksime vastust finantsettevõtjate vaates:</p> <p>Eelnõu kohaselt jõustub kõikidele finantsettevõtjatele ametisese teavituskannali loomise kohustus 2023. aastast, sõltumata ettevõtja suurusest. Paluks täpsustust, kas see on kuidagi riigisiseselt nii kokku lepitud või direktiivist tulenevalt?</p> <p>Direktiivist tulenevalt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - artikli 8 lõige 3 määratleb, et erasektori juriidiline isik peab ametisese teavituskannali looma siis, kui seal on üle 50 töötaja. - artikli 8 lõige 4 ütleb, et seda künnist ei kohaldata finantsteenuse ettevõtjatele ehk seal peab see kanal olema loodud ka 1 töötajaga ettevõtjatel. - Artikli 26 lõige 2 ütleb, et need art 8 lõikes 3 viidatud isikud, + kus on 50–249 töötajat, peavad teavituskannali looma alles 2023. aastaks. Kui on 1–49 või 250+ töötajat, siis 2021. aastaks. See 50–249 vahemik on direktiivis ja seletuskirjas, kuid eelnõus mitte... - Kuidas tõlgendada direktiivis seda kõike finantsettevõtete vaates? Kui finantsettevõtted välistatakse artikli 8 lõike 3 künnisest, aga jõustumissäte viitab just samale artikli 8 lõike 3 isikutele, mille künnise alt lõikega 4 finantsettevõtjad välistatakse, siis kuidas on eelnõus jõutud järeldusele, et kõik finantsettevõtjad peavad kannali looma alles 2023. aastaks? 	<p>Antud selgitus.</p> <p>Seaduse kohaldamisala on eelnõus täpsustatud, sätestades, et § 8 lõike 2 punktis 3 toodud juriidilistele isikutele, st juriidilistel isikutel, kus on 50-249 töötajat, jõustub käesolev seadus 2023. a 17. detsembril. Eelnõu § 8 lõike 2 punkti 4 kohaselt on täpsustatud finantsvaldkonna juriidiliste isikute puhul seaduse kohaldamisala, sätestades, et asutusesiseste teavituskannalite loomise kohustus on finantsinspektsiooni seaduse § 2 lõikes 2 nimetatud riiklikul finantsjärelvalve subjektidel, st eriseadustes sätestatud juhtudel võib selline kohustus olla ka juriidilisel isikul, kus on 1-49 töötajat. Seaduse hilisem jõustumisaeg kohaldus ainult juriidilistele asutustele, kus on 50 või rohkem töötajat.</p>
62.	<p>Eelnõus on mõistete segadus. Näiteks eelnõu § 3 lõike 1 punktis 1 ei mainita töötajat, kuigi töötaja käib sinna alla. Eraldi on välja toodud ametnik (§ 3 lg 1 p 2). Eelnõu § 8 on mainitud KOV töötajaid, kuid selgusetuks jääb, kas siia hulka arvatakse ka ametnikke. Samuti puudutab survemeetmete rakendamise keelu säte (eelnõu § 16) üksnes töösuhtega seotud termineid, mitte aga teenistussuhtega, mis tekib ametnike puhul.</p>	<p>Antud selgitus.</p> <p>Seletuskirja täiendatud Avaliku teenistuja töötajad töötavad töölepingu alusel ning on hõlmatud RtKS § 3 lg 1 p 1.</p>
63.	<p>Seletuskirja osas 2.2. „Kehtiv regulatsioon“ on selgitatud kehtivatest regulatsioonidest tulenevaid erisusi, millega tuleb arvestada ka rikkumisest teavitaja kaitse seaduse jõustumisel. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadusest tulenevaid erisusi käsitlevas lõigus puudub viide nimetatud seaduse §-le 52¹, mis sätestab teavitaja</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Seletuskirja vastavat osa on märkusest tulenevalt täiendatud.</p>

	kaitse regulatsiooni. Palume ka vastav viide seletuskirjas välja tuua.	
64.	Seletuskirja punkti 9 kohaselt „erandina jõustub direktiivi artikli 26 lõike 2 kohaselt 50–249 töötajaga erasektori juriidiliste isikute puhul eelnõu § 10 punktides 4 ja 5 toodud kohustus asutusesisese kanali sisseadmiseks 17. detsembril 2023“, aga eelnõu §-s 10 ei ole punkte 4 ja 5.	Arvestatud. Seletuskirjas on ebaõige viide §-le 10 asendatud viitega §-le 8.
65.	Palume lisaks seaduse eelnõu menetlemisele välja töötada juhendmaterjal või soovituslikud suunised asutusesisese teavituskanali välja töötamiseks (seaduse rakendamiseks) ja võtta eesmärgiks heade praktikate jagamine, et abistada asutusi ja ettevõtjaid seaduse täitmisel. Seejuures soovitame korraldada infopäevi seaduse selgitamiseks.	Teadmiseks võetud.
66.	Esitame eelnõuga seonduvalt finantsvaldkonna eriseaduste muutmissetepanekud (lisatud). Palume need lisada eelnõusse.	Arvestatud. Eelnõu ja seletuskirja on vastavalt täiendatud ning eelnõule on finantsvaldkonna eriseaduste muutmissetepanekud lisatud.
Välisministeerium		
67.	Välisministeerium tervitab rikkumisest teavitaja kaitse seaduse eelnõu (edaspidi eelnõu) valmimist ning Välisministeeriumi poolt asjaomase väljatöötamiskavatsuse (VTK) kohta esitatud märkuste arvessevõtmist. Toetame jätkuvalt valdkondadeülese horisontaalse regulatsiooni loomist ning nõustume, et õigem on valida võimalikult lai sisuline ja isikuline kohaldamisala, nagu eelnõus on tehtud.	Teadmiseks võetud.
68.	Eelnõu § 4 lõige 1 sätestab rikkumise mõiste, mille kohaselt on rikkumine seadusega vastuolus olev tegevus või tegevusetus. Seletuskirjas käsitletakse rikkumise mõistet laiemalt, märkides, et lisaks võivad „rikkumise“ mõiste alla minna ka juhtumid, kus tegemist ei ole formaalselt õigusrikkumisega, vaid tegemist on õigusnormide eesmärgiga vastuolus oleva teo või tegevusetusega. Ka teavitaja kaitse direktiivi artikli 5 punkt 1 sätestab, et rikkumine on tegu või tegevusetus, mis on ebaseaduslik või vastuolus õigusnormide eesmärgiga. Eelnõu koostamisel on teavitaja kaitse direktiivi artikli 5 punkti 1 tõlgendatud kitsalt ning eelnõu sõnastusest on välja jäetud võimalus teavitada sellistest rikkumistest, mis ei ole küll formaalselt õigusrikkumised, kuid on vastuolus õigusnormi eesmärgiga.	Arvestatud. Eelnõu § 4 on täiendatud ning lisatud lg 2, mille kohaselt on rikkumine ka tegevus või tegevusetus, mis ei kujuta endast õigusrikkumist, kuid on vastuolus õigusnormi eesmärgiga.

	<p>Seletuskirjas on rikkumise mõiste sisustamist selgitatud järgmiselt: Direktiivis ei ole täpsustatud, kuidas vastuolu õigusnormide eesmärgiga tõlgendada. See jääb kohtupraktika sisustada ja kohtupraktika peab tagama, et vastuolu õigusnormide eesmärgiga ei tõlgendataks soovimatult laialt. Välisministeerium nõustub, et see, kuidas ja kui laialt sisustada vastuolu õigusnormi eesmärgiga, peaks jääma kohtupraktika otsustada, kuid eelnõu § 4 lõike 1 sellise sõnastuse kohaselt ei ole õigusnormi eesmärgiga vastuolus olev tegu rikkumine kõnealuse seaduse tähenduses. Rikkumisest teavitamise süsteemi rakendamisel on oluline teada, millisest rikkumisest teavitamise korral on teavitaja kaitstud. Kui rikkumisest teavitamise kord ei ole õiguses selgesõnaliselt reguleeritud, võib potentsiaalne teavitaja pigem jätta teavitamata. Soodustamiseks seadusega ja ka õigusnormi eesmärgiga vastuolus olevatest tegudest teavitamist, tuleb anda selged juhised, millistest rikkumistest teavitamist käesoleva seaduseelnõuga reguleeritakse.</p> <p>Välisministeerium teeb ettepaneku täiendada eelnõu § 4 lõiget 1 selliselt, et rikkumiseks ei loeta ainult õigusrikkumist, vaid ka õigusnormide eesmärgiga vastuolus olevat tegevust või tegevusetust.</p>	
69.	<p>Eelnõu § 4 lõige 3 loetleb rikkumisest teavitamise võimalused, milleks on asutusesisese teavitamiskanali kaudu, asutusevälise teavitamiskanali kaudu ja üldsusele avalikustades. Eelnõu § 4 lõikes 4 on eraldi välja toodud, et asutusevälise teavituskannali võib teavitaja rikkumisest teavitamiseks valida ka ilma asutusesisest kanalit eelnevalt kasutamata. Seega on eelnõu kohaselt asutusesisene ja asutuseväline teavitamiskanali võrdsustatud. Seletuskirjas on § 4 lõiget 3 täpsustatud, et <i>teavitajal on õigus p-des 1–3 nimetatud teavitamiskanali valida</i>. Samuti, et <i>loetelus nimetatud kanalid ei ole omavahel hierarhiliselt seotud, mis tähendab, et rikkumisest võib teavitada kohe ka asutusevälist kanalit kasutades</i>.</p> <p>Kuigi teavitaja kaitse direktiivi artiklist 10 lähtudes võib teavitaja esimese võimalusena rikkumisest teada anda asutusevälise kanali kaudu (nt kui ta leiab, et asutusesisesel teavitamisel ei ole tulemust või sellele võib järgneda survemeetme rakendamine), siis direktiivi artikli 7 lõike 1 kohaselt</p>	<p>Mitte arvestatud.</p> <p>RtKSi põhimõtte kohaselt on teavitajal õigus valida kanal, mille kaudu ta teavitada soovib ning seda põhimõtet ei saa piirata. Küll aga on § -s 12 lg 1 sätestatud, et üldsusele avalikustades saab kaitse juhul, kui eelnevalt on vähemalt asutusevälise kanali kaudu teavitatud ning seda ei menetletud RtKS §-de 10 ja 11 kohaselt.</p>

	<p>peavad liikmesriigid siiski julgustama enne asutusevälise teavituskanali kaudu teavitamist kasutama asutusesisest teavituskanalit, kui rikkumist saab tõhusalt käsitleda asutusesiseselt ning kui rikkumisest teavitav isik leiab, et puudub survemeetmete oht. Kuigi teavitaja kaitse direktiiv seda otseselt ei kohusta, soovitatakse rikkumisest esmajoones teada anda asutusesiseselt. Nii käitub teavitaja heauskselt, hoides ära asutuse maine kahjustamise. Lisaks on asutuse siseselt võimalik kohe probleemiga tegelema hakata.</p> <p>Eelnõu § 4 lõikest 3 ei nähtu kuidagi, et seadusandja julgustaks või suunaks rikkumisest teavitajat esimese variandina kasutama asutusesisest teavitamiskanalit. Pigem rõhutab eelnõu § 4 lõige 4 võimalust kasutada esimese variandina asutusevälist teavitamiskanalit. Seletuskirjas on § 4 lõike 3 punkti 1 kohta selgitatud, et <i>võttes arvesse, et seaduse kohaselt on teavitamise eesmärgiks õigusrikkumise ärahoidmine ja sellele võimalikult varane reageerimine, siis tuleks soovituslikult eelistada teavitamist asutusesisese teavituskanali vahendusel. Asutusesisene teavitamine annab võimaluse n-ö rohujuure tasandil rikkumine kõrvaldada ja taastada rikkumisele eelnenud olukord. Samuti võimaldab see vältida võimalikku mainekahju, mis tekiks rikkumise avalikustamisest või pöördumisest pädeva asutuse poole. See on nii eelkõige juhul, kui rikkumisest teavitavad isikud arvavad, et rikkumist saab tõhusalt käsitleda asjaomase organisatsiooni sees, ja puudub survemeetmete oht.</i></p> <p>Välisministeerium nõustub seletuskirjas toodud seisukohtadega ning teeb ettepaneku lisada ka eelnõusse sätte, mis soodustaks kõigepealt asutusesisese teavitamiskanali kasutamist.</p>	
70.	<p>Sisulise kohaldamisalaga seoses pöörame tähelepanu eelnõu § 2 lõike 2 punktile 2 ning § 17 lõikele 1. Nimelt on eelnõu § 2 lõike 2 punktis 2 ette nähtud, et loodavat seadust kohaldatakse riigikaitse ja julgeoleku ning salastatud teabe valdkonnas neid valdkondi reguleerivates seadustes sätestatud erisusi arvestades. Seletuskirjas on § 2 lõike 2 punktide 2 ja 3 kohta rõhutatud, et riigisaladusega kaitstud teabe ja kriminaalmenetlust puudutava rikkumise suhtes ei kohaldu teavitaja kaitse seaduse üldregulatsioon ning rikkumisest teavitamise reguleerimine ei ole mõeldav üldnormide kohaselt. Seega on riigikaitse ja turvalisuse seisukohast väga oluline luua sobiv teavitaja kaitse ka neis valdkondades.</p>	<p>Mittearvestatud.</p> <p>Riigisaladuse või salastatud välisteabega seotud rikkumisest teavitamine on käesoleva eelnõu kohaldamisalast välistatud, mistõttu ei ole eelnõu täiendamine põhjendatud.</p>

	<p>Seletuskirjas on § 2 lõike 2 punkti 2 kohta välja toodud, et riigi julgeolekuga ja salastatud teabega seotud valdkondade asutustel on kohustus luua sisemine töökorraldus, mis võimaldab rikkumisest turvaliselt teada anda ja teavitajat (mitte rikkujat) võimalike survemeetmete eest kaitsta. Eelnõu § 17 lõike 1 kohaselt ei ole rikkumisest teavitaja vastutus aga välistatud, kui teabe avaldamine on kuritegu. Karistusseadustiku (KarS) §-des 241 ja 242 on ette nähtud kriminaalõiguslik vastutus juhtudel, kui riigisaladus või salastatud välisteave avalikustatakse või edastatakse tahtlikult või ettevaatamatusel. KarS kommenteeritud väljaande järgi loetakse teabe lubamatuks edastamiseks selle teise isiku valdusse andmist, kui isikul ei olnud lubatud teavet edastada või vastuvõtjal sellega tutvuda. Ebaseaduslikuks edastamiseks on ka teabe avaldamine näiteks koosolekul, kus kõigil ei ole õigust asjaomase teabega tutvuda.¹</p> <p>Välisministeerium leiab, et selleks, et asjaomastes asutustes (Kaitsepolitseiamet, Välisluureamet jne) oleks rikkumisest teavitamine võimalik – mida eelnõuga ka oluliseks peetakse – peaks olema selgelt määratletud asutusesisene teavituskanal ja nõuded sellele, et teavitaja ei satuks olukorda, kus ta paneb teadmatusest toime kuriteo. Kuna eelnõu näeb ette asutusesisese ja asutusevälise teavituskanni kasutamisevõimaluse, siis peaks ka antud juhul selgelt määratletud olema lisaks asutusesisele kanalile asutuseväline teavituskanal. Palume eelnõus ja seletuskirjas neid aspekte täpsustada, et oleks selge, kuidas isikud, kes avastavad riigisaladusega või salastatud välisteabega seotud rikkumise, saavad kasutada seaduslikku õigust rikkumisest teavitada.</p>	
71.	<p>Lisaks märgime, et kuigi riigi julgeoleku valdkonnas on erisuste kehtestamine üldiselt aktsepteeritud, tuleb siiski arvestada, et ka selliste valdkondade puhul võib Euroopa Inimõiguste Kohus (EIK) isiku liiga range karistamise korral rikkumise leida. Näiteks leidis EIK inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (edaspidi <i>konventsioon</i>) artikli 10 (sõnavabadus) rikkumise asjas, kus isik oli kriminaalkorras süüdi mõistetud salastatud teabe avalikustamise eest. EIK märkis muu hulgas, et julgeolekuasutuses toime pandud rikkumise avalikustamine on demokraatlikus ühiskonnas niivõrd oluline, et kaalub üles vajaduse tagada avalikkuse usaldus selliste asutuste vastu.³ Teeme</p>	<p>Arvestatud. Seletuskirjas on viide EIK-i praktikale lisatud.</p>

	ettepaneku seletuskirjas kajastada viidatud EIK lahendit, et oleks selge, et asjaomast küsimust ei reguleeri vaid EL direktiiv, vaid see kuulub ka konventsiooniga kaitstud valdkondade hulka.	
72.	<p>Viitega Välisministeeriumi märkustele VTK kohta ja eelpool väljatoodud põhjendusele kordame üldisemat palvet, et eelnõu seletuskirjas oleks kajastatud EIK asjaomane olulisem praktika. EIK praktika kajastamine aitab tulevaste võimalike vaidluste korral näiteks survemeetmete rakendamise üle Eesti kohtutel teha EIK nõutud testi. Nimelt on EIK suurkoda pretsedenti loovas kohtuasjas Guja vs. Moldova⁴ toonud kriteeriumid, mille järgi tuleb iga nn vilepuhumisjuhtumi korral hinnata:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ kas paljastuse teinud isiku käsutuses olid ka muud kanalid teabe teatavakstegemiseks; ☐ avaldatud teabe tähtsust avalikkuse jaoks; ☐ avaldatud teabe autentsust; ☐ kas teabe avaldamine avalikkusele oli tähtsam kui selle salastamine tööandja jaoks; ☐ kas teave oli avaldatud heas usus; ☐ töötajale või teenistujale kohaldatud karistuse või muude tagajärgede raskust.⁵ <p>Kohtuasjas Halet vs. Luxembourg 11.05.2021 tehtud otsuses⁶, kus nn Luxleaksi asjas tuli kaaluda üldsuse huvi avalikustatud maksudega seotud dokumentide suhtes ja tööandjale (PwC) avalikustamisest tekkinud reaalselt kahju, pidas EIK väga oluliseks just seda, et Luxembourgigi kohtud olid hinnanud asjaolusid Guja otsuses välja töötatud kriteeriumite alusel.</p>	Arvestatud. Seletuskirja on § 13 lg 1 viitega EIK-i praktikale täiendatud.
73.	<p>Eelnõu § 13 lõike 2 kohaselt saab rikkumisest teavitaja käesoleva seaduse alusel kaitse ka siis, kui ta on teate esitanud anonüümselt. Ei ole üheselt selge, kuidas saab kaitsta kedagi, kelle isikut ei ole võimalik kindlaks teha. Seletuskirjas on selgitatud, et kuigi anonüümse teavitaja antud seadusest tulenevate õiguste tagamine ei ole alati võimalik, tuleb anonüümsele teavitajale tagada kaitse vähemalt juhtudel, kus tema isik tehakse hiljem kindlaks ja tema suhtes <i>kasutatakse survemeetmeid</i>. Arvestades, et anonüümset rikkumisest teavitajat ei ole eelduslikult üldse võimalik kaitsta, teeb Välisministeerium ettepaneku täpsustada eelnõu § 13 lõike 2 sõnastust selliselt, et anonüümsele rikkumisest teavitajale tagatakse kaitse juhtudel, kus tema isik tehakse hiljem kindlaks.</p>	Arvestatud. Eelnõu § 13 lg-t 2 on vastavalt täiendatud.
74.	Eelnõu seletuskirja § 8 lõike 4 osas (seletuskirja lk 17 kolmas lõik) on „järelmeetmete rakendamiseks	Arvestatud.

	pädev isik“ ekslikult asendatud sõnadega „survemeetmete rakendamiseks pädev isik“.	Seletuskirja on vastavalt muudetud.
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium		
75.	Eelnõuga luuakse raamistik tööalases kontekstis teada saadud rikkumisteadete vastuvõtmiseks, menetlemiseks ning teavitaja kaitsmiseks. Eelnõu §s 3 on toodud seaduse isikuline kohaldamisala. Lõike 1 kohaselt saavad rikkumisest teavitajad kaitse survemeetmete kasutamise eest. Seletuskirja kohaselt lõige 2 ütleb, et lisaks on põhjendatud juhtudel kaitstud ka teavitajaga seotud füüsilised ja juriidilised isikud. Samas eelnõu ei sätesta, millised on nimetatud põhjendatud juhud. Leiame, et lõikes 2 toodud isikute osas peaks kaitsemeetmete rakendamine olema selgemalt reguleeritud.	Arvestatud. Seletuskirja § 3 lg 2 selgituse osas täiendatud.
76.	Eelnõu § 4 lg 1 kohaselt on rikkumine seadusega vastuolus olev tegevus või tegevusetus. Seletuskirja kohaselt võivad lisaks „rikkumise“ mõiste alla minna ka juhtumid, kus tegemist ei ole formaalselt õigusrikkumisega, vaid tegemist on õigusnormide eesmärgiga vastuolus oleva teo või tegevusetusega. Soovime siinkohal välja tuua, et seletuskirjas on „rikkumise“ mõistet laiemalt tõlgendatud kui eelnõus. Mida tähendab õigusnormide eesmärgiga vastuolus olev tegu või tegevusetus ja kuidas see erineb seadusega vastuolus olevast teost või tegevusetusest? Palume eelnõu sõnastust vastavalt korrigeerida ja kaaluda ka võimalust, et rikkumise alla läheksid ka eetikaga vastuolus olevad teod või tegevusetused. Eelnõu praegune sõnastus ei ole meie arvates piisavalt selge ega arvesta rikkumisi, mis ei ole otseselt seaduse vastased, kuid rikuvad näiteks eetika standardeid/juhendeid.	Arvestatud. Eelnõu §-i 4 on lisatud uus lõige, mille kohaselt loetakse rikkumiseks ka tegevus või tegevusetus, mis on õigusnormi eesmärgiga vastuolus.
75.	Eelnõu paneb juriidilisele isikule, kus on 50 või rohkem töötajat, ning finantsvaldkonna juriidilistele isikutele kohustuse luua asutusesisene teavituskanal (eelnõu § 8 lg 2 p-d 4 ja 5). Uus kohustus tähendab seda, et ettevõtja peab määrama töötaja(d) (nt sisekontrolör, jurist, andmekaitse spetsialist, tööhutus spetsialist, personalitöötaja), kes tegeleb laekunud rikkumisteadete lahendamisega. Lisaks tuleb ettevõtjal teha investeering teavituskanalisse (nt e-posti aadressi loomine). Erasektori juriidilised isikud, kus on kuni 249 töötajat, võivad asutusesiseseid teavituskanaleid jagada või ühiselt hallata (eelnõu § 8 lg 5). See tähendab, et asutusesisese teavituskanali loomise kohustus nõuab ettevõtjatelt nii personaliressurssi, personali koolitamise ressursi kui ka tehnilise võimekuse	Teadmiseks võetud.

	loomist. Toetame riigi poolt keskse tehnilise lahenduse loomist, mida saaks teadete vastuvõtmiseks ja menetlemiseks kasutada nii avalik- kui ka erasektor. Samuti toetame riigi valmisolekut aidata ettevõtetel luua teavitamisprotsesse, pakkudes nõustamist ning vajalike ressursside olemasolu korral luues selleks vajaliku tehnilise võimekuse. Lisaks juhime tähelepanu ka koolitusvajadusele, mida riik saaks pakkuda.	
76.	Eelnõu kohaselt on seaduse jõustumise ajaks kavandatud 17.12.2021. Erandina jõustub nõue, et 50 või rohkem töötajaga eraõiguslik juriidiline isik ja finantsvaldkonna juriidiline isik peavad looma asutusesisese teavituskanali, 2023. aasta 17. detsembril. Juhime tähelepanu, et ettevõtjatel peab jääma piisavalt aega oma tegevuse kohandamiseks kõigi seaduse nõuetega.	Arvestatud. Eelnõu täiendatud ning seaduse jõustub jätkuvalt juriidiliste isikute jaoks, kellel on 50-249 töötajat 17.12.2023 ning muude kohustatud isikute jaoks 1.06.2022.
Kultuuriministeerium		
77.	<p>Kultuuriministeerium märkis eelnõu väljatöötamise kavatsuse kooskõlastamisel järgmist: <i>Kultuuriministeerium toetab muudatusi vilepuhujate kaitse parandamisel ja selleks otstarbeks ühtse horisontaalse õigusakti loomist, mitte eriseaduste täiendamist. Spordivaldkonnaga seonduvalt märgime veel, et problemaatiliseks võib osutuda kavandatava teavitaja kaitse seaduse isikuline kohaldamisala. Spordipahedest teavitaja ei ole alati tööandjaga seotud. Näiteks võib dopingu kasutamisest teavitada mõni teine sportlane või treener. Samasugune olukord võib olla ka spordivõistlustega manipuleerimise puhul. Teavitaja vajab tegelikult kaitset mitte ainult tööandja, vaid ka kolleegide ja rikkumise toime pannud isikute ning ka avalikkuse eest.</i></p> <p>Eelnõuga tutvudes jääb selgusetuks selle reguleerimisala – kas kaitse saab ka isik, kes esitab rikkumiste oma tööalases tegevuses teada saadud, aga teist tööandjat puudutava rikkumise asjus. Leiame, et survemeetmeks võivad sellisel juhul osutuda mitte niivõrd konkreetse tööandja ja töösuhtega seonduvad meetmed, vaid näiteks litsentsi äravõtmine, loa tühistamine või mõni muu survemeede (nt koondisesse mitteamine). Samad probleemid võivad tekkida teisteski kultuurivaldkondades, kus isikule väljastatakse kutse või ta vajab katusorganisatsiooni kinnitust vastavuse kohta valdkonnas esitatud nõuetele. Rikkumisest teavitamine võib panna isiku</p>	<p>Mitte arvestatud.</p> <p>Regulatsiooni alusel saavad kaitse tööalases kontekstis teada saadud rikkumisest teavitajad. Seega on jäävad juba selle seaduse isikulisse kohaldamisalasse need inimesed, kes teavitavad tööalases tegevuses teada saadud rikkumisest isegi, kui see käib teise tööandja kohta.</p> <p>Kui rikkumisest ei ole teada saadud tööalases kontekstis, siis selles regulatsiooni alusel kaitsest ei saa, samas võib iga valdkond või sektor näha ette kaitse ka sellisteks juhtumiteks ning luua teavituste vastuvõtmiseks turvalise viisi.</p>

	<p>ebasoodsasse olukorda, aga kui kitsalt eelnõu reguleerimisala lugeda, siis ta selle eelnõuga ettenähtud kaitset ei saa. Seaduse kitsas lähenemine võib võtta motivatsiooni rikkumistest teavitada. Kultuuriministeerium toetab selles regulatsiooni laiendamist või täpsustamist.</p>	
78.	<p>Eelnõu § 3 lõike 1 punktis 6 nimetatud vabatahtlikuna tegutseva isiku mõiste vajab täpsustamist – kas tegemist on töötamise registris registreeritud tasuta töötamisega või vabatahtliku tegevusena üldlevinud mõistes (nt spordivabatahtlik). Toetame vabatahtliku mõistet selle laiemas tähenduses.</p> <p>Juhul kui vabatahtlikuna tegutsevat isikut defineeritakse laiemalt, tuleks tuua seletuskirjas eraldi välja, et vabatahtlikuks loetakse ka näiteks spordiklubi/alaliitu vabatahtlikult esindavat sportlast, treenerit või muud taustajõudu.</p>	<p>Osaliselt arvestatud. Seletuskirja täiendatud. Seletuskirja ei ole eraldi lisatud, et vabatahtlikuna käsitletakse ka sportlast või treenerit. Kaitse saamine eeldab töökonteksti ning vabatahtlikul sportlasel või treeneril alaliiduga sellist suhet ei teki. Samas võib iga valdkond või sektor näha ette kaitse ka sellisteks juhtumiteks ning luua teavituste vastuvõtmiseks turvalise viisi.</p>
79.	<p>Palume täpsustada, kas seadus laieneb ka vabakutselistele; võimaluse selleks annab direktiivi põhjenduspunkt 39. Näiteks loovisikud võivad olla vabakutselistena füüsilisest isikust ettevõtjad, mis on eelnõuga kaetud, aga nad ei pea seda olema.</p>	<p>Antud selgitus. Vabakutselised saavad seaduse alusel kaitse juhtudel, kus neil on sõlmitud mingit liiki töösuhteid reguleeriv leping. Kui vabakutselisel sellist lepingut ei ole, siis tõenäoliselt võib teda käsitleda ka vabatahtlikuna.</p>
80.	<p>Märgime, et eelnõu § 3 lõike 1 punkti 2 kohaselt laieneb seadus ametnikele, aga eelnõu §-s 16 toodud survemeetmete loetelu on töötaja keskne (loetelus puudub survemeetmena näiteks ametniku teenistusest vabastamine, küll aga on sätestatud töölepingu lõpetamine).</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu §-st 16 on näitlik loetelu välja võetud, mis on leitav nüüd seletuskirjast ning on vastavalt täiendatud.</p>
81.	<p>Eelnõu § 8 sätestab asutusesisese teavituskanaliga seonduva ja loetleb kohustatud isikud, kes peavad teavituskanali looma. Samas ei ole lahendust ega viidet, kuidas toimub asutusesisene teavitamine mittekohustatud isikute/asutuste puhul. Et saada teavitajale seaduse kaitset, tuleb teavitada nõuetekohaselt, sh ühe võimalusena asutuse sees. Kui mittekohustatud asutus teavituskanalit loonud ei ole, ei saa ka seaduse sätteid järgides teavitada.</p>	<p>Antud selgitus. Kui asutuses või juriidilises isikus puudub asutusesisene teavituskanal, siis saab pöörduda asutusevälise teavituskanali poole või teavitada § 4 lg 3 p 2 alusel otsest juhti.</p>

	Palume regulatsiooni täpsustada või seda küsimust selgitada.	
82.	Teeme ettepaneku lisada eelnõu §-s 16 loetletud survemeetmete alla võimalikena veel (sportlas)toetuse vähendamine või äravõtmine, rahvuskoondisse mittearvamine ning üritustel näiteks spordivõistlustel osalemise takistamine. Kui neid ei ole vaja eraldi meetmetena välja tuua, palume täiendada seletuskirja, lisades need „muude survemeetmete“ selgituste hulka.	Teadmiseks võetud. Näitlik loetelu võetakse eelnõu §-st 16 välja, seletuskirja selles osas ei täiendata.
Maaeluministerium		
83.	<p>Palume veelkord analüüsida, kas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/1937, liidu õiguse rikkumisest teavitavate isikute kaitse kohta (edaspidi teavitajate kaitse direktiiv), artikli 19 punktis a kehtestatud survemeetmete rakendamise keeld on kavandatava eelnõuga piisavalt üle võetud.</p> <p>Viidatud artikli 19 punkti a kohaselt võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed, et keelata ükskõik millisel kujul rakendatavad survemeetmed /../ isikute vastu, sealhulgas survemeetmete rakendamise ähvardused ja katsed, eeskätt järgmisel kujul: a) töösuhte peatamine, vallandamine, ametist vabastamine või samaväärsed meetmed. Teavitajate kaitse direktiivi artikli 4 kohaselt hõlmab direktiivi isikuline kohaldamisala nii töötajaid kui ka avalikke teenistujaid.</p> <p>Eelnõu § 16 lõike 1 teise lause kohaselt on keelatud vähemalt järgmiste survemeetmete rakendamine, selle katse ning sellega ähvardamine: 1) töölepingu lõpetamine; 2) madalamale ametikohale viimine või edutamise takistamine jne. Eelnõu seletuskirjas antud asjakohane selgitus rõhutab, et tegemist on üksnes näitliku loeteluga, millel on seeläbi informatiivne tähendus.</p> <p>Eelnevast nähtub, et kuigi teavitajate kaitse direktiivi artikli 19 punkti a kohaselt loetakse survemeetmeks igasuguse töösuhte lõpetamine, siis eelnõu § 16 lõike 1 kohaselt loetakse survemeetmeks üksnes töölepingu lõpetamine.</p> <p>Kuna eelnõu ametniku osas sõnaselget erisätet ette ei näe, siis on eelnõu kohane seadus ametniku teenistusest vabastamise suhtes üldseaduseks ning kohaldada tuleb avaliku teenistuse seaduse § 105 lõiget 1, mis on ametnike suhtes erisätteks, ja mille kohaselt on õigusvastaselt teenistusest vabastatud ametnikul õigus nõuda vabastamise kohta antud haldusakti õigusvastaseks tunnistamist, teenistusest</p>	Arvestatud. Näitlik loetelu on eelnõust välja võetud, kuid seletuskirjas on näitlikku loetelu vastavalt täiendatud. Selgitame, et tegemist on vaid näitliku loeteluga ning mitte ammendava loeteluga. Selguse huvides on aga teenistusest vabastamine näitlikku loetellu lisatud.

	<p>vabastamise aluse muutmist ning hüvitist ametniku kolme kuu keskmise palga ulatuses. Järelikult on pärast eelnõu kohast rikkumisest teavitamist võimalik ametniku teenistusest vabastamine, mis hüvitatakse tema kolme kuu keskmise palga ulatuses, samas kui töötaja suhtes kehtiks selgesõnaline töölepingu lõpetamise keeld.</p> <p>Maaeluministerium leiab, et eelnõu § 16 lõikes 1 sätestatud survemeetmete rakendamise keeld ei paku ametnikule (avaliku teenistuse seaduse § 7 tähenduses) direktiivi artikli 19 punktis a ettenähtud töösuhte lõpetamise keeluga samaväärset kaitset ning seetõttu jääb saavutamata ka direktiiviga saavutada soovitud eesmärk. Teeme ettepaneku täiendada eelnõu § 16 lõiget 1 ning sätestada kaitsemeetmena selgesõnaliselt ka ametniku teenistusest vabastamise keeld.</p>	
Keskkonnaministerium		
84.	<p>Teeme ettepaneku sõnastada eelnõu § 8 lõike 3 sissejuhatav lauseosa järgmiselt:</p> <p>„(3) Asutusesisesest rikkumisest teavitamise kanalit haldab käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud asutuse või ettevõtte määratud isik või üksus või asutuseväline kolmas isik, edaspidi vastutav isik, kes...“. Ettepanekust lähtuvalt asendada eelnõu tekstis sõnad „isik või üksus“ läbivalt sõnadega „vastutav isik“.</p> <p>Sellisel juhul antakse läbivalt ühine nimetaja teavitamise kanalit haldavale isikule, üksusele või asutusevälisele kolmandale isikule, kes ühtlasi vastutab ka teadete vastuvõtmise, teatajaga ühenduse hoidmise ja järelmeetmete rakendamise eest. Eelnõus on ilmselt ekslikult § 9 lõike 3 sissejuhatavast lausest välja jäänud „asutuseväline kolmas isik“ ja § 14 lõikest 3 välja jäänud „üksus või asutuseväline kolmas isik“. Muudatuse sisseviimisega oleks nende sätetes kaetud muu hulgas nii vastutav üksus kui ka § 8 lõikes 3 viidatud asutuseväline kolmas isik.</p>	<p>Mitte arvestatud.</p> <p>Eelnõus ei ole eelnevalt kasutatud mõistet vastutav isik.</p>
85.	<p>Palume seletuskirjas täpsustada, kas eelnõu § 8 lõikes 2 nimetatud muu riigiasutuse all mõeldakse ka riigitulundusasutust.</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Eelnõu §-i 8 lg-t 2 on täiendatud ning punkt 3 käsitleb olenemata omandivormist kõiki juriidilisi isikuid.</p>
86.	<p>Palume selgitada või tuua näiteid, kuidas peaks toimuma teavituse menetlemine peale teavituse saamist. Hetkel on vastava mehhanismi kujundamise kohustus pandud igale asutusele eraldi.</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Seletuskiri täiendatud, lisame eelnõuga ei looda uusi menetlusliike.</p>

	Sellisel kujutab see kohustus küllalt suurt halduskoormust ning kindlasti on tulemuse kvaliteet ebaühtlane. Ühe lahendusena näeme ka seletuskirjas väljatoodud mõtet luua ühtne tehniline lahendus. Leiame, et selline lahendus peaks olema valmis ja kohustatud isikutele kättesaadav enne vastava kohustuse tekkimist.	
Riigikohus		
87.	Eelnõu § 2 lg-s 1 märgitud tööalane tegevus on mõistetav laialt, st seadust kohaldatakse ka väljaspool tööõiguse reguleerimisala, s.o mistahes töö tegemisega seotud lepingutele ja suhetele (sellele viitab mh §-s 3 esitatud isikuline kohaldamisala). Seega kohaldub seadus mh nii töösuhte kui ka võlaõigusliku teenuse osutamise suhte raames, samuti avalikus teenistuses teatavaks saanud rikkumistele. Samas on § 2 lg 2 p-s 1 täpsustatud, et tööõiguse rikkumistele kohaldub seadus üksnes siis, kui tegemist ei ole kahepoolse vaidlusega. Tekib küsimus, kas sarnane kitsendus ei kehti tööõigusliku suhtega sarnanevates õigussuhetes, mida tööõiguse normid ei reguleeri, näiteks võlaõigusliku teenuse osutamise lepingu täitmisel ja ametniku teenistussuhtes, ja miks see ei kehti. Viidatud juhtudel võib sarnaselt töölepingulise suhtega esineda rikkumisi, mis tulenevad kahepoolsetest õigussuhetest. Kui seaduse kohaldamisala on piiratud üksnes tööõiguse reguleerimisalaga, sõltub sama asutusega õigussuhtes olevate isikute puhul seaduse kohaldamine lepingu või õigussuhte liigist. Seletuskirjas nimetatud asjaolud, et töötingimuste rikkumisest tekkinud töövaidluste korral ei saa tagada konfidentsiaalsust ning töövaidlusi lahendavad lisaks kohtutele töövaidluskomisjonid, ei ole kõnealuses olukorras eristamiskriteeriumidena põhjendatud. Kui § 2 lg 2 p 1 eesmärk on välistada seaduse kohaldamine ka töölepingu-sarnaste lepingute või õigussuhte raames tekkinud kahepoolsete vaidluste korral, tuleks selle sätte sõnastust muuta, arvestades, et tööõigus kohaldub üksnes töölepingulises suhtes.	Arvestatud. Eelnõu §-i 2 on täiendatud nii, et lõige 2 punkt 1 muudetud nii, et hõlmab kõikvõimalikke töö tegemise vorme.
88.	Ka teistes eelnõu sätetes kasutatakse termineid, mis võivad Eesti õiguskorras segadust tekitada. Nt „kohaliku omavalitsuse“ (§ 8 lg 2 p 2 ja lg 5), mitte „kohaliku omavalitsuse üksuse“ ja „töötaja“ kasutamine nähtavasti ka teistsuguseid õigussuhteid hõlmava üldmõistena. Eelnõu § 16 lg-s 1 toodud survemeetmete loetelus kasutatakse termineid, mille	Arvestatud. Eelnõu § 8 lg 2 terminoloogia on korrigeeritud ja samuti on §-st 16 välja võetud näitlik loetelu, mis on

	<p>sisu pole Eesti õiguskeeles selge, näiteks on juttu töölepingu lõpetamisest (samas kui töölepinguseadus (TLS) tunneb selle ülesütlemist), ajutisest töölepingust (TLS-is sätestatud tähtajalise töölepingu asemel), litsentsi või loa tühistamisest (samas kui haldusmenetluse seadus tunneb kehtetuks tunnistamist) jne. Need terminid näivad olevat eelnõusse võetud otse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) nr 2019/1937 eestikeelsest tekstist. Mõõndes, et nendel terminitel võib olla Euroopa Liidu õiguses autonoomne tähendus, tasub üle vaadata, kas direktiivi ülevõtmiseks on hädavajalik kasutada direktiivi tekstis sisalduvaid termineid või on direktiivis kasutatud mõistete sisu kattuv Eesti riigisiseses õiguskorras tuntud õigusinstitutiidega. Võimalusel tuleks hoiduda uute ja ebaselge sisuga terminite kasutusele võtmisest. Juhtudel, kui see on vältimatu, võiks tõlgendamiskeskuste vältimiseks kaaluda eelnõus nende sisustamist.</p>	<p>korrigeeritud kujul leitav seletuskirjast.</p>
89.	<p>Eelnõust jääb mõnevõrra ebaselgeks, mismoodi toimub menetlus pärast rikkumisest teavitamist ning kuidas see menetlus lõppeb. Samuti puudub selge volitusnorm, mis lubaks pädeval asutusel sellise korra kehtestada (eelnõu § 9 lg 7 justkui sellele võimalusele viitab, jäädes siiski ebaselgeks). Kuigi direktiivi nr 2019/1937 art 11 lg-d 3–5 näevad liikmesriigile ette üksnes võimaluse teatud menetluse lõpetamise aluste või menetluste prioriseerimise aluste sätestamiseks, võib õigusselguse huvides olla vajalik selgelt ette näha, millal menetlus lõpeb ja millisel juhul võib see lõppeda ilma järelmeetmeteta.</p>	<p>Selgitus antud. Eelnõuga ei looda rikkumise menetlemiseks uusi menetlusliike.</p>
90.	<p>Eelnõu jätab ebaselgeks ka, kas rikkumisest teavitamise menetlus (vähemalt näiteks asutusevälise teavitamise vormis) võib olla haldusmenetlus.</p>	<p>Selgitus antud. Asutusevälise teavitamise korral on rikkumisest teavitamise menetlus käsitletav haldusmenetlusena.</p>
91.	<p>Kuivõrd eelnõust ei nähtu teiste õigusaktide muutmine või täpsustamine, juhime tähelepanu, et otstarbekas võib olla täiendada TLS § 92 lg-t 1 (vt eelnõu § 16 lg 1 p 1).</p>	<p>Mitte arvestatud. RtKS § 16 näeb survemeetmete rakendamise keelu, mille osas ei anta ammendavat loetelu, seetõttu ei ole TLS § 92 lg 1 täiendamine vajalik.</p>
<p>Riigiprokuratuur</p>		

92.	<p>Prokuratuur tänab Teid võimaluse eest anda arvamus rikkumisest teavitaja kaitse seaduse eelnõule.</p> <p>Eelnõuga luuakse raamistik tööalases kontekstis teada saadud rikkumisteade vastuvõtmiseks, menetlemiseks ning teavitaja kaitsmiseks.</p> <p>Prokuratuuri hinnangul mõjutavad mistahes õigusrikkumistest teavitajate suhtes kohaldatavad täiendavad kaitsemeetmed õiguskorda positiivselt. Seetõttu toetab prokuratuur ka kõnealuse eelnõu edasist menetlemist.</p>	Teadmiseks võetud.
93.	<p>Prokuratuuri hinnangul on asjakohane eelnõus märgitud põhimõte, mille kohaselt tagatakse rikkujast teavitamise konfidentsiaalsuse kaitse kriminaalmenetluses KrMS-s sätestatud erisusi arvestades. Sama põhimõtet on prokuratuuri hinnangul oluline jälgida ka eelnõu edasise menetlemise käigus ning arvestada seejuures võimalike muudatustepeanekute tegemisel sellega, et võimalikud kriminaalmenetlusega seotud konfidentsiaalsuse kaitsemeetmed lisanduksid KrMS-i, mitte käesolevale eelnõule.</p>	Teadmiseks võetud.
Eesti Advokaatuur		
94.	<p>Eelnõu § 2</p> <p>a) Komisjon teeb ettepaneku sõnastada eelnõu § 2 lõike 2 punkt 1 järgmiselt:</p> <p>1) <i>töösuhteid reguleerivate õigusnormide rikkumisele juhul, kui tegemist ei ole kahepoolse vaidlusega;</i></p>	Arvestatud osaliselt. Eelnõu § 2 lg 2 punkt 1 on täiendatud nii, et hõlmatud oleks kõik töö tegemist reguleerivad õigusnormid.
95.	<p>b) Komisjon teeb ettepaneku täiendada § 2 lõikes 2 sätestatud loetelu järgmiste punktidega:</p> <p>5) <i>kohtuniku kutsetegevuses, arvestades kohtute seaduse §-des 71 ja 72 sätestatud kohtuniku vaikimiskohustuse ja nõupidamissaladuse erisusi;</i></p> <p>6) <i>tervishoiuteenuse osutaja ja tervishoiuteenuse osutamisel osalevate isikute kutsetegevuses, arvestades võlaõigusseaduse §-s 768 sätestatud tervishoiuteenuse osutajate saladuse hoidmise kohustuse erisusi.</i></p>	Arvestatud osaliselt. Eelnõu ja seletuskirja täiendatud tervishoiuteenuse osutaja erandi sätestamisega §-s 2. Kohtuniku vaikimiskohustuse ja nõupidamissaladusega seonduva erisuse sätestamist ei peeta vajalikuks, kuna viidatud saladuse hoidmise kohustuse eesmärk erineb olemuslikult advokaadi ning tervishoiuteenuse osutaja saladuses hoidmise kohustusest.
96.	<p>Eelnõu §-de 8 ja 9 lõige 1 reguleerib rikkumisteade vastuvõtmiseks loodud kanalit ning mõlema</p>	Arvestatud.

	<p>paragrahvi lõikes 1 on välja toodud kinnine loetelu – elektronpostiaadressil, telefoninumbril, tavapostkasti kaudu või vahetul kohtumisel.</p> <p>Komisjon on seisukohal, et kõnealune loetelu ehk rikkumisteade vastuvõtmiseks loodud kanal ja selle võimalikud variandid ei peaks olema piiratud ehk tegemist ei tohiks olla kinnise loeteluga. Näiteks peaks vastavasse loetelusse olema lisatud ka veebiplatvorm ning loetelu tuleks jätta lahtiseks, mis arvestaks ka tehnoloogia arenguga.</p>	<p>Eelnõu muudetud, § 8 lg 1 kohaselt võib asutusesiseseks teavitamiseks valida ühe teavitamisviisi ning § 9 lg-s 1 on loobutud suletud loetelust.</p>
97.	<p>Lisaks märgib komisjon, et isikul, keda on mõeldud paragrahvides 8 ja 9 ehk, kes vastutab rikkumise teavitamise kanali haldamise eest, puudub eelnõus kaitse rikkuja eest olukorras, kui rikkuja peaks viidatud isiku suhtes kohaldama survemeetmeid. Kaitse rikkuja poolt survemeetmete rakendamise eest laieneb vaid rikkumisest teavitajale. Seevastu töölepingu seaduses on nt töötajate esindajale ette nähtud teatud tagatised nagu nt tööle jäämise eelisõigus koondamisel, õigusvastase ülesütlemise eeldus (ümberpööratud tõendamiskoormis), õigus jääda tööle ülesütlemise tühisuse tuvastamise korral, suurem hüvitis töölepingu õigusvastase ülesütlemise korral.</p> <p>Eeltoodule tuginedes teeb komisjon ettepaneku sätestada rikkumise teavitamise kanalit haldavale isikule, kui tegemist on ettevõtte töötajaga, sarnane kaitse töötajate esindajatega.</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Eelnõu § 2 lg 2 kohaselt rakendatakse survemeetmete rakendamise keeldu ka teavitusi vastu võtva isiku või üksuse suhtes.</p>
98.	<p>Komisjon teeb ettepaneku täiendada eelnõu § 10 lõiget 2 sarnaselt sama paragrahvi lõikega 1, mis puudutab kinnituse saatmise keelamist ja konfidentsiaalsuse ohtu seadmist, järgmises sõnastuses: „(2) Kui rikkumisteate vastu võtnud asutusel puudub pädevus teate menetlemiseks, edastab ta teate pädevale asutusele viivitamata, kuid hiljemalt viiendal tööpäeval pärast selle vastuvõtmist, teatades sellest samal ajal ka rikkumisest teavitajale, välja arvatud juhul, kui teavitaja on kinnituse saatmise otsesõnu keelanud või on põhjust arvata, et see seaks ohtu teavitaja konfidentsiaalsuse.“</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Eelnõu § 10 lg-t 2 on vastavalt täiendatud.</p>
99.	<p>Eelnõu § 16 lõike 1 punktide 9 ja 10 osas teeb komisjon ettepaneku, et sõnastuse „ajutise tööleping“ asemel on õigusselguse eesmärgil korrektsem kasutada TLS-is kasutatavat juriidilist terminit „tähtajaline tööleping“. Eelnõu § 16 lõike 1 punkti 10 osas märgib komisjon, et kuivõrd TLS ei võimalda „ajutise töölepingu“ ehk tähtajalise töölepingu sõlmimist ilma konkreetse aluseta ja</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Näitlik loetelu on eelnõu §-st 16 välja võetud ning seletuskirjas on näitlikku loetelu vastavalt täiendatud.</p>

	<p>tähtajalise töölepingu pikendamist rohkem kui üks kord viie aasta jooksul, ei ole võimalik tähtajalise töölepingu pikendamata jätmist käsitleda survemeetmena § 16 tähenduses, kuivõrd selle pikendamata jätmise võib tuleneda seadusest.</p>	
100.	<p>Eelnõu § 16 lõike 2 järgi on tõendamiskoormise ümberpöördumise eelduseks teavitaja poolt talle tekkinud kahju tõendamine. Komisjoni hinnangul on selline nõue selges vastuolus direktiiviga. Direktiivi artikkel 21 lõike 5 ning preambula punkti 93 kohaselt piisab tõendamiskoormise ümberpöördumiseks sellest, kui teavitaja tõendab vaid (i) teavitamist ning (ii) tema suhtes survemeetme rakendamist. Direktiiv ei sea tõendamise ümberpöördumise eelduseks kahju tekkimist ega selle tõendamist. Lisaks, direktiivis kasutatav sõnastus <i>suffered a detriment</i> ei ole samastatav võlaõigusseaduses sätestatud „kahju“ mõistega.</p> <p>Eelnevale tuginedes teeb komisjon ettepaneku jätta eelnõu § 16 lg 2 sõnastusest välja direktiiviga vastuolus olev sõnastus „ning ta tõendab, et kandis selle tõttu kahju“.</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Eelnõu § 16 on muudetud vastavas sõnastuses:</p> <p>„(2) Kui rikkumisest teavitaja suhtes rakendatakse survemeetmeid ning ta tõendab, et ta teavitas rikkumisest, loetakse, et survemeetmeid on rakendatud rikkumisest teavitamise tõttu, kui survemeetmeid rakendanud isik ei tõenda, et see oli põhjendatud.“</p>
101.	<p>Eelnõu seletuskirjas on välja toodud, et esialgse õiguskaitse korras peab saama lõpetada ähvardused, kättemaksukatsed või jätkuvad survemeetmed (nt ahistamine) ning töölt vabastamise, kuna viimast võib olla pika menetluse möödudes raskem ennistada ja see võib olla isikule majanduslikult väga raske, mis muudab selle potentsiaalsele rikkumisest teavitajale eriti heidutavaks. Esialgse õiguskaitse võimalus on ette nähtud ka teavitaja kaitse direktiivis. Komisjon toob välja, et kehtiva töölepingu seaduse ja tsiviilkohtumenetluse seadustiku kohaselt on aga selline esialgne õiguskaitse taotlus õiguslikult perspektiivitu, kuivõrd töötajat ei ole võimalik kohtu vahendusel, sh ka esialgse õiguskaitse korras tööle ennistada olukorras, kus tööandja on töötaja töölepingu üles öelnud. Töötajate õigusi saaks survemeetmete eest esialgse õiguskaitse korras kaitsta nt olukorras, kui nendele isikutele saaks kohaldada TLS § 107 lõiget 3, mis aga eeldaks TLS-i muutmist.</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Seletuskirja on täiendatud nii, et töölepingu ülesütlemisel ei ole töötaja tööle ennistamine TLS-i kohaselt võimalik.</p>
102.	<p>Eelnõust ja selle seletuskirjast jääb ebaselgeks, mis on vastavast seadusest tulenevate kaitsemeetmete ajaline kehtivus. Vastav küsimus ajalisest kehtivusest on eriti asjakohane just §-i 16 kontekstis. Nimelt § 16 lõikes 2 on sätestatud kaitsemeetmena vaidluse korral tõendamiskoormise jagamine. Lõige</p>	<p>Antud selgitus.</p> <p>Eelnõuga ei nähta kaitsemeetmete osas ette ajalisi piiranguid. Kui kaitsemeetmed on vajalikud seoses</p>

	<p>2 sätestab, et rikkumisest teavitaja peab tõendama, et ta teavitas rikkumisest ja kandis survemeetmete rakendamise tõttu kahju. Seejärel pöördub tõendamiskoormis ümber ja survemeetmeid rakendanud isik peab tõendama, et meetmete rakendamine oli põhjendatud. Kui ta seda tõendada ei suuda, eeldatakse, et survemeetmeid rakendati rikkumisest teavitamise tõttu. Kokkuvõtvalt jääb ebaselgeks, mis on selliste kaitsemeetmete, mh jagatud tõendamiskoormise ajaline kehtivus – ehk kui kaua peab tööandja sellises olukorras arvestama töölepingu lõpetamisel jagatud tõendamiskoormisega. Teisisõnu, kui töötaja rikkumisest teavitab, kas siis sellise teavitamise alusel saab ta teavitaja kaitse tähtajatuna konkreetsetes töösuhtes. Komisjon leiab, et jagatud tõendamiskoormise kohaldamine näiteks 10 aastat või ka 15 aastat teavitamisest hiljem oleks juba selgelt ebamõistlik.</p>	<p>rikkumisest teavitamisega, siis need on tähtajatud.</p>
<p>Finantsinspeksioon</p>		
103.	<p>Eelnõu § 6 lõike 1 kohaselt on pädeva asutuse suhtes kasutatud terminit „valitsusasutus“. Finantsinspeksiooni hinnangul võib nimetatud termin olla eelnõu eesmärki arvestades liialt piirav, sest eelnõu definitsioon pädevast asutusest võib hõlmata suuremat ringi asutusi kui ainult valitsusasutused. Eelnevalt tulenevalt on ettepanek kasutada terminit „riigiasutus“ termini „valitsusasutus“ asemel. Eelnevat arvestades tuleks sätet muuta ja kehtestada järgnevas sõnastuses: „(1) Pädev asutus käesoleva seaduse tähenduses on riigiasutus, millele on seadusega antud pädevus käesoleva seaduse § 4 lõikes 1 nimetatud rikkumise suhtes riikliku, haldus- või teenistusliku järelevalve teostamiseks või süüteo menetlemiseks.“.</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu § 6 lg 1 on sõna „valitsusasutus“ asendatud terminiga „riigiasutus“.</p>
104.	<p>Eelnõu kohaselt lasub eelnõus hõlmatud isikute ringil kohustus luua ja tagada asutusesisene teavituskanal rikkumise teatamiseks. Eelnõu sätestab teavituskanali osas üldised kriteeriumid, kuid ei sätesta kohustust luua teavituskanali jaoks sisemine kord, mis kirjeldaks asutusesisese teavitamiskanali toimimist. Arvestades finantssektori eripära ning selles kehtestatud kõrgendatud nõudeid on Finantsinspeksiooni ettepanek sätestada Finantsinspeksiooni järelevalve all olevate subjektide tegevust reguleerivates eriseadustes kohustus, et finantsjärelevalve subjektid looks korra, mis sätestab asutusesisese teavitamist ja selle toimimist. Kohustuste</p>	<p>Mitte arvestada. Sellise korra loomise vajadus jääb ettevõtete enda otsustada, kuna lisab ettevõtetele töökoormust.</p>

	<p>sätetamine eriseadustes on Finantsinspektsiooni hinnangul otstarbekam, kui vastava kohustuse sätestamine üldiselt mõnes muus seaduses, k.a eelnõuga loodavas seaduses, sest: - korra loomise kohustus tuleks ainult finantsjärelevalve subjektidele, mistõttu ei tõuseks halduskoormus ühingutel, kes ei tegutse kõrgendatud nõuetega valdkonnas; - korra loomise kohustuse sätestamine eriseadustes tähendaks, et finantsjärelevalve subjektide kohustus korra loomiseks ning selle kohustuse üle järelevalve tegemine Finantsinspektsiooni poolt oleks juriidiliselt selgem</p>	
105.	<p>Eelnõu § 9 lõikes 5 tuleks asendada sõna „teabe“ sõnaga „tingimused“, et tuleks selgemalt välja, mida on sättega mõeldud. Vastasel juhul võib sätte eesmärk või sisu jääda mitmeti tõlgendatavaks. Muudetud sõnastuses vastaks säte ka rohkem Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2019/1937 (edaspidi direktiiv) sätestatud sõnastusele ning reguleeriks selgemalt, mida pädevad asutused on kohustatud enda veebilehel avalikustama. Eelnevat arvestades tuleks sätet muuta ning kehtestada järgnevas sõnastuses: „(5) Pädev asutus avaldab tingimused teadete vastuvõtmise ja nende suhtes rakendatavate järelemeetmete kohta veebilehel.“.</p>	<p>Arvestatud osaliselt. Eelnõu § 9 lg-t 5 on muudetud järgmiselt: „(5) Pädev asutus kehtestab rikkumisteate vastuvõtmise ning järelemeetmete võtmise nõuded, mille avaldab oma veebilehel. Nimetatud nõuete muutmise vajadust hindab pädev asutus vähemalt iga kolme aasta järel.“</p>
106.	<p>Eelnõu § 11 lõike 2 kohaselt tuleb rikkumisest teavitajale anda tagasisidet järelemeetmete rakendamise kohta esimesel võimalusel, kuid hiljemalt kolme kuu möödumisel rikkumisteate kättesaamisest. Nimetatud sätte osas on Finantsinspektsioonil kaks tähelepanekut: i) sätte praeguse sõnastuse puhul peaksid pädevad asutused andma rikkumisest teavitajale alati tagasisidet. Eelnev ei pruugi olla võimalik olukordades, kus eriseaduste kohaselt on tegemist konfidentsiaalse infoga. Finantsinspektsiooni ettepanek oleks täpsustada, et olukorras, kus teavitajale tagasisidena andev informatsioon võib sisaldada konfidentsiaalset teavet, tuleb lähtuda eriseadustes sätestatud erisustega vastava info käitlemise osas. Eelnevat lähenemist toetab ka direktiivi artikkel 11 lõike 2 punkt d), mille kohaselt pädevad asutused teavitavad rikkumisest teavitavat isikut teate alusel algatatud uurimise lõpptulemusest kooskõlas liikmesriigi õiguses sätestatud menetlusega. ii) direktiivi artikkel 11 lõike 2 punkt d) sätestab, et pädevad asutused annavad rikkumisest teavitavale</p>	<p>Osaliselt arvestatud. Pädeva asutuse poolt antav tagasiside ei pea olema detailne ning sisaldama konfidentsiaalset infot, küll aga peab see andma teabe selle kohta, et rikkumisteadet menetletakse.</p>

	<p>isikule tagasisidet mõistliku ajavahemiku jooksul, mis ei ole pikem kui kolm kuud või põhjendatud juhtudel kuus kuud. Direktiivist ei nähtu, et liikmesriikidele oleks jäetud diskretsioon otsustada, kas kohaldada kuue kuulist tähtaega või mitte. Ühtlasi ei nähtu ka eelnõu seletuskirjast, miks ei ole eelnõu § 11 lõikes 2 sätestatud, et pädevatel asutustel on põhjendatud juhtudel tähtaeg 6 kuud. Eelnevat arvestades tuleb eelnõu sätet muuta ning kehtestada järgnevas sõnastuses: „(2) Rikkumisest teavitajale tuleb anda tagasisidet järeelmeetmete rakendamise kohta esimesel võimalusel, hiljemalt kolme kuu möödumisel rikkumisteate kättesaamisest või põhjendatud juhtudel mitte hiljem kui 6 kuu möödumisel. (3) Juhul, kui lõikes 2 sätestatud tagasiside sisaldab konfidentsiaalset teavet, lähtutakse informatsiooni käitlemisel ja selle jagamisel rikkumisest teavitajale vastavalt asjakohases eriseaduses sätestatule“.</p>	
107.	<p>Eelnõu § 12 punkti 1 kohaselt rikkumisest üldsusele teavitaja saab eelnõu alusel kaitse juhul, kui teavitaja on rikkumisest eelnevalt teavitanud asutusesisese või asutusevälise teavituskanali kaudu ja rikkumisteadet ei ole menetletud eelnõu § 10 ja 11 kohaselt. Direktiivi artikkel 15 lõike 1 punkti a) kohaselt saab teavitaja kaitse, kui ta teavitas rikkumisest kõigepealt asutusesiselt ja asutuseväliselt või kohe asutuseväliselt kooskõlas II ja III peatükiga, ent sellele teatele reageerimiseks ei võetud asjakohased meetmeid.../. Eelnõu § 12 punkt 1 enda praegusel kujul võib jätta mulje, et üldsusele avalikustamise puhul saab rikkumisest teavitaja kaitse ka juhul, kui isik kasutab ainult asutusesisest teavituskanalit, mis on selgelt vastuolus direktiivis sätestatuga. Kuigi eelnõu § 4 lõikes 4 on toodud välja põhimõtte, et rikkumisest teavitaja saab pöörduda kohe asutusevälise teavituskanali poole, on asutusevälise teavituskanali kasutamise kohustus jäänud eelnõus piisavalt selgelt sätestamata. Täiendavalt märgime, et finantsstabiilsuse kaitse eeldab muu hulgas teatud probleemide puhul ka avalikkuse mitteteavitamist - vähemalt mitte faasis, kus probleemiga saab veel tegeleda või olukorda korrastada. Kui anda finantssektori subjekti puudutavate menetluste teavitamisel eelnõu §-s 12 kirjeldatud kaitse, võib see negatiivselt mõjutada kogu finantssektorit ja selle toimimist. Teeme ettepaneku kaaluda § 12 osas erirežiimi kehtestamist, et finantsjärelevalve subjekte</p>	<p>Arvestatud osaliselt. Eelnõu on muudetud selliselt, et § 12 lg 1 kohaselt on vajalik vähemalt asutusevälise teavituskanali kasutamine enne üldsusele avalikustamist.</p>

	puudutavas saab teavitaja kaitse vaid siis, kui järelevalveasutusega on eelnevalt konsulteeritud, saadud heakskiit selleks vms. Vastava heakskiidu vms saab finantsjärelevalve asutus anda, kui menetlus on lõppenud ja/või ei kahjusta FIS § 3 eesmärke ning kui see puudutab järelevalve rikkumisi.	
108.	Eelnõu § 23 lõike 2 sätestab, et eelnõu § 8 lõike 2 punktid 4 ja 5 jõustuvad 2023. aasta 17. detsembril. Eelnõu vastav säte tugineb direktiivi artikli 26 lõikele 2. Samas eksisteerivad eelnõu ja direktiivi vastavate sätete vahel olulised erinevused, mistõttu ei vasta eelnõus sätestatu direktiivi regulatsioonile: i) eelnõu § 23 lõike 2 hetke sõnastuse kohaselt on finantsvaldkonna juriidilised isikud kohustatud asutusesiseseid teavituskanaleid looma 17.12.2023. Direktiivist ei nähtu, et finantsvaldkonna juriidilistele isikutele on nähtud vastav erand ette või, et liikmesriikidele oleks jäetud selles küsimuses diskretsioon. Eelnevast tulenevalt ei tohiks eelnõus vastavat erandit olla; ii) eelnõu § 23 lõike 2 hetke sõnastuse kohaselt ei pea eelnõu § 8 lõike 2 punktides 1 – 4 nimetamata juriidilised isikud, kus on rohkem kui 50 või rohkem töötajat looma asutusesiseseid teavituskanaleid enne 17.12.2023. Direktiivi artikli 26 lõike 2 kohaselt peaks vastav erand kehtima ainult erasektorite juriidiliste isikute puhul, kellel on 50 – 249 töötajat. Eelnevat tulenevalt ei vasta eelnõu § 23 lõikes 2 sätestatud jõustumise erand direktiivis sätestatule.	Esitatud selgitus. Seaduse kohaldamisala on eelnõus täpsustatud, sätestades, et § 8 lõike 2 punktis 3 toodud juriidilistele isikutele, st juriidilistel isikutel, kus on 50 või rohkem töötajat, jõustub käesolev seadus 2023. a 17. detsembril. Eelnõu § 8 lõike 2 punkti 4 kohaselt on täpsustatud finantsvaldkonna juriidiliste isikute puhul seaduse kohaldamisala, sätestades, et asutusesiseste teavituskanalite loomise kohustus on finantsinspektsiooni seaduse § 2 lõikes 2 nimetatud riiklikul finantsjärelevalve subjektidel, st eriseadustes sätestatud juhtudel võib selline kohustus olla ka juriidilisel isikul, kus on 1-49 töötajat. Seaduse hilisem jõustumisaeg kohaldus ainult juriidilistele asutustele, kus on 50 või rohkem töötajat.
109.	Eelnõu § 9 sisaldab seitset lõiget, kuid eelnõu seletuskirjas on esitatud põhjendused 6 lõike osas. Lisaks nähtub, et seletuskirja põhjendused ei ühti kõigi eelnõu § 9 lõigetega, ehk põhjendused on märgitud valesti ning ei ühti nende lõigetega, mille kohta need peaks käima..	Arvestatud. Seletuskiri vastavalt parandatud.
110.	Eelnõu seletuskirjas on märgitud RahaPTS-i ja vilepuhumisega seonduvalt järgmist (joonitult Finantsinspektsiooni rõhutused): „RahaPTS § 49	Arvestatud. Seletuskirja vastavalt täiendatud.

	<p>reguleerib rahapesu ja terrorismi rahastamise kahtlusest teatamise kohustust ning § 51 sätestab kohustatud isiku teate konfidentsiaalsusega seonduva. RahaPTS § 52 kohaselt on heas usus teatamiskohustuse täitmise tagajärjeks tekitatud kahju osas vastutusest vabastamine ning sama sätte lg 4 kohaselt kehtestab kohustatud isik meetmete süsteemi, millega tagatakse, et kohustatud isiku töötajad ja esindajad, kes teatavad rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlusest kas kohustatud isiku siseselt või otse rahapesu andmebüroole, on kaitstud kohustatud isiku teiste töötajate, juhtorgani liikmete või klientide ähvarduste või vaenuliku tegevuse eest ning tööalase ebasoodsa või diskrimineeriva kohtlemise eest. Need sätted ei kohaldu kõigile rahapesu ja terrorismi rahastamisega seotud rikkumisest teavitamiste puhul, vaid reguleerivad kitsalt RahaPTS mõttes kohustatud isiku poolt seaduses ette nähtud teavitamiskohustust.“. Finantsinspektsiooni hinnangul on eelnõu seletuskiri ebatäpne, viitamata ja võtmata arvesse RahaPTS §-i 521, mille lõikest 1 järeldeb tulenevalt sätte enda sõnastusest ning eespool osundatud RahaPTS-i vastavast seletuskirjast, et RahaPTS § 521 lg 1 on kohaldatav RahaPTS §-s 49 sätestatud teavitamiskohustuse kõrval ka muudele RahaPTS-i rikkumistele kohustatud isikute poolt.</p>	
Korruptsioonivaba Eesti		
110.	<p>Leiame, et praeguse sõnastuse puhul on problemaatiline § 16 lg 2, mille järgi peab teavitaja lisaks tema suhtes survemeetmete kohaldamisele tõendama ka seda, et “kandis selle tõttu kahju”. Et mitte iga ebavõrdne kohtlemine ei too endaga kaasa mõõdetavat kahju, on sellise tingimuse lisamine teavitajale ebamõistlikult koormav ja võib välistada tõendamiskoormuse ümberpööramise. Lisaks on tsiviilõiguslikult kahju (VÕS § 128) tõendamine keeruline ja ressursse nõudev ja ei ole ilmselt enamusele teavitajatest jõukohane. Analoogne säte KVS § 6 lg 4 ei sisalda kahju tekkimise eeltingimust ning jääb selgusetuks, miks on see vajalik siinse sätte kohaldamise tingimusena. Et tööandjal on keelatud survemeetmeid rakendada, peaks nende rakendamise fakt olema ainuke tingimus, mille tõttu vihjeandjale kaitse rakendub.</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Eelnõu § 16 lg 2 on muudetud järgmiselt: „(2) Kui rikkumisest teavitaja suhtes rakendatakse survemeetmeid ning ta tõendab, et ta teavitas rikkumisest, loetakse, et survemeetmeid on rakendatud rikkumisest teavitamise tõttu, kui survemeetmeid rakendanud isik ei tõenda, et see oli põhjendatud.“</p>
111.	<p>Organisatsioonide praktikale tuginedes võib öelda, et väärkäitumisest teavitatakse olemasoleva usalduse tõttu esmalt oma vahetule juhile. Toimiva</p>	<p>Arvestatud.</p> <p>Eelnõu § 4 lg 4 on lisatud p 2, mille kohaselt on</p>

	<p>teavitamiskultuuriga, probleemide lahendamisele avatud organisatsioonid soovivad ka praegu esmalt pöörduda vahetu juhi ning alles varuvariandina vihjekanalile poole. Sisse on seatud ka kord, mille järgi rakendatakse distsiplinaarmeetmeid nende suhtes, kes teavitaja osas survemeetmeid rakendavad. Praeguse eelnõu puhul on vastupidiselt sellisele heale praktikale seaduse raames kaitsemeetmetest ilmajäämise ohus aga just need töötajad, kes teavitavad oma juhile või kellelegi teisele peale ametliku vihjeliini. Näiteks võib vahetu juht rakendada survemeetmeid ning kui organisatsioon pole antud juhul heatahtlik, võib juhtuda, et teavitaja ei saa end antud seaduse piires enam kaitsta ning seda isegi juhul, kui organisatsiooni sise-eeskiri soovib esmalt pöörduda vahetu juhi poole. Kuigi väljapoole vihjekanalit teavitades on teavitaja ülesanne tõendada, et teavitus tehti, paneme ette selgitada § 16 raames, et survemeetme rakendamise keeld eksisteerib ka juhul, kui teavitatakse organisatsiooniselt väljaspool ametlikku vihjeliini. Sel viisil ei suurene organisatsiooni halduskoormus (st nõuded tagasiside andmisele ja järelmeetmete rakendamisele on endiselt ametlikul vihjekanalil). Samuti pakub see organisatsioonidele lisamotivatsiooni tõsta usaldust oma vihjekanalite vastu ning oma töötajaid koolitada, kuidas vihjete vastuvõtmisel käituda ning kuhu need vajadusel suunata. Vaata ka Whistleblowing International Networki seisukohta. Sarnane olukord tekib juhul, kus inimene soovib õigusrikkumisest teavitada, kuid tema organisatsioon pole kohustatud vihjeliini üles seadma. Seletuskirjas on välja toodud, et “väiksema töötajate arvuga juriidilistel isikutel [tuleb] arvestada, et sisemiste teavituskanalite puudumise korral on teavitajal õigus kasutada asutuseväliseid kanaleid”. Arvestades, et erinevate uuringute järgi 63-97% kordadest toimub esmane vihjeandmine just asutuse sees¹, võime eeldada sarnast tendentsi ka väikestes organisatsioonides, kus vihjeliini pole loodud. Õiguselguse tagamiseks on oluline eelnõus välja tuua, et survemeetmete eest on ka väiksemates organisatsioonides õigus teavitajal kaitset saada.</p>	<p>RtKSi alusel rikkumisest teavitamine ka juhi kaudu toimuv teavitamine.</p>
112.	<p>Pea pooled Eesti kohalikest omavalitsustest pole eelnõu järgi kohustatud vihjeandmise meetmeid</p>	<p>Mitte arvestada.</p>

¹ Vt täpset sõnastust: „A Best Practice Guide for Whistleblowing Legislation“, lk 13. Link: http://www.transparency.ec/cm/files/2018_guideforwhistleblowinglegislation_en-2.pdf

	<p>välja töötama. Eriti väiksemates kohtades on oluline tagada, et teavitajale pakutakse vajalikku konfidentsiaalsust ja kaitset survemeetmete eest, sest inimeste töövõimalused on sageli piiratumad ja on tõenäoline, et praeguses olukorras eelnõu selles valdkonnas teavitamist ei julgusta. Punktiga 3 sarnaselt tekib eelnõu puhul küsimus, kas teavitaja saab õiguse kaitsele või mitte, kui ta soovib teavitada allikale kõige lähemas kohas ehk seaduse kohaldamisalast välja jäävas omavalitsuses. Et tegemist on avaliku sektoriga, leiame, et alla 50 töötaja või 10 000 elanikuga kohalikule omavalitsusele tuleks siiski panna kohustus kas luua enda vihjekanalid või neid teiste kohalike omavalitsustega jagada.</p>	<p>Loob väikestele omavalitsustele liigset halduskoormust.</p>
113.	<p>Meie hinnangul ei sätesta § 4 lg 1 piisavalt laialt teavitamise objektiks olevate rikkumiste ulatust. Nende organisatsioonide seas, kes vihjeliine aktiivselt kasutavad, on levinud praktika oodata ja vastu võtta teavitusi ka otseselt õigusnormiga vastuolus mitteolevast, kuid ebaeetilisest käitumisest, mis rikub näiteks nende eetikakoodeksit. Seadusvastane ei pruugi olla näiteks huvide konflikt erasektoris, kuid paljud ettevõtted on otsustanud ise reguleerida, millal töötajatel on kohustus huvide konfliktis end taandada või sellest kedagi teavitada., Samuti võib organisatsioonil olla vajalik teada saada olukordadest, mis mõjutavad tema mainet, tegevust ja partnerlusi, sh töötajate käitumisest töövälisel ajal, sotsiaalmeedias jne. Meie ettepanek on seaduse tasandil tagada, et organisatsioonidel on õiguslik võimalus kasutada teavituskanaleid ka sellise info saamiseks, sh tagada, et sellega kaasneva isikuandmete töötlemiseks on olemas (sellest) seadusest tulenev õiguslik alus.</p> <p>Ka “õigusnormi eesmärgiga vastuolus oleva tegevuse või tegevusetuse” (vt seletuskiri, § 4 lg 1 kommentaar) sätestamine ei kõrvalda eelnevalt tõstatatud probleemi, kuna on kaheldav, et kohtupraktika annab või suudab igakordselt anda eetilistele väärtustele konkreetse õigusnormi eesmärgiga hõlmatud mõõtmel. Liiatigi on tegemist üksikisikule suunatud seadusega, mille subjekt peaks olema lihtne hinnata, kas a) tal on õigus koguda andmeid rikkumise kohta; ning b) kas tal on õigus rikkumisest teavitada. Eelnõust või äärmisel juhul seletuskirjast peaks tekkima üldjuhul selge arusaam seaduse kohaldamisalast ning ei oleks õige</p>	<p>Osaliselt arvestada. Seletuskirja täpsustatud, asutus või juriidiline isik võib ise sisse seada korra, mille alusel võtab asutusesisese kanali kaudu vastu ka rikkumisteateid, mis puudutab sisemiste töökorralduste, nt eetikakoodeksi, rikkumist.</p>

	<p>panna üksikisikule kohustust testida tema võimekust õigusnormi mõista kohtus ning kanda ebaõige tõlgendamise riski ja tagajärgi - praegusel juhul siis koguda teavitusi või teavitada rikkumisest, mis ei olegi tegelikult selle seaduse kohaldamisalas.</p>	
114.	<p>Teadvalt esitatud valeteadete eest on seaduseelnõus ette nähtud sanktsioonid. Soovitame tungivalt analüüsida, ega praegusel hetkel kehtivad tsiviilõiguslikud meetmed pole juba asutusesiseste sanktsioonide rakendamiseks piisavad. Leiame, et iga organisatsiooni enda otsustada olevad asutusesisised meetmed on juba piisavalt heidutavad ja proportsionaalsed, mille abil valeteadete esitamist ennetada või nende esitajat sanktsioneerida. Lisaks võivad taolised lisameetmed mõjuda ühe võimaliku survemeetmena just teavitajale heidutavalt ning viia kas teavituse mitteedastamise või asutusevälisele kanalile teavitamiseni, mis pole aga kõige lähem koht probleemi lahendamiseks. Seetõttu pole antud juhul uue väärtekoosseisu senises mahus loomine otstarbekas.</p>	<p>Mittearvestatud. Direktiivist tuleneb selge nõue sellisel juhul karistused ette näha.</p>
115.	<p>Palume kontrollida eelnõu §-s 19 sätestatud blanketse väärtekoosseisu puhul võimalikku vastuolu karistusõiguses tunnustatud määratletusnõudega. Eelnõu § 16 lg 1 näeb ette mitteammendava loetelu survemeetmetest ja § 19 nende rakendamise eest väärteo vastutuse. Antud juhul võib väärtekoosseisu tõlgendamisel esineda oht võimalikust määratletusnõude rikkumisest ning esineda vajadus §-s 16 ammendava loetelu esitamiseks või muul viisil korrigeerimiseks. Väärtekoosseisu tunnused peavad ka blanketse koosseisu puhul andma võimalikult täpse keelatud ja karistatava teo kirjelduse, mis peab piisava selguse ja täpsusega näitama, millis(t)e teo(tegade) eest isik vastutusele võetakse. Igaühel peab olema võimalik ette näha, milline käitumine on keelatud ja karistatav ning milline karistus selle eest ähvardab, et oleks võimalik oma käitumist vastavalt sellele kujundada.</p>	<p>Mittearvestatud. Riigikohus on asjas 1-17-6580 (p 12) selgitanud, et määratletuspõhimõtte kohaselt on keelatud arendada karistuseseaduse regulatsiooni edasi väljapoole seaduses endas selgelt ette antud karistatavuspiire. Teisisõnu ei tohi karistusõigusnormi sisu avamine viia normi piiridest väljumiseni ega nende juhtumite hõlmamiseni karistusnormiga, mida seadusandja pole soovinud karistatavaks kuulutada. Kooskõlaks määratletuspõhimõttega ei ole tingimata vajalik seaduses sätestada ammendav loetelu</p>

		olukordadest, mida loetakse survemeetmeteks.
116.	Kuigi § 16-s on keelatud survemeetmete kohaldamise katse ja ähvardamine, pole seda sanktsioneeritud § 19-s. Seega tuleks survemeetmete rakendamise väärtekoosseisu kohaldamisala laiendada, et karistatavad oleksid ka survemeetmetega ähvardamine ja nende kohaldamise katse, mida saab vastasel juhul väga tõhusalt kasutada heidutusmeetmetena.	Arvestatud. Eelnõu § 19 on täiendatud lõikega 3 selliselt, et survemeetmete kohaldamise katse on samuti väärteo korras karistatav.
117.	Sanktsioonid tuleks ette näha ka isikule, kes üritab teavitaja isikut välja selgitada. Eelnõus pannakse karistus isikule, kes konfidentsiaalsuskohustust rikub, kuid isik, kes seda infot valdab, võib sattuda välise surve alla näiteks oma tööandja poolt, kes tahab isikut kindlaks teha. Näiteid sellest, kuidas rikkumise kõrvaldamise asemel keskendutakse teavitaja isiku väljaselgitamisele, võib tuua Irimaalt ja USAst . Seega peaks sanktsioonid sellises olukorras heidutama survestajat, kes vastasel juhul võib kasutada survemeetmeid hoopis konfidentsiaalsuse hoidja vastu.	Mittearvestatud. Teavitaja välja selgitada sooviva isiku karistamist väärteokorras ei ole eelnõu koostamisel peetud põhjendatuks. Sellist nõuet ei ole ka direktiivis ette nähtud ning vajalikuks peetud.
118.	Arvestades, et Eesti teavitamiskultuur on vähearenenud, on positiivne, et anonüümseid teavitusi eelnõu raames võimaldatakse, ning et kaitse saavad anonüümseid teavitajad, kelle isik on hiljem teatavaks saanud. Seaduse lõplikule sisule vaatamata soovitame igal organisatsioonil anonüümseid vihjeid vastu võtta, sest nende abil on võimalik teadlikuks saada kas eriti tundlikest probleemidest või julgustada teavitamist veel vähese usaldusega keskkonnas. Küsimusi tekitab seaduseelnõu raames aga potentsiaalne olukord, kus suhtlus teavitajaga on võimalik, kuid tema isikut tuvastada ei saa. Näiteks kasutatakse varikontot või on juba teavitussüsteem sellisel määral anonüümsetest vihjedest võimaldav. Kuigi menetleja jaoks võib see tekitada olukorra, kus ta ei tea, kas isik kuulub antud seaduse kohaldamisalasse, tuleks seletuskirja tasandil selgitada, et kuniks pole tõestatud vastupidist, on organisatsioonil igal juhul soovitatav kõiki vihjeid uurida ning vaid isiku tuvastamatuse tõttu ei tohiks vihjeid kõrvale heita.	Arvestatud. Seletuskirja on vastavalt kommnetaarile täiendatud.
119.	Survemeetmete eest on oluline kaitsta ka neid, keda ekslikult peetakse teavitajateks või kes planeerisid teavitada. Taolise ohu alla võivad sattuda isikud, kes töötavad tegeliku teavitajaga samas üksuses või kes on probleemile varem tähelepanu juhtinud. Nende	Mittearvestatud. Isikuline kohaldamisala muutuks liiga segaseks ning oleks põhjendamatu seda laiendada. Lisaks

	<p>osas survemeetmete rakendamisel võib edaspidi kindel olla, et teavitamiseks vajalikku usaldust antud organisatsioonis on ääretult raske tekitada. Näite sellest võib tuua meilt Eestist. Et sellist kaitset pahatahtlikult ära ei kasutataks, tasub täpsustada eelnõu sõnastust näiteks Serbia seaduse² eeskujul, mis nõuab, et isik muudab piisavalt tõenäoliseks („makes probable“), et ta sai tagakiusu osaliseks just seetõttu, et teda peeti teavitajaks (näiteks e-maili või salvestatud vestluse põhjal).</p>	<p>juhime tähelepanu, et töandja poolt põhjendamatute survemeetmete rakendamine on ka praegu keelatud ja on võimalik kasutada erinevad tsiviilõiguslikke kaitsevahendeid.</p>
120.	<p>On positiivne, et eelnõu isikulise kohaldamisala võtab arvesse eri töösuhte vorme, nt sporditoetuse saaja, mistõttu leiame, et skoopi peaks laiendama teistelegi isikutele, kelle osas saab kohaldada survemeetmeid. Näiteks on võimusuhte tõttu haavatavad isikud, kellel võlaõiguslik suhe puudub - üliõpilased, erinevate komisjonide liikmed (mille aluseks on nt ministri käskkiri) ning valitud esindajad (nagu volikogu liikmed, kes kinnitatakse valimiskomisjoni otsusega). Mõne puhul saab kaitse tingimuse aluseks ilmselt mainida TuMS § 9, kuid mitmed võib otseselt eelnõus ka ära mainida.</p>	<p>Mittearvestatud. Ettepanekust ei selgu põhjused, miks peaks kohaldamisala vastavalt laiendama. RtKS käsitleb töökeskkonnas ette tulevaid rikkumisi ning kaitseb töölase kiusu eest.</p>
Eesti Pangaliit		
121.	<p>§ 10 (1) kohaselt tuleb kinnitus rikkumisteate kättesaamise kohta saata rikkumisest teavitajale seitsme päeva jooksul pärast teate kättesaamist, välja arvatud juhul, kui teavitaja on kinnituse saatmise otsesõnu keelanud või on põhjust arvata, et see seaks ohtu teavitaja konfidentsiaalsuse. Samas tuleb § 11 (2) kohaselt anda tagasisidet järelmeetmete rakendamise kohta. Teeme ettepaneku täpsustada, et tagasiside andmise kohustus ei kohaldu, kui teavitaja on kinnituse saatmise otsesõnu keelanud või on põhjust arvata, et see seaks ohtu teavitaja konfidentsiaalsuse.</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu § lg-t 2 on vastavalt täiendatud.</p>
122.	<p>§ 14 (2) kohaselt tagatakse teavitamise fakti konfidentsiaalsus kriminaalmenetluse seadustikus sätestatud erisustega, kui rikkumisteate alusel alustatakse kriminaalmenetlust. Samas ei ilmne, et teatud juhtudel ei ole võimalik isiku konfidentsiaalsust tagada, kuna süüdistataval on õigus tutvuda tõenditega, sh teavitusega. Samuti ei ole selgitatud, et rikkumisest teavitamine ei vabasta vastutusest, kui isik on ise rikkumise toime pannud. Teeme ettepaneku täpsustada, milliseid erisusi on silmas peetud.</p>	<p>Arvestatud. Seletuskirja on vastavalt täiendatud. Toome välja, et seletuskirjas on KrMS-ist tulenevad erisused juba nimetatud.</p>

² Vt täpset sõnastust: „A Best Practice Guide for Whistleblowing Legislation“, lk 13. Link: http://www.transparency.ec/cm/files/2018_guideforwhistleblowinglegislation_en-2.pdf

123.	<p>§ 21 kohaselt karistatakse teadvalt ebaõige teavitamise eest rahatrahviga kuni 300 trahviühikut, kui puudub KarS § 319 sätestatud süüteo koosseis. KarS § 319 koosseisu oluliseks tunnuseks on teadvalt vale kaebuse esitamine kuriteo toimepanemise kohta. Samas hõlmab § 4 (1) sätestatud rikkumise mõiste ka tegevusi ja tegevusetusi, mis ei vasta kuriteo tunnustele. Kusjuures kuriteo tunnustele vastavad üksnes vähesed tegevused ja tegevusetused, mille puhul on kohane rakendada rikkumisest teavitaja kaitse seadust. Ehk paljud tegevused ja tegevusetused, mille kohta teavitus esitatakse, ei vasta kuriteo tunnustele. See tähendab, et sisuliselt on välistatud KarS § 319 sätestatud karistuste kohaldamine teadvalt ebaõige teavitamise eest.</p> <p>Eelkõige muutub see oluliseks üldsusele teadvalt ebaõige avalikustamise korral. Üldsusele teadvalt ebaõige avalikustamine võib oluliselt kahjustada turu korrapärast toimimist ning põhjustada kahju, mille hüvitamine ei ole füüsilisele isikule jõukohane. Seetõttu on oluline, et keeldu tagab heidutav karistus. Rahatrahv kuni 300 trahviühikut ei ole potentsiaalseid tagajärgi arvestades tõhus, proportsionaalne ega hoiatav. Omakorda tuleneb siit, et teadvalt ebaõige teavitamise eest § 21 ettenähtud karistus ei vasta EL direktiivi 2019/1937 nõuetele.</p> <p>Arvestades, et tegemist on karistusega teadvalt ebaõige teavitamise eest, mille puhul teavitaja tahtlikult avaldab ebaõigeid andmeid vähemalt pidades võimalikuks negatiivsete tagajärgede saabumist, on põhjendatud KarS § 319 sätestatud karistuste kohaldamine teadvalt ebaõige teavitamise eest. Alternatiivina on tõhusaks ja hoiatavaks karistuseks näiteks määruses 596/2014 sätestatud karistused. Ka EL määruses 596/2014 sätestatud karistuste eesmärk on tagada turu korrapärane toimimine, mida ebaõige avalikustamine võib oluliselt kahjustada.</p> <p>Teeme ettepaneku eristada teadvalt ebaõige teavitamise koosseise (asutusesisene, asutuseväline, üldsusele avalikustamine) ning sätestada rikkumise potentsiaalset mõju ja karistuse üld- ja eripreventiivset eesmärki arvestavad tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad karistused, sh üldsusele teadvalt ebaõige avalikustamise korral.</p>	<p>Mittearvestatud. Uue kuriteo sätestamist ei pea põhjendatuks.</p>
Tööinspeksioon		

124.	<p>Eelnõu § 2 lg 2 p 1 kohaselt kohaldatakse seadust „tööõiguse rikkumisele juhul, kui tegemist ei ole kahepoolse vaidlusega“. Eelnõu § 3 järgi saab seaduse alusel kaitse tööalase tegevusega teatavaks saanud rikkumisest teavitanud töölepingu või muu võlaõigusliku lepingu alusel tööd tegev isik. Eelnõu § 4 täpsustab, et „Rikkumine käesoleva seaduse tähenduses on seadusega vastuolus olev tegevus või tegevusetus.“ Tööinspektsiooni praktikas on üsna tavalised juhtumid, kus a. Inimene esitab töösuhete või töökeskkonnaga seotud kaebuse. Näiteks kurtes selle üle, et temaga ja ka teiste töötajatega on sõlmitud töövõtuleping tööjõukulude optimeerimiseks ning töösuhete varjamiseks ja maksupettuse sooritamiseks. b. Samal ajal alustab ta töösuhete tuvastamise ja saamata jäänud töötasu või siis juba lõpparve nõudega töövaidlust töövaidluskomisjonis või kohtus. c. Samas on ta teinud veel ka majanduskuriteoga seotud teate politseile. Palume täpsustada, kas sellises olukorras laieneb eelkirjeldatud kaebuse a. mõistes pöördujale teavitaja kaitse seadus või tuleb olukorda käsitleda juba vaidlusena (arvestades asjaolu b.), mis välistab teavitaja kaitse seaduse rakendamise. Või tuleb see otsus, kas lähtuda teavitaja kaitse seaduse põhimõtetest või mitte, inspektsiooni poolt langetada menetluse kestel, et välja selgitada asjaolud ehk millises osas on vaidlus ja millises osas siiski vajab inimene olukorra lahendamist pädeva järelevalve organi poolt, sh teavitaja kaitset?</p>	<p>Selgitus antud. Paralleelseid menetlusi võib ette tulla, kui ühel juhul kaitseb inimene oma personaalseid õiguseid ja teisel juhul on esitatud rikkumisteade RtKSi alusel ning sellisel juhul on tal ka õigus kaitsele.</p>
125.	<p>Eelnõu § 8 kohaselt on asutusesiseste teavituskanalite loomise kohustus muuhulgas „muul juriidilisel isikul, kus on 50 või rohkem töötajat“. Palume täpsustada, kuidas määratakse töötajate arv. Kas see võiks toimuda sarnaselt TLS § 90 lõikes 2 sätestatud seoses kollektiivse koondamisega ehk viitega töötajate usaldusisiku seaduse § 18 lõikele 2? TUIS § 18 lõike 2 kohaselt: Töötajate arvu määramisel võtab tööandja arvesse kuue kuu keskmise töötajate arvu informeerimise ja konsulteerimise kohustuse tekkimise päevast arvates. Palume ühtlasi kaaluda seletuskirja selgituse lisamist, kas töötajate arvu määramisel tuleb arvestada ka füüsilisest isikust teenuse osutajatega või mitte.</p>	<p>Arvestatud. Seletuskirja on täiendatud, selle kohaselt lähtutakse töötajate arvu määramisel töötajate usaldusisiku seaduse § 18 lõikest 2, mille kohaselt töötajate arvu määramisel võtab tööandja arvesse kuue kuu keskmise töötajate arvu informeerimise ja konsulteerimise kohustuse tekkimise päevast arvates.</p>
126.	<p>Eelnõu § 8 lõike 5 kohaselt „Kohalikud omavalitsused ja erasektori juriidilised isikud, kus on kuni 249 töötajat, võivad asutusesiseseid teavituskanaleid jagada või ühiselt hallata.“</p>	<p>Arvestatud. Seletuskirja on vastavalt täiendatud ning lisatud</p>

	<p>Palume täpsustada seletuskirja konkreetsete näidetega, kuidas sellisel puhul mitme asutuse või ettevõtte peale ühine teavituskanal luuakse või jagatakse või hallatakse ehk kuidas on seadusandja täpselt kavandanud selle võimaluse rakendamist praktikas. Samuti teeme ettepanku täpsustada seaduse teksti kontserniettevõtete osas, et luua neile eraldi võimalused info jagamiseks ema- ja tütarettevõtete vahel. Näiteks andes võimaluse infokanali loomiseks tütarettevõttest emaettevõttesse või määrates juhtumi lahendajaks mõne tütarettevõtetest.</p>	<p>näited, kuidas võiks teavituskanaleid jagada.</p>
127.	<p>Eelnõu § 9 lõiked 2-4 reguleerivad asutusevälise teavituskanali loomist. Palume täpsustada, kas näiteks käesoleval ajal Tööinspektsiooni poolt töövaldkonna rikkumistest teavitamiseks loodud võimalused 1) E-kirja saatmiseks aadressil vihje@ti.ee, vt https://www.ti.ee/et/organisatsioonkontaktid/vihjed 2) Infotelefonile 6406 000 helistamiseks või 3) Küsimuse esitamiseks Tööinspektsiooni juristile inspektsiooni kodulehel https://www.ti.ee/et/node/9646 On piisavad kanalid või siiski mitte ning tuleks luua uued võimalused ja kanalid. Potentsiaalselt peame võimalikuks uue kanali loomist Tööinspektsiooni iseteeninduskeskkonnas https://iseteenindus.ti.ee/login, kuhu saab küll ka praegu iga füüsiline isik sisse logida ja vaadata enda töödandajaga seotud andmeid. Kuid ei saa tavalise töötajana, kellele ei ole ettevõtte osas esindusõigust, suhelda Tööinspektsiooniga. Kuid selline uus lähenemine eeldab täiendavat arendusressurssi ehk rahalist kulu (hinnanguliselt kuni 100 000 eurot).</p>	<p>Selgitus antud. Olemasolevaid teavituskanaleid saab kasutada, kui need vastavad RtKSis toodud nõuetele, näiteks peavad need tagama konfidentsiaalsust ning kanalile on ligipääs üksnes selleks määratud isikutel.</p>
128.	<p>Eelnõu § 10 sätestab rikkumisteate vastuvõtmise reeglid, sh „Kinnitus rikkumisteate kättesaamise kohta tuleb saata rikkumisest teavitajale seitsme päeva jooksul pärast teate kättesaamist, välja arvatud juhul, kui teavitaja on kinnituse saatmise otsesõnu keelanud või on põhjust arvata, et see seaks ohtu teavitaja konfidentsiaalsuse.“ Palume seletuskirjas täpsustada, kas näiteks vihje@ti.ee aadressile saadetud kirjale väljastatav automaatteade on piisav kinnitus rikkumisteate kättesaamise kohta või eeldatakse siiski personaalset teavitamist konkreetse pöördumise osas.</p>	<p>Selgitus antud. Seletuskirja täiendatud. Rikkumisteate kätte saamise kinnitus ei saa olla automaatvastus, kuna eelnevalt tuleb kontrollida, kas ei esine asjaolusid, mis välistavad kinnituse saatmise, näiteks on rikkumisteate saatja väljendanud soovi mitte saada sellist kinnitust või võib kinnituse saatmine</p>

		ohustada teavitaja konfidentsiaalsust.
129.	<p>Eelnõu § 16 sätestab survemeetmete rakendamise keelu, sh lõike 2 kohaselt „Kui rikkumisest teavitaja suhtes rakendatakse survemeetmeid ning ta tõendab, et kandis selle tõttu kahju, loetakse, et survemeetmeid on rakendatud rikkumisest teavitamise tõttu, kui survemeetmeid rakendanud isik ei tõenda, et see oli põhjendatud.“ Palume täpsustada seletuskirjas, kas võimalikule survemeetmete saab hinnangu anda ka järelevalvemenetluse käigus või teeb seda ainult vääртеomenetleja või siis tehakse seda näiteks töövaidluse lahendamise käigus töövaidluskomisjonis või kohtus. Lisaks palume selgitada, kas ka töövaidluskomisjon kohtuvälise organina omab õigust sellist hinnangut anda ning sellest tingituna näiteks suurendada töötajale väljamõistetavat hüvitist.</p> <p>Eelnõu 4. peatükk sätestab vastutuse ning reguleerib vääртеomenetlusõigust. Palume selgitada, kas seadusandja aktsepteerib seejuures mitme eriliigilise menetluse üheaegset kulgemist või siiski näeb ette mõne menetluse peatumise kuni teise menetluse lõppemiseni. Näiteks alustab politsei vääртеomenetlust seoses rikkumisest teavitaja suhtes survemeetmete rakendamisega, kuid samal ajal käib samal teemal töövaidlusasja lahendamine töövaidluskomisjonis või kohtus. Kas need menetlused kulgevad paralleelselt või siiski vääртеomenetlus peatub kuni töövaidluskomisjoni või kohtu otsuse jõustumiseni?</p>	<p>Selgitus antud.</p> <p>Hinnangu survemeetmete kasutamise kohta võib anda erineva menetluse käigus, sõltudes konkreetse olukorra asjaoludest. Näiteks kui töötaja vaidlustab enda vallandamise, kuna teavitas rikkumisest, siis antakse survemeetmete rakendamise põhjendatusele hinnang esmalt töövaidluskomisjonis või kohtus ning teisena ka vääртеomenetluses.</p>
130.	<p>Samuti teeme ettepaneku kaaluda vääртеokoosseisude sõnastuse täpsustust, sest vastasel korral võib tekkida samasugune õiguslik takistus seoses teo omistamisega juriidilisele isikule nagu esines töövaldkonna õigusaktides kuni 2020.aastani, vt täpsemalt Justiitsministeeriumi 18.05.2020 kiri nr 8-2/3257.</p>	<p>Mittearvestatud.</p> <p>Riigikohtu praktikast tulenevat teo omistamise probleemi ei tohiks eelnõus sätestatud vääртеgude puhul eelduslikult tekkida, kuna tegemist ei ole tegevusetusdeliktidega.</p>
131.	<p>Lisaks toome välja, et juhul, kui seadusandja siiski eeldab teavitaja kaitse seaduse mõistes rikkumisteade menetlemist muul moel, kui Tööinspeksioon on seda teinud seni HMS, KorS ja eriseadustest ning töövaidluskomisjon töövaidluse lahendamise seadusest tulenevalt, siis võib see tähendada täiendava ressursi vajadust, sh nii teavituskanalite loomiseks vajalike arenduste</p>	<p>Teadmiseks võetud.</p>

	tegemiseks kui ka juhtumite menetlemiseks vajalikku tööjõukulu.	
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda		
132.	Muuta Eelnõu § 2 lg 2 sõnastust õigusselguse tagamiseks selliselt, et seal oleks kirjas olukorrad, kus seadust ei kohaldata. Näiteks seadust ei kohaldata tööõiguse rikkumisele juhul, kui tegemist on individuaalse töövaidlusega	Arvestatud. Eelnõu § 2 lg-t 2 on vastavalt täiendatud.
133.	Palume selgitada, miks ei ole p-s 10 välja toodud sihtasutust ja mittetulundusühingut sarnaselt p-ga 7. Kui sihtasutuse ja mittetulundusühingu väljajäämiseks ei ole mõjuvat põhjust, siis teeme ettepaneku täiendada p 10 sõnastust.	Arvestatud. Eelnõus on termin „ettevõtte“ läbivalt muudetud „juriidiliseks isikuks“, mis hõlmab ka SA-d ja MTÜ-d..
134.	Kaubanduskoda peab väga oluliseks, et Eelnõu sisaldab meetmeid, mis vähendavad riski, et isikud hakkavad esitama pahatahtlikke, põhjendamatuid ja kuritahtlikke teateid. Seetõttu toetame igati Eelnõu § 5 lg 2, mille kohaselt on keelatud teadvalt ebaõige teavituse esitamine. Samuti peame vajalikuks Eelnõu §-i 21, mille kohaselt karistatakse rikkumisest teavitajat teadvalt ebaõige teavitamise eest rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.	Teadmiseks võetud.
135.	Muuta Eelnõu § 8 lg 1 ja § 9 lg 1 sõnastust selliselt, et seadus ei sisaldaks teavituskanalite loetelu või alternatiivina täiendada viidatud sätteid selliselt, et lisaks e-postile, tavapostile, telefonile ja vahetule kohtumisele võib teavet edastada ka muul viisil.	Arvestatud osaliselt. Eelnõu § 8 lg-t 1 ja § 9 lg-t 1 on muudetud. Asutusesisese kanali puhul tuleb selleks kohustatud juriidilisel isikul valida teavituste vastuvõtmiseks vähemalt üks sobiv kanal, mis võimaldab konfidentsiaalselt teavitada.
136.	Toetame lähenemist, et selle punkti osas on võetud aluseks Direktiivi miinimumnõue. Kaubanduskoda ei pea mõistlikuks sellise kohustuse laiendamist isikutele, kus on vähem kui 50 töötajat.	Teadmiseks võetud.
137.	Kui selline lahendus luuakse, siis kas seda saavad soovi korral kasutada ka erasektori ettevõtted ning milline on loodava lahenduse planeeritav valmimise aeg?	Antud selgitus. Keskse tehnilise lahenduse loomiseks puuduvad hetkel ressursid ning nende saamisel kaalutakse võimalust, et kas erasektor saab seda kasutada.
138.	Eelnõu § 8 lg 5 kohaselt võivad kohalikud omavalitsused ja erasektori juriidilised isikud, kus	Arvestatud.

	<p>on kuni 249 töötajat, asutusesiseseid teavituskanaleid jagada või ühiselt hallata.</p> <p>Täna on levinud praktika see, et kontsernis pakutakse tugiteenuseid (nt raamatupidamine, juriidiline teenus jne) grupiülevalt. Sama praktikat soovitakse rakendada ka asutusesisese teavituskanali loomisel, kuid Eelnõu justkui ei võimalda sellist lahendust ning kohustab igat ettevõtjat, sh kontserni kuuluvat ettevõtjat, kus on rohkem kui 249 töötajat, looma endale eraldi asutusesisese teavituskanali.</p> <p>Kas viidatud säte lubab kontsernidel, kuhu kuulub ka ettevõtjaid, kus on rohkem kui 249 töötajat, luua grupiülevalt asutusesisest teavituskanalit? Kas ettevõtja, kus on rohkem kui 249 töötajat, võib kasutada mõne teise isiku poolt loodud asutusesisese teavituskanali lahendust? Näiteks kui riik või erasektori loob sellise lahenduse, siis kas suurematel ettevõtjatel on lubatud sellist lahendust kasutada? Kui vastus eelnevatele küsimustele on „ei“ ja kui Direktiiv võimaldab, siis palume muuta Eelnõu § 8 lg 5 sõnastust selliselt, et kontsernis on lubatud luua ühine asutusesisene teavituskanal, sõltumata sellest, kui palju on kontserni kuuluvates ettevõtjates töötajaid.</p>	<p>Eelnõu § 8 lg 5 on täiendatud nii, et kontserni kuuluvad ettevõtjad võivad sisemisi teavituskanaleid jagada või ühiselt hallata.</p>
139.	<p>Mida on Eelnõus mõeldud fraasi all, et teavitajal on rikkumisest teavitamise ajal põhjendatud alus arvata, et rikkumist on alustatud või see on lõpule viidud? Mõistame, et kui teavitaja esitab teadlikult rikkumise kohta valeinfot, siis ei ole kaitse saamise tingimused täidetud. Samas kui inimene kuuleb näiteks oma tuttavalt või talle jäetakse anonüümne vihje, et tema tööandja rikub keskkonnaalaseid norme, siis kas sellisel juhul on teavitajal põhjendatud alus arvata, et tema tööandja on rikkumist alustanud või lõpule viinud.</p>	<p>Antud selgitused.</p> <p>Seletuskirjas § 13 lg 1 selgitusi konkreetsete näidetega täiendatud.</p>
140.	<p>Lisaks tekkis meil küsimus, kas teavitaja saab kaitse ka juhul, kui ta teavitab rikkumisest, mis on avalikkusele juba teada. Eelnõus sätestatud kaitse saamise tingimused on sellises olukorras vähemalt formaalselt täidetud, kuid Direktiivi põhjenduspunkti 43 kohaselt ei tohiks kaitset kohaldada isiku suhtes, kes edastab teavet, mis on avalikkusele juba täielikult kättesaadav. Sama põhimõtte võiks sisalduda ka Eelnõus või olla väljatoodud seletuskirjas.</p>	<p>Antud selgitus.</p> <p>Kui tegemist on juba üldtuntud avalikkusele teada oleva faktiga ning uut infot ei avalikustata, siis ei ole tegemist RtKS alusel rikkumisest teavitamisega.</p>

141.	Kas isik saab kaitse, kui rikkumisest teavitaja kaitse saamise tingimused on täidetud, kuid pädev asutus on varasemalt rikkumisest juba teadlik?	Antud selgitus. Kui teavitaja ei olnud teadlik, et rikkumist juba menetletakse ning annab rikkumisest teada, siis saab ta ka kaitse RtKSi alusel.
142.	Kes ja mis ajahetkel hindab/tõendab rikkumisest teavitaja kaitse saamise tingimuste täitmist või mittetäitmist? Näiteks kui töötaja avalikustab üldsusele oma tööandja rikkumise ning avalikustab sellega konfidentsiaalset teavet; täidetud on üldsusele avalikustamise tingimused; töötaja ja tööandja vahel on vaidlus, kas töötajal oli rikkumisest teavitamise ajal põhjendatud alus arvata, et rikkumist on alustatud; tööandja ütleb töölepingu üles usalduse kaotuse tõttu ning nõuab leppetrahvi ärisaladuse avalikustamise eest, siis kuidas toimub sellises olukorras rikkumisest teavitaja kaitse saamise tingimuste kontroll? Kes peab tõendama, et tingimused olid täidetud? Kas see toimub näiteks töövaidluskomisjonis, kui töötaja ei ole rahul töölepingu lõpetamisega või hoopis kohtus, kui tööandja nõuab töötajalt leppetrahvi ärisaladuse lekitamise eest?	Antud selgitus. Üldsusele avalikustamine on piiratud ning kaitse saamisel peavad olema täidetud §-s 12 toodud tingimused. Teavitaja peab tõendama, et on RtKSi kohaselt teavitanud ja siis on tema suhtes kasutatud survemeetmeid ning siis jääb tööandjale kohustus tõendada, et inimene ei vallandatud teavitamise fakti tõttu. Ei ole vahet, millises institutsioonis teavitaja oma õigusi kaitseb.
143.	Ebaselgeks jääb ka see, mida mõeldakse selle all, et teavitajal oli põhjendatud alus eeldada, et rikkumine kuulub kõnesoleva seaduse kohaldamisalasse. Segadust suurendab seletuskirjas (lk 20) olev lause, et teavitaja saab kaitse ka siis, kui hiljem tuvastatakse, et teavituse esemeks olev rikkumine ei kuulu antud seaduse kohaldamisalasse. Näiteks kui töötajal on tööandjaga vaidlus ületundide hüvitamise teemal ja töötaja arvab ekslikult, et tegemist on ühe- või kolmepoolse vaidlusega, kuid hiljem leiab kinnitust asjaolu, et tegemist on kahepoolse vaidlusega, siis kas sellises olukorras saab rikkumisest teavitaja kaitse.	Antud selgitus. Põhjendatud aluseks saab pidada pahatahtlikkuse puudumist, ehk teavitaja on teavitamise momendil kindel, et rikkumine kuulub RtKS kohaldamisalasse. Näites toodud olukorras kaitseb inimene enda subjektiivseid õigusi ning ei ole võimalik juba tema konfidentsiaalsust tagada ja ei saa anda RtKSi alusel kaitset.
144.	Rikkumisest teavitaja kaitse saamise tingimused anonüümse teate esitamisel (Eelnõu § 13 lg 2) Eelnõu kohaselt saab rikkumisest teavitaja kaitse ka siis, kui ta on teate esitanud anonüümselt. Palume seletuskirjas selgitada, kas teavitaja on kaitse saamiseks kohustatud tõendama, et ta esitas anonüümse teate. Näiteks kui töötaja esitab pädevale asutusele või avalikkusele teate rikkumise kohta	Antud selgitused. Seletuskirja § 13 lõiget 2 on täiendatud.

	ning tööandja ütleb selle töötaja töölepingu üles juhuslikult või aimates, et rikkumisest andis teada just see töötaja, siis kas ja kuidas peab töötaja tõendama, et talle kohaldub seadusest tulenev kaitse.	
145.	<p>Eelnõu näeb ette, et seaduses sätestatud alustel rikkumisest teavitamise korral ei vastuta teavitaja teabe avaldamisest tulenevate õiguslike tagajärgede eest, kui tal oli põhjendatud alus arvata, et teabe avaldamine oli rikkumise paljastamiseks vajalik, välja arvatud juhul, kui selline teabe avaldamine on kuriteona karistatav.</p> <p>Palume seletuskirjas selgitada, mis saab olukorras, kus kaitse saamise tingimused on täidetud, kuid rikkumisest teavitaja avalikustab põhjendamatult ka üleliigset teavet. Kas tööandjal on õigus sellises olukorras nõuda töötajalt näiteks leppetrahvi ärisaladuse lekitamise eest, kui selles on töölepingus kokku lepitud, ja öelda tööleping üles usalduse kaotuse</p>	Arvestatud. Seletuskirjas § 17 lg 1 selgitusi näidetega täiendatud.
146.	<p>Eelnõu § 23 näeb ette, et Eelnõu jõustub 2021. aasta 17. detsembril. Erandina jõustuvad Eelnõu § 8 lõike 2 punktid 4 ja 5 2023. aasta 17. detsembril.</p> <p>Kaubanduskoja hinnangul jääb Eelnõu vastuvõtmise ja jõustumise vahele liiga lühike ajaperiood. Arvestades asjaoluga, et Eelnõu on alles kooskõlastusringil, siis ei pea me realistlikuks, et Riigikogu jõuab Eelnõu enne detsembrist vastu võtta. Seega jääb Eelnõu vastuvõtmise ja jõustumise vahele heal juhul mõned nädalad, mis ei ole piisav aeg selleks, et ettevõtjad saaksid koolitada oma töötajaid. Ilmselt ei pruugi see olla ka piisav aeg pädevatele asutustele, kes peavad tagama oma valdkonnas asutusevälise teavituskanali loomise ja toimimise alates 17. detsembrist.</p> <p>Palume jõustumise tähtaega edasi lükata, et nii et nii ettevõtjatel, pädevatel asutustel kui ka teistel isikutel oleks aega kohaneda plaanitavate muudatustega. Teeme ettepaneku muuta seaduse jõustumise tähtaega selliselt, et Eelnõu vastuvõtmise ja jõustumise vahele jääb minimaalselt kuus kuud.</p>	Arvestatud. Eelnõu täiendatud ning seaduse jõustub jätkuvalt juriidiliste isikute jaoks, kellel on 50-249 töötajat 17.12.2023 ning muude kohustatud isikute jaoks 1.06.2022.
147.	Oleme jätkuvalt seisukohal, et ettevõtjaid, inimesi ja ka muid isikuid tuleb enne Eelnõu jõustumist ja ka pärast seda teavitada rikkumisest teavitaja kaitse seadusest. Selleks oleks vaja korraldada koolitusi, anda välja juhiseid ja abimaterjale ning nõustada isikuid. Kaubanduskoda plaanib sel teemal teha ettevõtjatele koolitusi ning anda soovitusi seaduse rakendamiseks. Samas näeme, et ka avalik sektor	Võtame teadmiseks.

	<p>peaks sellesse protsessi panustama. Ehkki teavitamiskanalite loomine ja menetlusprotseduuride väljatöötamine on iga ettevõtja enda otsustada, oleks Justiitsministeeriumi või mõne teise avaliku sektori asutuse panus teavitamisel ja juhiste andmisel väga vajalik. Seega on Kaubanduskoja hinnangul väga oluline teavitustegevusele enam tähelepanu pöörata ning ettevõtjatega nendes küsimustes konsulteerida juba enne Eelnõu jõustumist.</p>	
<p>Eesti Infotehnoloogia- ja Telekommunikatsiooni Liit</p>		
148.	<p>Eelnõu § 1 lg 1 sätestab seaduse eesmärgi tagada töölase tegevusega teatavaks saanud rikkumisest teavitajale kaitse. Eelnõu seletuskiri selgitab (lk 10), et lisaks ettevõtte töötajatele tagatakse kaitse rikkumisest teada andvatele lepingupartneritele. Eelnõu § 3 nimetab täpsemalt kõik isikud, kes eelnõu kohaselt kaitse saavad. Kuigi kaitsemeetmeid kohaldatakse ka juriidiliste isikute suhtes (eelnõu § 3 lg 2), on meie hinnangul oluline selgitada eelnõu seletuskirjas, et rikkumisteate esitaja saab olla vaid füüsiline, mitte juriidiline isik. Seega palume eelnõu § 1 lg 1 selgituse juures täpsustada, et rikkumisest saab teavitada lepingupartneri töötaja või muu eelnõu § 3 lõikes 1 nimetatud isik, mitte lepingupartner kui ettevõtte.</p>	<p>Arvestatud. Seletuskirja on vastavalt kommentaarile täiendatud.</p>
149.	<p>Eelnõu § 4 lg 1 selgituse (seletuskiri lk 12) kohaselt tähendab kaitse saamine rikkumisest teavitaja jaoks näiteks seda, et ta ei vastuta tööandja ees konfidentsiaalsus- või lojaalsuskohustuse rikkumise eest. Palume täpsustada, et rikkumisest teavitamisel kaitse saamine ei vabasta siiski kõikehõlmavalt teavitada konfidentsiaalsus- või lojaalsuskohustusest ettevõtte ees, vaid üksnes konkreetse rikkumisega seotu osas. Hetkel on eelnõu seletuskiri eksitav ja jätab vale mulje.</p>	<p>Arvestatud. Seletuskirjas on § 4 selgituses lisatud viide §-le 17, mille kohaselt ei vastuta teavitaja tööandja ees konfidentsiaalsus- või lojaalsuskohustuse rikkumise eest ning selgitus, et vastutusest vabanemine seondub rikkumisest teavitamisega ning ei ole kõikehõlmav.</p>
150.	<p>Eelnõu § 8 lg 1 kohustab asutused looma kanali, mis võimaldab konfidentsiaalsust tagavalt rikkumisteateid esitada. Juhime tähelepanu, et konfidentsiaalsuse mõiste on väga lai, mis tähendab, et teavitamise konfidentsiaalsusest on võimalik väga erinevalt aru saada. Seetõttu palume seadusandjal selgitada, milline on piisav konfidentsiaalsuse tase, mis tuleb rikkumisest teavitamise kanalite loojatel ja kasutajatel tagada. Muuhulgas võiks eelnõu seletuskirjas sisalduda vastus küsimusele, kelle eest</p>	<p>Arvestatud. Seletuskirjas on konfidentsiaalsuse tagamisega seonduvat täiendatud.</p>

	<p>ja mil määral tuleb rikkumisteadet konfidentsiaalsena hoida. Seetõttu on meie hinnangul väga vajalikud ka juhised, selgitused ja koolitused selle uue õigusakti rakendajatele. Peame oluliseks, et ettevõtted ja asutused, kes hakkavad looma ja tellima omale rikkumisest teavitamise kanaleid, ning nende kanalite loojad (s.h tarkvara arendajad) oskaks neid kanaleid luua nii, et need tagavad päriselt konfidentsiaalsust. Leiame, et teavitamise konfidentsiaalsuse sisustamine on vajalik, et eelnõu saavutaks oma eesmärgi nii, et kõik ettevõtted ja asutused suudaksid sisemiselt tagada piisavalt konfidentsiaalse kanali. See annab omakorda rikkumistest teavitajatele kindluse ja julguse rikkumisteadeteid esitada.</p>	
151.	<p>Teeme ettepaneku võimaldada asutusesiseseks teavitamiseks luua kanal ka kolmanda isiku vahendusel. Leiame, et oluline on asutusesisesel teavitamise võimaldamine, mitte see, et ettevõtte peab tingimata ise seda kanalit haldama või looma (seda mõtet toetab ka eelnõu § 8 lg 3). See võimaldaks paremini ettevõtetel valida, millisel viisil tagada loodava kanali konfidentsiaalsus teavitaja seisukohast. Praeguse eelnõu § 8 lg 1 sõnastuse kohaselt („asutuse sees ... loodud kanal“) võib jätta mulje, et see käib ka kanali loomise kohta.</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu on täiendatud ning vastav võimalus on sätestatud § 8 lg-s 3, mille kohaselt võib asutusesisest teavituskanalit hallata ka § 8 lõikes 2 nimetatud asutuse või juriidilise isiku määratud asutuseväline kolmas isik.</p>
152.	<p>Samuti teeme ettepaneku lisada eelnõu § 8 lõikes 1 nimetatud kanalite loetellu ka veebiplatvorm. Hetkel on selles sättes suletud loetelu, aga eelnõu seletuskiri nimetab ka veebiplatvorme, mis on ka praktikas teavituskanalitena juba ka levinud. Alternatiivina soovitame kaaluda ka võimalust jätta see loetelu tuleviku arenguid arvestavalt lahtiseks. Seega on ITL-i ettepanek sõnastada eelnõu § 8 lg 1 järgmiselt: „Asutusesisene teavituskanal on asutuse siseste rikkumisteadete vastuvõtmiseks loodud kanal, mis võimaldab konfidentsiaalsust tagavalt teavitada selleks otstarbeks loodud elektronpostiaadressil, telefoninumbri, tavapostkasti, veebiplatvormi kaudu või vahetul kohtumisel.“</p>	<p>Arvestatud osaliselt. Eelnõu muudetud üldisemaks. Asutusesisese kanali puhul tuleb selleks kohustatud juriidilisel isikul valida teavituste vastuvõtmiseks vähemalt üks sobiv kanal, mis võimaldab konfidentsiaalselt teavitada.</p>
153.	<p>Teeme ettepaneku mitte seada eelnõu § 8 lõike 5 kohaseid piiranguid töötajate arvust tulenevalt ja täiendada eelnõu sõnastust ka võimalusega jagada ja hallata teavituskanaale ühiselt üle kontserni kuuluvatel ettevõtetel, sh teises riigis asuvate ettevõtetel. Praegu ei ole see otseselt keelatud, aga eelnõus ei ole selgesõnaliselt kirjas, et see oleks lubatud. Piirangu seab sellele eelkõige aga töötajate arv 249, mida meie hinnangul ühise haldamise puhul</p>	<p>Osaliselt arvestatud. Eelnõu § 8 lg 5 täiendatud nii, et kontserni kuuluvad ettevõtjad võivad jagada sisemisi teavituskanaale. Teises riigis asuvate ettevõtetega on võimalik jagada teavituskanaale üksnes juhul, kui need</p>

	<p>olema ei peaks. Iga ettevõtte ei pea eraldi kanalit looma, kui seda on võimalik kasutada mitmes riigis nii, et tehakse ligipääs ja teavitamise võimalus võimalikuks iga riigi põhiselt sõltumata asukohast. Sellisel juhul on menetlust võimalik suunata ka kohalikul tasemel määratud isikule, kui teavitaja seda soovib. Kontserniülene süsteem annab pigem juurde konfidentsiaalsust ja valikuvõimalusi teavitaja vaatenurgast ning võimaldab esitada oma mure võimalikult kõrgele tasemele.</p> <p>Lisame, et Eesti suuremad ettevõtted tegutsevad sageli kontsernides (s.h rahvusvahelistes) ning praktikas on juba loodud ja kasutusel teatud kontserniülised teavituskanalid. Ettevõtted soovivad nende kasutamist jätkata ka eelnõu jõustumise järgselt, mitte neid lõhkuda ehk tekitada eraldi väiksemad kanalid. ITL-i ettepanek on sõnastada eelnõu § 8 lg 5 järgmiselt: „Kohalikud omavalitsused ja erasektori juriidilised isikud, sh ühte kontserni kuuluvad ja erinevates riikides tegutsevad juriidilised isikud, võivad asutusesiseseid teavituskanaleid jagada või ühiselt hallata. Üle 249 töötajaga ettevõtetel on kohustus tagada rohkem kui üks teavituste menetlemiseks määratud isik.“</p>	<p>vastata Eesti siseriiklikule regulatsioonile</p>
<p>154.</p>	<p>Eelnõu § 13 lg 2 kohaselt saab teavitaja kaitse ka siis, kui ta on rikkumisteate esitanud anonüümselt. ITL-i hinnangul vajab anonüümsus teavitamise kontekstis eelnõus paremini sisustamist. Hetkel jääb arusaamatuks, kuidas eelnõus mõeldud on: kas rikkumisteate esitaja lisab igal juhul ka oma kontaktandmed, et saada tagasisidet ja eelnõuga ettenähtud kaitset või mitte. Tuleb arvestada, et tavainimene saab anonüümsusest aru nii, et sel juhul ei pea enda kohta andmeid kirja panema. Kui teade on täiesti anonüümne ehk kontaktandmeid juurde ei lisata, siis ei ole teavitajal võimalik saada teada, et tema rikkumisteadet menetleti ja juhtum lõpetati rikkumist leidmata ning midagi muutmata, ega ettevõttel täita oma kohustust teavitajaga ühenduse hoidmiseks ja talle tagasiside andmiseks ning vajaduse korral täiendava teabe küsimiseks (§ 8 lg 3). See omakorda aga annaks teavitajale kolme kuu pärast aluse arvata, et tema rikkumisteade on menetlemata seaduse järgi ja teavitada üldsust, kuigi rikkumisteade oli alusetu. Juhul, kui seadusandja on seisukohal, et võimalikud peavad olema ka täiesti anonüümsed teavitused kontakte lisamata, peaks üldsusele teavitamine olema siiski õigustatud ainult</p>	<p>Arvestatud. Seletuskirjas on § 13 lg 2 ning § 12 p 1 vastavalt täiendatud.</p>

	<p>juhul, kui teavitaja on saanud info, et tema rikkumisteadet ei menetletud eelnõu kohaselt. Seega see küsimus tuleb sel juhul täiendavalt läbi mõelda. Juhime ka tähelepanu, et kui teade on täiesti anonüümne, siis ei tea menetleja, et konkreetse isiku suhtes kehtivad kaitsemeetmed.</p>	
155.	<p>Teeme ettepaneku eelnõu § 16 lõikes 1 toodud näidisloetelu viia seletuskirja selgituseks, mitte anda seaduse sättes loeteluna. Seaduses sätestada üksnes keeld rakendada survemeetmeid. Näeme ohtu, et selline loetelu tekitab tulevikus potentsiaalselt palju vaidlusi töödiguses selles osas, kas mistahes teemaline teavitustiliini kasutamisele järgnev tegevus on tööandja poolne survemeede või mitte. Näiteks ei pruugi töötulemuste hindamine olla mitte kuidagi seotud rikkumisest teavitamisega, aga see teavitust annab justkui põhjendamatult sellele töötajale puutumatus, et tema töötulemusi ei tohi varasemalt kehvemini hinnata. Ka tööülesannete muutmine ja ametikoha muutmine ei pruugi olla üldse seotud selle teavitusega, vaid võib olla tööandja töökorraldusest tulenevalt vajalik.</p>	<p>Arvestatud. Näitlik loetelu on eelnõu § 16 välja võetud ning see on antud seletuskirjas. Selgitame, et mistahes survemeetmete rakendamine on keelatud, kui see tuleneb pelgalt asjaolust, et isik on rikkumisest teavitanud. See tähendab, et töötaja ei saa üleüldist puutumatus näiteks tööülesannete muutmise eest, vaid tööülesannete muutmise eest ainult põhjusel, et tegemist on rikkumisest teavitajaga.</p>
156.	<p>Näidisloetelu eemaldamine on vajalik ka sel põhjusel, et kuigi eelnõu seletuskirja kohaselt ei ole rikkumisest teavitaja motiiv oluline, peaks teavitaja motiiviks üldjuhul olema ikkagi rikkumise kõrvaldamine, mitte kaitse saavutamise ja sellega näiteks pahatahtlikult lepingulise suhte säilitamine. Praeguses sõnastuses jätab eelnõu mulje, et kui töötaja või lepingupartner ei soovi eelnõu § 16 lõikes 1 sisalduvaid tegevusi (mille hulgas on ka neid, mis on töö- ja lepingulistest suhetes täiesti tavapärased), siis piisab vaid rikkumisteate esitamisest ja kaitse on olemas.</p>	<p>Esitatud selgitus. Mistahes survemeetmete rakendamine on keelatud, kui see tuleneb pelgalt asjaolust, et isik on rikkumisest teavitanud. Töötaja ei saa üleüldist puutumatus näiteks tulemuslikkusele negatiivse hinnangu andmise eest, vaid kaitse selle eest, et negatiivne hinnang antakse ainult sellepärast, et ta on rikkumisest teavitanud. Kui esineb objektiivne põhjus negatiivse hinnangu andmiseks, siis on see ka edaspidi võimalik.</p>
157.	<p>Teeme ettepaneku täiendada eelnõu § 17 lõiget 2 selliselt, et teabele juurdepääsu hankimine oleks keelatud mitte üksnes süüteona karistatava, vaid ka muu seadusevastase või õigusaktidega vastuolus olev teona. Teabele juurdepääsu hankimine ei saa</p>	<p>Mittearvestatud. Direktiivi art 21 (3) kohaselt piiritletud süütegudega.</p>

	<p>olla lubatud näiteks vastuolus elektroonilise side seadusega või muude õigusaktidega. See tähendab, et teabe hankija ei saa omakorda seadust rikkuda, vaid teavitab siis sellisel juhul üksnes kahtlusest ning asja uurivad ja menetlevad selleks pädevad või õigustatud isikud/ asutused (kas asutusesisene või -väline). ITL-i ettepanek on sõnastada eelnõu § 17 lg 2 järgmiselt: „Teavitaja ei vastuta rikkumisest teavitamiseks teabele juurdepääsu hankimise eest, välja arvatud juhul, kui selline teabele juurdepääsu hankimine on süüteona karistatav või seadusevastane.“</p>	
158.	<p>Juhime veel tähelepanu, et kuigi ettevõtetele on antud natuke rohkem aega eelnõus sisalduvate kohustuste täitmiseks, peavad riigi ja kohaliku omavalitsuse asutused omama konfidentsiaalset asutusesisest teavituskanalit enne käesoleva aasta lõppu. Kuigi see on seotud eelnõu aluseks olema direktiivi ülevõtmise tähtajaga, oleme seisukohal, et ülemineku aeg peab olema pikem. Selliste kanalite loomine ja teavitustega tegelevate töötajate ettevalmistamine võtab aega. Meie hinnangul oleks mõeldav, kui üleriigiliselt tehakse üks teavitamise kanal kiiresti, aga asutuste sisemiste kanalite loomine vajab ülemineku aega sarnaselt ettevõtetele. Arvestades käesoleva kirja punktis 1 käsitletud teematikat ehk seda, et konfidentsiaalsuse mõiste vajab veel selgemat sisustamist, julgeme väita, et Eesti arendusettevõtted ei ole valmis nii lühikese ajaga tehniliselt looma ja toetama kümneid selliseid kanaleid, mida riigiasutused kiirustades kasutusele võtavad. Jõustumisajaga seoses juhime tähelepanu ka vastuolule eelnõu teksti ja seletuskirjas vahel seoses üleminekuajaga asutusesisese teavituskanalite loomisele. Eelnõu § 8 lg 2 punktide 4 ja 5 järgi peavad teavituskanalite looma finantsvaldkonna ettevõtted ja muud juriidilised isikud, kus on üle 50 töötaja. Eelnõu rakendussätte § 23 lg 2 kohaselt jõustuvad need mõlemad punktid 17.12.2023. Seletuskiri ütleb aga lk 33 punktis 9, et erandina on jõustumise edasilükkamine 17.12.2023 mõeldud üksnes 50-249 töötajaga ettevõtetele. Seega on õigusakti tekst ja seletuskirja tekst omavahel vastuolus. Eelnõu aluseks oleva direktiivi artikkel 26 lg 2 järgi on seletuskirjas toodu õige, mistõttu palume muuta vastavalt eelnõu § 23 lg 2 teksti.</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu täiendatud ning seaduse jõustub jätkuvalt juriidiliste isikute jaoks, kellel on 50-249 töötajat 17.12.2023 ning muude kohustatud isikute jaoks 1.06.2022.</p>
Eesti Linnade ja Valdade Liit		

159.	<p>Eelnõu § 3 lg 2 kohaselt kohaldatakse kaitsemeetmeid ka teavitajaga seotud füüsiliste ja juriidiliste isikute suhtes. Seletuskirja kohaselt lõige 2 ütleb, et lisaks on põhjendatud juhtudel kaitstud ka teavitajaga seotud füüsilised ja juriidilised isikud. Samas eelnõu ei sätesta, millised on nimetatud põhjendatud juhud. Leiame, et nimetatud isikute osas peaks kaitsemeetmete rakendamine olema selgemalt reguleeritud, pidades silmas, et seosed on kaudsemad. Omavalitsuste puhul on võimalik näiteks olukord, et omavalitsuse töötaja, kes teavitajaks on, võib elada ise või tema perekond/sugulased elada omavalitsuse territooriumil ning sõltuvad mõne teenuse saamisest omavalitsuse tegevusest. Nt ehitusload, kasutuload, sotsiaal- ja haridusteenused jne. Oluline on seletuskirjas või seaduses näha ette vähemalt üldised suunised, kuidas sellisel puhul omavalitsus käituma peaks, sest iga keeldumist võidakse lugeda survemeetmeks.</p>	<p>Arvestatud. Seletuskirja täiendatud § 3 lg 2 selgituses täiendatud.</p>
160.	<p>Eelnõu § 8 lg 2 p 2 kohaselt on asutusesiseste teavituskanalite loomise kohustus kohalikus omavalitsuses, kus on 50 või rohkem töötajat või omavalitsusüksuses, kus on 10 000 või rohkem elanikku, ning kohaliku omavalitsuse hallataval asutusel. Nimetatud säte jätab ebaselgeks, kellel on kohustus asutusesisene teavituskanal luua. Ühelt poolt on sätestatud kohustus kohalikele omavalitsustele kui juriidilistele isikutele, teiselt poolt on toodud eraldi välja, et kohustus on ka hallatavatel asutustel, seejuures ilma töötajate miinimumkriteeriumita. Ebaselgeks jääb mh, kas mõeldud on kohaliku omavalitsuse ametiasutusi või ametiasutuse hallatavaid asutusi ning kuidas on seotud kohaliku omavalitsuse üldine kohustus hallatavate asutuste kohustusega, mis tegelikult kuuluvad kohaliku omavalitsuse struktuuri. Samuti ei ole selge, kas „töötajate“ all tuleb mõista ka ametnikke. Seletuskirja kohaselt kohalikel omavalitsustel on kohustus luua sisemised teavituskanalid juhul, kui neis töötab rohkem kui 50 inimest või nende omavalitsuse territooriumil elab rohkem kui 10 000 elanikku. Seletuskirjas rõhutatakse eraldi, et samuti peavad asutusesised teavituskanalid looma omavalitsuse hallatavad asutused juhtudel, kui nendes töötab rohkem kui 50 inimest. Eelnõust koos seletuskirja selgitustega tuleneb, et kohalikul omavalitsusel ei ole võimalik</p>	<p>Arvestatud. Eelnõu § 8 lg 2 p 2 on täiendatud järgmiselt: „2) omavalitsusüksuse ametiasutusel või ametiasutuse hallataval asutusel, kus on 50 või enam teenistujat, või kohalikul omavalitsusel, kus elab 10 000 või enam elanikku“</p>

	<p>valida sobiv korraldus, sh luua oma ametiasutuste ja hallatavate asutuste jaoks ühtne teavituskanal. Arvestades kohaliku omavalitsuse enesekorraldusõigust, võib teatud juhtudel olla proportsionaalne ja mõistlik luua kohalikus omavalitsuses üks teavituskanal, arvestades kohalike omavalitsuste erisusi ning kulude kokkuhoiu eesmärki teavituskanali haldamisel ja rikkumisteatega tegelemisel. Eelnõu aga seda võimalust ette ei näe.</p>	
161.	<p>Ettepanek on täiendada eelnõu § 13 lõikega 3 järgmises sõnastuses: „Rikkumisteade, kui selle sisu võimaldab teavitaja tuvastamist, ja teavitaja andmed on juurdepääsupiiranguga teave.“ Täiendus on vajalik, et täiendada avalikule teabe juurdepääsupiirangute klassifikaatorit. Samuti õiguselguse huvides, et teabevaldajatel oleks teabenõude korral selge alus andmete väljastamisest keelduda.</p>	<p>Mitte arvestada. AvTSis on piisavalt aluseid selleks, et vajadusel andmetele juurdepääsu piirata.</p>
162.	<p>Paragrahvi § 15 lõige 2 sätestab, et isikuandmete töötlemisel käesoleva seaduse alusel piirab vastutav töötleja andmesubjekti õigusi, kui see on vajalik rikkumisest teavitaja konfidentsiaalsuse tagamiseks. Ettepanek on asendada „vastutav töötleja“ „andmete töötleja“ vastu. Kui jätta lõike sõnastusse vastutav töötleja, siis laieneks kohustus ainult vastutavalt töötlejale, aga mitte volitatud töötlejale, kelleks võib olla ka erasektoris asuv ettevõtte, mis korraldab andmete majutamist, süsteemi arendamist jms, kuid saab hooldustööde käigus andmetele ligi ja on lepingujärgselt kohustatud vastutavat töötlejat tema õiguste teostamisel aitama.</p>	<p>Mittearvestatud. Vastavalt üldmäärusele võib vastutav töötleja kaasata andmetöötlusesse volitatud töötleja ning selleks ei ole siseriikliku õiguse täiendamine antud juhul vajalik. Volitatud töötleja võib töödelda isikuandmeid ainult vastutava töötleja juhiste kohaselt. Vastutav töötleja võib andmesubjekti õigusi piirata konfidentsiaalsuse tagamiseks. Seda tehes on volitatud töötleja kohustatud seda piirangut täitma.</p>
163.	<p>Asutusesisese teavituskanali loomise kohustus nõuab nii personaliressurssi kui ka tehnilise võimekuse loomist. Siinjuures toetame riigi poolt keske tehnilise lahenduse loomist, mida saaks teadete vastuvõtmiseks ja menetlemiseks kasutada nii avalik- kui ka erasektor. Kulutused tekivad lisaks ka koolitustega. Vajalik on läbi viia koolitusi nii linna- ja vallavalitsustes kui ka asutustes, sihtasutustes ning äriühingutes. Arvestades seaduse rakendamisega kaasnevat kulutusi, juhime tähelepanu, et vastavalt Vabariigi Valitsuse</p>	<p>Võtame teadmiseks.</p>

	22.12.2011 määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ §-le 7 lg 2 tuleb kohaliku omavalitsuse üksusele lisakulude sätestamisel eelnõu koostamisel kavandada nimetatud lisakulude katteallikad.	
164.	Eelnõu kohaselt on seaduse jõustumise ajaks kavandatud 17.12.2021. Juhime tähelepanu, et kohalikel omavalitsustel peab jääma piisavalt aega oma tegevuse kohandamiseks seaduse nõuetega, mis on kaheldav, arvestades eelnõu käesolevat menetlusetappi.	Arvestatud. Eelnõu täiendatud ning seaduse jõustub jätkuvalt juriidiliste isikute jaoks, kellel on 50-249 töötajat 17.12.2023 ning muude kohustatud isikute jaoks 1.06.2022.
165.	Ettepanek on muuta eelnõu ülesehitust nii, et §-s 5 sätestatud keelud ja §-s 18 sätestatud karistused oleksid, kas ühes paragrahvis või järjestikustes paragrahvides.	Mitte arvestada. Eelnõus on vastutus eraldi peatükina ning §-s 5 toodud keelud olemuslikud vastutuse peatükki ei sobi. Kohustav norm ei saa olla sätestatud sanktsiooni juures.
166.	Eelnõu § 9 lõige 5 sätestab, et pädev asutus avaldab teabe teadete vastuvõtmise ja nende suhtes rakendatavate järelmeetmete kohta veebilehel ning lõige 6 sätestab, et Vabariigi Valitsus kehtestab määrusega lõikes 5 nimetatud teabe esitamise korra. Seletuskirjas (lk 18) on eelnõu § 9 lg 5 kohta märgitud järgmist: „Lõike 5 kohaselt sätestab Vabariigi Valitsus määrusega pädeva asutuse poolt teadete vastuvõtmise ja nende suhtes võetavate järelmeetmete kohta veebilehel teabe esitamise korra. Teavitajate kaitse direktiivi artiklis 13 on sätestatud, millise teabe peavad pädevad asutused oma veebilehel lihtsalt tuvastatavalt ja ligipääsetavalt avaldama. Vastav kord sätestatakse määrusega.“ Ettepanek on parandada seletuskirjas lõige 5 lõikeks 6, sest Vabariigi Valitsuse volitus kehtestada kord määrusega tuleneb § 9 lõikest 6, mitte lõikest 5.	Arvestatud. Seletuskirja on vastavalt muudetud.
167.	Seletuskirjas (lk 18) on § 9 lõike 6 selgitatud järgmist: “Lõige 6 paneb pädevatele asutustele kohustuse vaadata iga kolme aasta tagant üle rikkumisteate vastuvõtmise ja järelmeetmete rakendamise kord. Antud nõude eesmärk on hinnata korra muutmise ja ajakohastamise vajadust.“ Nimetatud nõude kehtestab § 9 lõige 7, mitte § 9 lõige 6. Ettepanek on parandada väljatoodud seletuskirja lõigus viide § 9 lõikele 6 viiteks § 9 lõige 7.	Arvestatud. Seletuskirjas on ebaõige viide parandatud.

168.	<p>Eelnõu §-des 18-21 on reguleeritud nii isikute, kes seaduses rikkumisest teavitaja kaitseks sätestatud nõudeid rikuvad, kui ka rikkumisest teavitaja vastutus. Seletuskirjas (lk 28) on nimetatud sätete kohta märgitud järgmist: „Isik vastutab nimetatud sätte kohaselt väärteo korras ainult siis, kui puudub karistusseadustiku §-s 319 sätestatud süüteo koosseis. Kui rikkumisest teavitaja esitab teadvalt vale kaebuse kuriteo toimepanemise kohta, vastutab ta KrMS § 319 kohaselt kuriteo toimepanemise eest.“ Seletuskirjas on esitatud viide kriminaalmenetluse seadustiku (KrMS) §-le 319, mis sätestab apellatsioonitähtaja. Õige oleks esitada viide, karistusseadustiku §-le 319, mis sätestab valekaebuse süüteo koosseisu. Ettepanek on parandada viide KrMS § 319 viiteks KarS § 319</p>	<p>Arvestatud. Seletuskirjas on ebaõige viide parandatud.</p>
Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon		
169.	<p>Esitatud kujul ning eelnõu 4. peatükis sätestatud sanktsioonidega on tegu täiesti tasakaalust väljas õigusliku regulatsiooniga. On eapädev väita, et eelnõul mõju majandusele laiemalt puudub kui samas lauses nenditakse, et eelnõu mõjutab erasektori üle 50 töötajaga organisatsioone. Teavituskanalite sisseseadmine on eelnõu järgi kohustuslik alates 50 töötajast aga kõik muud regulatsioonid – s.t. asutusevälise teavituskannali kaudu või eelnõus sätestatud tingimustel üldsusele avalikustamine - kehtivad ja annavad võimaluse põhjendamatuteks pealekaebusteks – toovad põhjendamatut kulu ning halduskoormust ka väiksematele organisatsioonidele. Loodetava eesmärgi (luua raamistik tööalases kontekstis teada saadud rikkumisteadete vastuvõtmiseks, menetlemiseks ning teavitaja kaitsmiseks) asemel saame regulatsiooni, mis soodustab pahatahtlikku pealekaebamist ning seeläbi annab tulevikus ilmselt ka sisutute kaebustega ülekoormatud ametnikele ebamõistlikku lisatööd.</p> <p>Seaduse kohaldamisala - tööalase tegevusega teatavaks saanud rikkumisest teavitaja kaitse – saab täielikult moonutatud juba läbi normi, et seda regulatsiooni koos kavandatavate sanktsioonidega kohaldatakse tööõiguse rikkumisele juhul, kui tegemist ei ole kahepoolse vaidlusega. See tähendab, et näiteks kolmepoolse vaidluse (näiteks kaks töötajat!) puhul see regulatsioon juba kehtiks! Tundub uskumatu ning on täiesti põhjendamatult, et Eesti Vabariik soovib siseriiklikku õigusesse ning töösuhetesse üle tuua Euroopa Parlamendi ja</p>	<p>Mitte arvestatud. Teiste riikide praktika, kus vastavasisuline õigusakt juba olemas on (nt USA, Suurbritannia, Iirimaa, Läti, Taani jpt), näitab, et viidatud mure ei ole põhjendatud ning teavitaja kaitsmine aitab luua läbipaistvama ärikeskkonna ja kõrvaldada võimalikud rikkumised varases staadiumis.</p>

<p>nõukogu direktiivi nr (EL) 2019/1937, mille art 2(1) on sätestatud EL õiguse valdkonnad, mille puhul peavad olema tagatud direktiivis sätestatud rikkumisest teavitamise miinimumstandardid. See, et direktiivi art 1(2) kohaselt võivad liikmesriigid direktiivi laiemalt üle võtta, ei tähenda, et see oleks Eestis – mikro- ja väikeettevõtjate ülekaaluka enamusega riigis ning eelnõus kavandatud sanktsioonidega (koos füüsilisele isikule kohaldatava kuni 300 trahvühiku suuruse ja juriidilisele isikule kuni 400 000 euro suuruse trahvimääraga) kuidagigi põhjendatud ja vajalik. EVEA palub tungivalt loobuda sellise ebaproportsionaalse ning stalinistlikku pealekaebamist soosiva, jaburalt suurte trahvimääradega eelnõu vastuvõtmisest kuna täna puudub igasugune sisuline vajadus sellise regulatsiooni loomiseks meie töösuhetes. Ka täna on Eesti kehtivas õiguses isikutel kõik võimalused, teavitada rikkumisest asjakohaseid ametiasutusi, ning üksikjuhtumid ei saa olla piisavaks põhjenduseks sellise regulatsiooni kehtestamisel.</p>	
---	--